

Forsøg med danske og fremmede Stammer af Kløver- og Græsarter 1909—1912.

Ved E. Lindhard.

70. Beretning fra Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur.

I Sommeren 1908 blev der udsendt offentlig Indbydelse til Forsøg med danske Stammer af Kløver- og Græsarter. De foregaaende Aars Forsøg havde vist, at der af flere Arter af Græsmarkens Foderplanter fandtes Stammer her i Landet, som gav bedre Udbytte end indført Handelsfrø af de samme Arter, men at der ogsaa kunde være stor Forskel paa de Stammer, som dyrkedes her. Med den voksende Interesse for Frøavl en maatte man anse Tidspunktet for heldigt for Iværksættelse af saadanne Forsøg, idet man under disse Forhold kunde vente en saadan Tilslutning fra danske Frøavlere, at det blev muligt at faa flere af de bedste Stammer med i Forsøgene og saaledes sikre dem for fortsat Avl.

Der blev anmeldt 21 danske Stammer af nedennævnte Arter foruden en Del nye Stammer fra Tystofte og Abed: 1) Hundegræs, 2) Italiensk Rajgræs, 3) Eng-Svingel, 4) Eng-Rævehale, 5) Draphavre, 6) Timothe samt 7) Rødkløver, 8) Kællingetand og 9) Hvidkløver, og til Sammenligning hermed blev udsaaet Prøver fra udenlandske Avlere og Handelsfrø fra de Avlssteder, der sædvanlig forsyner os med Frø.

Forsøgene blev udlagte under Dæksæd i 1909 og 1910 og henlaa for de fleste Arter til Udbyttebestemmelse i to Aar, 1910—1911 og 1911—1912. De er udførte ved Lyngby, Tystofte, Askov, Studsgaard, Borris og Tylstrup, dog blev kun enkelte Arter dyrkede paa samtlige Forsøgssteder.

Beretningen er udarbejdet af Forsøgsleder *E. Lindhard*.

Bestyrerne ved Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur.

I Juni Maaned 1908 udsendtes gennem Landbrugsbladene følgende Indbydelse til Deltagelse i Dyrkningsforsøg med danske Stammer af Kløver- og Græsarter:

Formaalet er at undersøge Dyrkningsværdien af de Stammer af Kløver- og Græsarter, hvoraf der avles Frø her i Landet. Idet Forsøgsresultaterne offentliggøres, vil det formentlig herigennem lykkes at bevare de bedste Stammer for fortsat Frøavl og at skille de daarligste ud.

Forsøgene anstilles ved 4 Forsøgsstationer samtidig, 2 i Jylland og 2 paa Øerne, de udføres 2 Aar efter hinanden efter samme Plan, med de samme Arter og de samme Stammer. Frøet udsaaes under Dækfrugt, og Marken henligger derefter 1, 2 eller 3 Aar til Forsøg, eftersom de paagældende Plantearter er en-, to eller fleraarige; Forsøgets Varighed vil blive nærmere fastsat for hver enkelt Art.

Resultatet offentliggøres umiddelbart efter Afslutningen af hvert Forsøg, altsaa ved Forsøg med enaarige Arter senest 3 Aar, med toaarige Arter senest 4 Aar og med fleraarige Arter senest 5 Aar efter, at Forsøget er anlagt. Opgørelsen omfatter en fuldstændig Redegørelse for Forsøget, Navnene paa samtlige Indsendere samt alle øvrige Oplysninger om Stammen.

Adgang til at deltage i Forsøgene har, saa vidt Pladsen tillader det, enhver dansk Frøavler paa følgende Betingelser:

at der har været drevet Frøavl med hans Stamme her i Landet gennem en Aarrække, og at ingen anden Frøavler med ældre Ret til Stammen har anmeldt den til Forsøg, eller

at Stammen er tiltrukket af ham selv eller overladt ham fra den oprindelige Forædler.

at han forpligter sig til at levere Saasæd til Forsøgene i begge Forsøgsaar og til den ønskede Tid (sædvanlig inden 1. Januar) indsender Saasæden til Forsøgsvirksomheden, samt

at han afgiver alle ønskede Oplysninger om Stammens Oprindelse eller Dannelse.

Forsøgene begynder i Foraaret 1909 og omfatter alle amindeligt dyrkede Kløver- og Græsarter.

Stammer, der ønskes optagne i Forsøgene, maa anmeldes til Statens Planteavlsudvalg, Vestre Boulevard 34, København, inden 1. September d. A., hvorefter der fra Udvalget vil udgaa Meddelelse til Anmelderne om Prøvernes Tilvejebringelse.

Om disse Forsøg er der i det følgende afgivet Beretning for hver Art for sig i den Orden, hvori disse er anførte i Forordet, og til alle disse Beretninger er i et sidste Afsnit givet almindelige Oplysninger om Jordbundsforhold, Dyrkningsforhold og Vejrforhold paa Forsøgsstederne.

Hundegræs.

Før end den offentlige Indbydelse til Forsøg med danske Stammer af Kløver og Græs udsendtes, blev der til Orientering anstillet Forsøg med Hundegræs fra forskellige danske Avlere. Da disse Forsøg omfatter nogle af de samme Stammer, som indgaar i de officielle Forsøg, meddeles Resultaterne her (Tabel 1).

I 1907 er kun anlagt Forsøg med 3 Prøver: en fra Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger, en fra *Chr. Rasmussen*, Olsgaard pr. Storehedinge, og en fra *L. P. Jensen*, Holmagergaard pr. Løgstør.

Holmagergaards Hundegræs giver den største Afgrøde ved 1. Slæt, og skønt Genvæksten er ringere end for Olsgaards Hundegræs, naar denne Stamme dog højest i samlet Udbytte for begge Aar. Sættes Udbyttet i begge Aar og i Gennemsnit for alle 3 Forsøg for Olsgaards Hundegræs til 100, giver Holmagergaards Hundegræs 103 og Fællesforeningens 90. Denne sidste Stamme naar undertiden de to andre i Udbytte ved 1. Slæt, men den giver bestandig en meget ringere Genvækst.

I 1908 er Forsøg kun udlagt ved Tystofte og Askov, men Forsøget omfatter to Prøver mere end i 1907, nemlig Stamme Nr. 2 fra Tystofte og en Handelsprøve fra Amerika. Her er Resultatet noget forskelligt fra Resultatet i det første Forsøg. Holmagergaards Hundegræs vokser kun daarligt til ved Tystofte og kommer her mere end 10 pCt. bag efter Olsgaards Hundegræs i Udbytte. Tystofte Nr. 2, der er kendelig sildigere i Blomst end de andre Former, staar lidt tilbage for Olsgaards Hundegræs i 1. Slæt, men overgaar det i 2. Slæt. Fællesforeningens Stamme forholder sig som i det første Forsøg; den følger nogenlunde med i Udbytte ved 1. Slæt, men giver meget ringere Genvækst end de andre Prøver.

I Stammeforsøgene har deltaget 8 danske Stammer samt Handelsfrø fra Australien og Amerika.

1) Hundegræs Nr. 53 fra Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger. Opdrætter: *Karl A. Jørgensen*. Stammen har sin Oprindelse fra tysk Handelsfrø i 1902: den samme Stamme, som har været optaget i de foran anførte Forsøg, der er udlagte i 1907 og 1908. Af dette Hundegræs blev

Tabel 1. Orienterende Forsøg med Hundegræs,
udlagt i 1907 og 1908.
Høudbytte i Centner pr. Td. Ld.

Navn	1. Brugsaar			2. Brugsaar			Begge Aar
	1. Slæt	2. Slæt	I alt	1. Slæt	2. Slæt	I alt	
Udlagt 1907.							
Lyngby.							
Fællesforeningen	22.2	14.8	37.0	42.2	6.0	48.2	85.8
Olsgaard	21.7	19.2	40.9	33.0	11.5	44.5	85.4
Holmagergaard	22.2	17.6	39.8	39.0	11.1	50.1	89.9
Tystofte.							
Fællesforeningen	17.8	4.1	21.7	53.0	5.2	58.2	79.0
Olsgaard	18.0	8.1	26.1	55.8	10.7	66.5	92.0
Holmagergaard	20.0	8.4	29.0	56.8	10.3	66.9	95.0
Tystofte Nr. 2	18.2	9.2	27.4	57.9	11.5	69.4	96.8
Askov Lermark.							
Fællesforeningen	29.4	12.2	41.6	41.7	8.8	50.5	92.1
Olsgaard	37.4	16.6	54.0	40.9	14.5	55.4	109.4
Holmagergaard	35.7	14.3	50.0	46.9	12.7	59.6	109.0
Gennemsnit.							
Fællesforeningen	23.0	10.4	33.4	45.6	6.9	52.5	85.9
Olsgaard	25.7	14.6	40.3	43.3	12.2	55.5	95.8
Holmagergaard	26.2	13.4	39.6	47.5	11.4	58.9	98.5
Udlagt 1908.							
Tystofte.							
Fællesforeningen	35.0	4.8	39.8	37.3	0.0	37.3	77.1
Olsgaard	39.7	8.6	48.3	41.3	0.0	41.3	89.6
Holmagergaard	35.0	7.2	42.2	37.1	0.0	37.1	79.8
Amerika	38.9	7.9	46.8	37.9	0.0	37.9	84.7
Tystofte Nr. 2	39.2	9.5	48.7	38.5	0.0	38.5	87.2
Askov Lermark.							
Fællesforeningen	25.9	7.0	32.9	38.4	11.6	50.0	82.9
Olsgaard	30.1	10.3	40.4	38.0	14.0	52.0	92.4
Holmagergaard	30.7	9.1	39.8	38.4	13.7	52.1	91.9
Amerika	27.8	8.8	36.6	40.7	14.3	55.0	91.6
Tystofte Nr. 2	29.5	11.0	40.5	37.3	14.5	51.8	92.8
Gennemsnit.							
Fællesforeningen	30.5	5.9	36.4	37.9	5.8	43.7	80.1
Olsgaard	34.9	9.5	44.4	39.7	7.0	46.7	91.1
Holmagergaard	32.9	8.1	41.0	37.8	6.8	44.6	85.6
Amerika	33.4	8.3	41.7	39.3	7.2	46.5	88.2
Tystofte Nr. 2	34.4	10.2	44.6	37.9	7.8	45.2	89.8

udplantet et stort Antal Smaatuer, saa vidt muligt med kun een Plante i hver. Blandt disse er der af et større Antal af de

Planter, som skønnedes at være de bedste, avlet Frø af hver Plante for sig. De smaa Prøver er atter udsaaede til Udbyttekonkurrence paa flere smaa Parceller hver. Nr. 53 er i 1907 udsaaet til yderligere Formering paa $\frac{1}{10}$ Td. Ld. Prøven er udtaget af et Parti paa ca. 50 Pd. Frø.

2) Hundegræs Nr. 46 fra Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger og

3) Hundegræs Nr. 50 fra samme Forening har begge ganske samme Oprindelse som Nr. 53. Med disse to Stammer er der kun udlagt Forsøg i 1909. Der fandtes ikke tilstrækkeligt Frø til at fortsætte Forsøgene i 1910.

4) Hundegræs fra *H. Jensen*, Møllekær pr. Rødvig. Den Mark, hvorfra Frøet stammer, er i 1905 udlagt med Frø fra *T. H. Haagensen*, København. Prøven er udtaget af et Parti paa 3—4000 Pd. af Avl 1908 og af et Parti af lignende Størrelse af Avl 1909.

5) Hundegræs fra *A. K. Nielsen*, Drammelstrup pr. Allingaabro. Stamfrøet er i 1905 modtaget fra Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger gennem Fausing Brugsforening. Den i 1909 udsaaede Prøve er af Avl 1908 og stammer fra et Parti paa 2—3000 Pd. Frøet af Avl 1909 blev blandet med Frø af anden Oprindelse, før Prøveudtagningen kunde finde Sted; der er derfor til Forsøgene i dette Aar benyttet Frø af Avl 1907.

6) Hundegræs fra *Kristian Rasmussen*, Olsgaard pr. Storehedinge. Avleren har i 1896 modtaget Stammen fra Handelsgartner *Hans Knudsen* i Landsgrav, der atter har modtaget den fra Lærer *Olsen*, Udby, som oprindeligt har indsamlet Frøet paa vildt voksende Planter. Stammen er søgt forbedret ved Masseudvalg, idet der blandt enkelt staaende Planter er taget Frø af dem, der skønnedes at være bedst. Udvalget har dog kun øvet Indflydelse paa en Del af hele Frøpartiet, ca. 2400 Pd. af Avl 1908 fra 3 Arealer, udlagte 1905, 1906 og 1907, og fra Avl 1909 af et lignende Parti.

7) Hundegræs fra *L. P. Jensen*, Holmagergaard pr. Løgstør. Ejeren har drevet Frøavl med denne Stamme i mere end 20 Aar. Prøven er udtaget af et Parti paa ca. 4000 Pd. af Avl 1908 og 1909.

8) Handelsfrø fra Amerika, leveret af Markfrøkontoret Trifolium i København.

9) Hundegræs Nr. 2 fra Tystofte Forsøgsstation er tiltrukket af Forsøgsleder N. P. Nielsen. I 1901 blev avlet Frø af 17 kraftige, frit staaende Planter hver for sig. I de følgende to Aar blev Prøverne formerede, og i 1904 blev anlagt et Forsøg, som henlaa til Udbyttebestemmelse i 3 Aar. Her gav Nr. 2 højest Udbytte.

10) Handelsfrø fra Australien, leveret fra Markfrøkontoret i København.

Disse Prøver er her og i de følgende Tabeller opførte i Rækkefølge efter Tidlighed og uafhængigt af den Orden, hvori de er indmeldte og udsaaede i Forsøgene.

Tabel 2 giver Oplysning om Frøets Beskaffenhed. Udsædsmængden har været 12 Pd. Frø pr. Td. Ld. Af Dram-

Tabel 2. Hundegræs.
Frøets Beskaffenhed efter Undersøgelse ved Dansk Frøkontrol.

Lbnr.	Navn	Rent Frø pCt.	Af- fald pCt.	Frem- med Kul- turfrø pCt.	Ukrud pCt.	g pr. 1000 Frø	Spireevne pCt.		Rent spiret Frø pCt.
							i 7 Døgn	i 20 Døgn	
Til Udsæd 1909.									
1	Fællesforeningen Nr. 53.	92.4	6.00	0.10	1 ¹⁾ 1.50	1.37	96.0	97.5	90.1
2	— - 46.	94.8	5.40	0.00	2 ²⁾ 0.30	1.43	98.0	99.5	93.8
3	— - 50.	94.1	4.50	0.10	3 ³⁾ 1.30	1.38	92.7	95.0	89.4
4	Møllekær	85.3	14.60	0.20	0.00	1.11	93.0	96.5	82.2
5	Drammelstrup	67.8	32.20	0.00	0.00	0.793	58.7	70.5	47.8
6	Olsgaard	94.3	5.70	0.00	0.00	1.13	95.0	98.0	92.4
7	Holmagergaard	85.8	11.00	4 ⁴⁾ 2.10	5 ⁵⁾ 0.20	1.01	93.0	96.0	82.4
8	Amerika	96.3	3.70	0.00	0.00	0.960	95.0	98.5	94.0
9	Tystofte Nr. 2	94.2	5.00	0.00	6 ⁶⁾ 0.20	1.20	82.0	95.5	90.0
10	Australien	93.7	5.00	0.70	0.00	1.00	80.0	90.0	84.3
Til Udsæd 1910.									
1	Fællesforeningen Nr. 53.	94.1	5.50	0.20	7 ⁷⁾ 0.20	1.19	87.0	97.0	91.3
4	Møllekær	94.5	5.40	0.10	0.00	1.04	89.3	98.5	93.1
5	Drammelstrup (Avl 1907)	71.7	27.70	0.00	0.00	0.707	24.7	31.0	22.2
6	Olsgaard	95.1	4.80	0.10	0.00	1.08	91.3	96.0	91.3
7	Holmagergaard	78.9	20.40	0.50	8 ⁸⁾ 0.20	0.890	78.3	85.0	67.1
8	Amerika	81.1	18.70	0.20	0.00	0.753	86.3	90.5	73.4
9	Tystofte Nr. 2	73.1	26.00	0.00	0.00	1.21	72.3	85.0	62.1
10	Australien	81.1	17.80	9 ⁹⁾ 1.00	10 ¹⁰⁾ 0.10	0.837	75.0	85.0	68.0

1) Alm. Kongepen, Kornblomst. 2) Høgeskæg. 3) Alm. Kongepen, Kornblomst. 4) Alm. Rajgræs. 5) Ager-Gaaseurt, Vandgrenet Ranunkel. 6) Skræppe. 7) Fuglegræs-Fladstjerne, Stedmoderblomst. 8) Rødknæ, Alm. Kongepen. 9) Alm. Rajgræs. 10) Brandkorn.

melstrup Hundegræs er der dog i 1909 saet 18 Pd. og i 1910 36 Pd. pr. Td. Ld., da Spireevnen af dette Frø var væsentlig ringere end af de andre Prøver.

Forsøgene er gennemførte ved Lyngby, Tystofte, Askov Lermark, Studsgaard og Borris. I de fleste Forsøg er Hundegræs af Olsgaards Stamme udsaaet paa hver 3. Parcel og benyttet som Maalestok ved Opgørelsen.

Tabel 3. Hundegræs.
Høudbytte i Centner pr. Td. Ld.

Lyngby.

Lbnr.	Navn	1. Brugsaar			2. Brugsaar			Begge Aar
		1. Slæt	2. Slæt	I alt	1. Slæt	2. Slæt	I alt	
Udlagt 1909.								
1	Fællesforeningen Nr. 53	53.3	13.1	66.4	59.0	6.0	65.0	132.0
2	— - 46	50.5	14.3	64.8	60.2	6.7	66.9	131.7
3	— - 50	49.0	12.5	62.4	58.8	6.5	65.3	127.7
4	Møllekær	45.8	13.1	58.9	57.4	6.5	63.9	122.8
5	Drammelstrup	46.6	13.0	59.6	60.4	5.8	66.2	125.8
6	Olsgaard	49.2	20.1	69.3	57.1	9.9	67.0	136.3
7	Holmagergaard	43.4	23.4	66.8	56.7	11.8	68.5	135.3
8	Amerika	42.0	18.9	60.9	56.2	11.0	67.2	128.1
9	Tystofte Nr. 2	45.8	21.5	67.3	53.4	11.9	65.3	132.0
10	Australien	35.9	18.2	54.1	45.0	10.4	56.0	110.1
Udlagt 1910.								
1	Fællesforeningen Nr. 53	47.7	5.3	53.0	65.3	8.3	73.6	126.0
4	Møllekær	48.7	4.2	52.9	60.7	7.0	67.7	120.6
5	Drammelstrup	50.7	7.1	57.8	70.0	10.0	80.0	137.8
6	Olsgaard	53.8	9.6	63.4	77.7	12.4	90.1	153.5
7	Holmagergaard	52.0	9.9	61.9	73.1	12.7	85.8	147.7
8	Amerika	55.9	10.0	65.9	75.9	12.6	88.5	154.4
9	Tystofte Nr. 2	53.3	9.6	62.9	74.2	13.5	87.7	150.6
10	Australien	40.4	9.5	49.9	56.0	15.0	71.0	120.9
Gennemsnit.								
1	Fællesforeningen Nr. 53	50.5	9.2	59.7	62.2	7.4	69.6	129.3
4	Møllekær	47.3	8.0	55.9	59.1	6.7	65.8	121.7
5	Drammelstrup	48.7	10.0	58.7	65.2	7.9	73.1	131.8
6	Olsgaard	51.5	14.9	66.4	67.4	11.2	78.6	145.0
7	Holmagergaard	47.7	16.7	64.4	64.9	12.8	77.2	141.6
8	Amerika	49.0	14.4	63.4	66.1	11.8	77.9	141.3
9	Tystofte Nr. 2	49.6	15.5	65.1	63.8	12.7	76.5	141.6
10	Australien	38.2	13.8	52.0	50.8	12.7	63.5	115.6

Lyngby, Tabel 3. I 1909 var Parcelstørrelsen $\frac{1}{400}$ Td. Ld. med 6 Fællesparceller, men ingen Maaleprøve. Frøet blev saet 28. April 1909, og der blev slaet 2. Juni og 12. August

1910, 3. Juni og 31. August 1911 samt 7. Juni og 24. September 1912.

I 1910 var der 6 Fællesparceller à $\frac{1}{400}$ Td. Ld. og Maaleprøve paa hver 4. Parcel. Frøet blev saaet 16. April, og der blev slaaet 6. Juni og 2. September i 1911 og 10. Juni og 24. September i 1912. Alle Afgrøder er vejrede paa Marken.

Over det første Forsøg er der lidt Usikkerhed, idet Afgrøderne fra de sammenhørende Parceller ofte er ret forskellig i Størrelse. Prøvernes Antal er stort og Fællesparcellerne lovlige faa, da der ikke er Maaleprøve. Der er dog allerede her en karakteristisk Forskel i Størrelsen af 2. Slæt hos Stammerne Nr. 1—5 og de øvrige Stammer, en Forskel, der kommer igen i det følgende Forsøg, men i dette andet Forsøg staar de tidligst blomstrende Stammer, Nr. 1, 4 og 5, ogsaa lavt i samlet Udbytte.

Ved Tystofte, Tabel 4, var Parcelstørrelsen $\frac{1}{500}$ Td. Ld. med 6 Fællesparceller og Maaleprøve paa hver 3. Parcel i begge Forsøg. Der blev saaet 4. Maj 1909 og slaaet 7. Juni og 2. September 1910 og 10. Juni 1911. I 1910 blev Frøet saaet 30. April og der blev slaaet 12. Juni 1911 og 21. Juni og 2. Oktober 1912. Høet er vejret paa Marken.

I det første Udlæg var Spiringen regelmæssig og Bestanden ret tæt og ensartet. Maaleprøven, Olsgaards Hundegræs, havde dog den tætteste Bestand i Udlægsmarken; tyndest Bestand havde Australsk og Drammelstrup Hundegræs. I Udlægsaaret 1910 var Bestanden gennemgaaende noget tynd fra Efteraaret, men ret ensartet.

Allerede i Udlægsmarken var der lidt Forskel i Væksten: Stammerne Nr. 1—5 stod i Bladlængde og Frodighed tilbage for Nr. 6—10. I 1910, hvor der om Efteraaret var et ret kraftigt Rustangreb paa Hundegræsset, var Fællesforeningens Stamme stærkest angreben og Australsk Hundegræs næsten fri. Møllekær, Drammelstrup og Amerikansk Hundegræs var ligeledes noget medtagne, medens Olsgaards og Holmagergaards kun var mindre og Tystofte Nr. 2 næsten ikke angreben. Australsk Hundegræs holdt sig i det milde Vejr grøn langt ud over Vinteren, efter at alle de øvrige Stammer forlængst havde visne Blade.

Der viste sig i alle Forsøg en betydelig Forskel i Stammernes Tidlighed, saaledes som dette er angivet med Tal-

Tabel 4. Hundegræs.
Høudbytte i Centner pr. Td. Ld.

Tystofte.

Lbnr.	Navn	1. Brugsaar			2. Brugsaar			Begge Aar
		1. Slæt	2. Slæt	I alt	1. Slæt	2. Slæt	I alt	
Udlagt 1909.								
1	Fællesforeningen Nr. 53	39.4	11.9	51.3	58.8	0.0	58.8	109.9
2	— - 46	40.2	10.8	50.5	60.2	0.0	60.2	110.7
3	— - 50	38.3	11.9	50.2	59.0	0.0	59.0	109.2
4	Møllekær.....	36.2	11.0	47.2	56.8	0.0	56.8	104.0
5	Drammelstrup.....	32.8	10.7	43.5	55.0	0.0	55.0	99.1
6	Olsgaard.....	38.8	15.4	53.9	61.5	0.0	61.5	115.4
7	Holmagergaard.....	34.8	15.9	50.5	59.1	0.0	59.1	109.6
8	Amerika.....	34.0	15.7	49.7	59.8	0.0	59.8	109.5
9	Tystofte Nr. 2.....	35.1	18.0	53.1	61.4	0.0	61.4	114.5
10	Australien.....	30.1	16.3	46.4	53.1	0.0	53.1	99.5
Udlagt 1910.								
1	Fællesforeningen Nr. 53	65.0	0.0	65.0	60.1	8.0	68.1	133.1
4	Møllekær.....	67.6	0.0	67.6	60.8	6.8	67.2	134.8
5	Drammelstrup.....	64.8	0.0	64.8	62.8	13.3	76.1	140.7
6	Olsgaard.....	69.4	0.0	69.4	64.0	14.5	78.5	147.9
7	Holmagergaard.....	65.5	0.0	65.5	68.8	16.2	84.5	150.0
8	Amerika.....	64.3	0.0	64.3	69.8	14.9	84.7	149.0
9	Tystofte Nr. 2.....	61.3	0.0	61.3	64.7	16.7	81.4	142.7
10	Australien.....	43.5	0.0	43.5	50.2	19.7	69.9	113.4
Gennemsnit.								
1	Fællesforeningen Nr. 53	52.2	6.0	58.2	59.4	4.0	63.4	121.8
4	Møllekær.....	51.9	5.5	57.4	58.7	3.8	62.0	119.4
5	Drammelstrup.....	48.7	5.4	54.1	59.2	6.7	65.9	120.0
6	Olsgaard.....	54.0	7.7	61.7	62.8	7.2	70.0	131.7
7	Holmagergaard.....	50.1	7.9	58.0	63.7	8.1	71.8	129.8
8	Amerika.....	49.2	7.8	57.0	64.8	7.5	72.3	129.3
9	Tystofte Nr. 2.....	48.2	9.0	57.2	63.1	8.3	71.4	128.6
10	Australien.....	36.8	8.2	45.0	51.7	9.8	61.5	106.5

karaktern i Oversigtstabellen, Tabel 8. Hos de tidligste Sorter var i Almindelighed Toppen fuldt gennemskreden og hos de øvrige næsten helt skredet ud, naar de første Toppe brød igennem hos Tystofte Nr. 2 og Australisk Hundegræs. Forskellen mellem disse to bestaar navnlig i, at Tystofte Nr. 2 straks og samtidig skyder et forholdsvis stort Antal Stængler, omtrent som de tidligere Sorter, medens Australisk skyder uens tidligt og under mindre gunstige Forhold i det hele kun giver faa Stængler. Gennemgaaende er Forskellen i Blomstrings-tid mellem de tidligste og de sildigste Stammer omkring 8 à 10 Dage.

Kun i 1910 og 1912 er der høstet en 2. Slæt; i 1911 var Vejret for tørt til, at 2. Slæt kunde udvikle sig. De sildige Sorter, som yder mest i 2. Slæt, kommer til forholdsvis at lide mest herved. I Gennemsnit for begge Aar stiller Resultaterne sig omtrent som ved Lyngby.

Tabel 5. Hundegræs.
Høudbytte i Centner pr. Td. Ld. Askov Lermark.

Lbnr.	Navn	1. Brugsaar			2. Brugsaar			Begge Aar
		1. Slæt	2. Slæt	I alt	1. Slæt	2. Slæt	I alt	
Udlagt 1909.								
1	Fællesforeningen Nr. 53	27.4	13.7	41.1	46.5	0.0	46.5	87.6
2	— - 46	27.6	13.5	41.1	51.9	0.0	51.9	93.0
3	— - 50	25.2	13.1	38.3	44.8	0.0	44.8	83.1
4	Møllekær	24.7	13.1	37.8	46.4	0.0	46.4	84.2
5	Drammelstrup	23.3	12.8	35.6	47.7	0.0	47.7	83.8
6	Olsgaard	26.1	20.8	46.9	51.7	0.0	51.7	98.6
7	Holmagergaard	27.3	21.1	48.4	48.8	0.0	48.8	97.2
8	Amerika	27.5	20.7	48.2	50.7	0.0	50.7	98.9
9	Tystofte Nr. 2	22.8	23.0	45.8	48.6	0.0	48.6	94.4
10	Australien	25.8	21.2	47.0	50.8	0.0	50.8	97.8
Udlagt 1910.								
1	Fællesforeningen Nr. 53	55.5	0.0	55.5	64.2	9.8	74.0	129.5
4	Møllekær	51.6	0.0	51.6	66.2	13.4	79.6	131.2
5	Drammelstrup	51.9	0.0	51.9	72.8	12.8	85.6	137.5
6	Olsgaard	55.1	0.0	55.1	79.1	14.2	93.3	148.4
7	Holmagergaard	52.0	0.0	52.0	80.4	13.9	94.3	146.3
8	Amerika	55.0	0.0	55.0	80.8	13.6	94.4	149.4
9	Tystofte Nr. 2	56.8	0.0	56.8	77.3	15.8	93.1	149.9
10	Australien	44.5	0.0	44.5	64.5	15.2	79.7	124.2
Gennemsnit.								
1	Fællesforeningen Nr. 53	41.5	6.8	48.8	55.4	4.9	60.8	108.6
4	Møllekær	38.2	6.5	44.7	56.8	6.7	63.0	107.7
5	Drammelstrup	37.6	6.2	43.8	60.8	6.4	66.7	110.5
6	Olsgaard	40.6	10.4	51.0	65.4	7.1	72.5	123.5
7	Holmagergaard	39.7	10.5	50.2	64.8	7.0	71.6	121.8
8	Amerika	41.8	10.3	51.6	65.8	6.8	72.6	124.2
9	Tystofte Nr. 2	39.8	11.5	51.3	63.0	7.9	70.9	122.2
10	Australien	35.2	10.6	45.8	57.7	7.6	65.3	111.1

Askov Lermark, Tabel 5. Der er i begge Forsøg 6 Fællesparceller à $\frac{1}{500}$ Td. Ld. og Maaleprøve paa hver 3. Parcel. Frøet blev saet 4. Maj 1909, og der blev slaaet 10. Juni og 27. September i 1910 og 8. Juni 1911. Ogsaa i 1910 var Saa-datoen 4. Maj, og der blev slaaet 8. Juni 1911 og 28. Juni og

24. September 1912. Høafgrødens Størrelse er bestemt ved Tørring af Gennemsnitsprøver i Hus.

Plantebestanden var i begge Forsøg tilfredsstillende tæt og ensartet. I 1. Brugsaar 1910 er Stængeludviklingen kun svag ved 1. Slæt og 2. Slæt bl. a. derfor meget rigelig. I 1911 har der, som ved Tystofte, ikke kunnet høstes nogen 2. Slæt.

Resultaterne er kun lidet afvigende fra Resultaterne ved Lyngby og Tystofte. I Gennemsnit for begge Forsøg staar de sildige Former, Tyštofte Nr. 2 og Australisk Hundegræs, gennemgaaende lidt højere i Udbytte og de tidligste Stammer forholdsvist lidt lavere end paa de to foregaaende Forsøgssteder.

Tabel 6. Hundegræs.
Høudbytte i Centner pr. Td. Ld.

Borris.

Lbnr.	Navn	1. Brugsaar			2. Brugsaar			Begge Aar
		1. Slæt	2. Slæt	I alt	1. Slæt	2. Slæt	I alt	
Udlagt 1909.								
1	Fællesforeningen Nr. 53	16.5	15.0	32.1	41.1	8.8	49.9	82.0
2	— - 46	20.4	15.7	36.1	42.8	9.3	52.1	88.2
3	— - 50	15.6	14.7	30.3	38.8	8.4	47.2	77.5
4	Møllekær	16.3	13.6	29.9	39.4	7.9	47.3	77.2
5	Drammelstrup	16.0	13.4	29.4	37.7	7.1	44.8	74.2
6	Olsgaard	19.6	16.9	36.5	45.0	11.2	56.2	92.7
7	Holmagergaard	19.0	18.1	37.1	44.0	12.0	56.0	94.0
8	Amerika	18.9	19.2	38.1	45.1	12.3	57.4	95.5
9	Tystofte Nr. 2	17.7	20.1	37.8	45.4	13.0	58.4	96.2
10	Australien	18.6	20.2	38.8	43.0	13.0	56.0	94.8
Udlagt 1910.								
1	Fællesforeningen Nr. 53	35.3	6.5	41.8	41.8	3.9	45.7	87.5
4	Møllekær	37.6	5.6	43.2	42.0	2.8	44.8	88.6
5	Drammelstrup	37.5	6.0	43.5	43.1	5.6	48.7	92.2
6	Olsgaard	38.2	8.6	46.8	42.1	6.2	48.3	95.1
7	Holmagergaard	35.7	6.6	42.3	41.4	6.9	48.3	90.6
8	Amerika	34.0	7.6	41.6	49.7	6.0	55.7	97.3
9	Tystofte Nr. 2	34.1	6.5	40.6	48.3	6.7	55.0	95.6
10	Australien	28.3	7.3	35.6	33.5	7.3	40.8	76.4
Gennemsnit.								
1	Fællesforeningen Nr. 53	25.9	11.1	37.0	41.5	6.8	47.8	84.8
4	Møllekær	27.0	9.6	36.6	41.0	5.4	46.4	83.0
5	Drammelstrup	26.8	9.7	36.5	40.4	6.4	46.8	83.3
6	Olsgaard	28.9	12.8	41.7	43.6	8.7	52.3	94.0
7	Holmagergaard	27.4	12.8	39.7	42.7	9.9	52.6	92.3
8	Amerika	26.5	13.4	39.9	47.4	9.3	56.6	96.5
9	Tystofte Nr. 2	25.9	13.3	39.2	46.9	9.8	56.7	95.9
10	Australien	23.5	13.7	37.3	38.3	10.1	48.4	85.0

Ogsaa ved **Borris**, Tabel 6, er benyttet 6 Fællesparceller à $\frac{1}{500}$ Td. Ld. og Maaleprøve paa hver 3. Parcel i begge Forsøg. Frøet er saaet 12 Maj 1909 og 18. Maj 1910. Der blev slaaet 18. Juni og 5. September 1910 og 9. Juni og 23. August 1911 i den første Mark samt 10. Juni og 20. August 1911 og 25. Juni og 2. Oktober 1912 i den anden Mark. Høet er bestemt paa Grundlag af Gennemsnitsprøver, tørrede i Hus i 1910 og 1912, men vejret paa Marken i 1911.

I 1909 gav Australsk Hundegræs og Tystofte Nr. 2 lidt tyndere Bestand end de øvrige Prøver. 1. Slæt 1910 gav kun en svag Stængeludvikling og led noget af Tørke. Marken var desuden noget uren af Rødknæ og Stedmoderblomst, dog er Overensstemmelsen mellem Fællesparcellerne gennemgaaende god og Resultaterne i ret god Overenstemmelse med Resultaterne fra de øvrige Forsøgssteder. Kun i 1. Brugsaar 1911 er 2. Slæts Størrelse ret afvigende fra det sædvanlige.

Studsgaard, Tabel 7. Fællesparcellernes Antal er 6 og Størrelsen $\frac{1}{500}$ Td. Ld. i begge Forsøg, og der er Maaleprøve paa hver 3. Parcel. I 1909 er der udlagt 5. Maj og slaaet 21. Juni og 14. September 1910 og 7. Juni 1911. Drammelstrup-Stammen har givet noget aaben Bestand, gennemgaaende $\frac{3}{4}$ saa tæt som de øvrige Prøver. Ved 1. Slæt 1910 var Afgrøden meget uren og Væksten i de enkelte Parceller desuden uens paa Grund af Sommertørke. Olsgaards Hundegræs havde 28 pCt. Ukrud, Drammelstrup Hundegræs 59, de øvrige Prøver laa der imellem. Med de meget smaa Afgrøder er Resultaterne derfor ikke meget vejledende for en Bedømmelse af Stammerne. Ogsaa i 2. Aar giver denne Mark store Variationer i Afgrødens Størrelse paa de enkelte Parceller.

I 1910 er der saaet 4. Maj og slaaet 8. Juni 1911 og 18. Juni 1912. I 1. Aar 1911 er Stængeludviklingen bedre og Afgrøden lidt større ved 1. Slæt. Ukrudsprocenten, herunder ogsaa andre Kulturgræsser, er for de fleste Stammer lidt over 10 pCt., dog for Australsk omtrent 50 pCt., idet navnlig Fløjlsgræs, hvoraf denne Prøve, som Australsk Hundegræs i Almindelighed, indeholdt en Del, paa Studsgaards magre Jord havde udviklet sig forholdsvis stærkere end Hundegræsset. Grønafgrødens Høprocent er i samtlige Forsøg bestemt ved Tørring af Gennemsnitsprøver i Hus, og paa Grundlag deraf er Høavlen beregnet.

Tabel 7. Hundegræs.
Høudbytte i Centner pr. Td. Ld.

Studsgaard.

Lbmr.	Navn	1. Brugsaar			2. Brugsaar			Begge Aar
		1. Slæt	2. Slæt	I alt	1. Slæt	2. Slæt	I alt	
	Udlagt 1909.							
1	Fællesforeningen Nr. 53	14.7	3.6	18.3	18.8	0.0	18.8	36.6
2	— - 46	15.6	4.4	20.0	17.8	0.0	17.8	37.8
3	— - 50	12.2	4.2	16.4	16.2	0.0	16.2	32.6
4	Møllekær	14.0	3.2	17.2	21.1	0.0	21.1	38.3
5	Drammelstrup	13.2	3.5	16.7	18.2	0.0	18.2	34.9
6	Olsgaard	16.5	4.8	21.3	19.1	0.0	19.1	40.4
7	Holmagergaard	16.4	4.8	21.2	17.7	0.0	17.7	38.9
8	Amerika	16.1	5.6	21.7	19.5	0.0	19.5	41.2
9	Tystofte Nr. 2	14.1	5.6	19.7	15.9	0.0	15.9	35.6
10	Australien	14.7	4.9	19.6	18.9	0.0	18.9	38.5
	Udlagt 1910.							
1	Fællesforeningen Nr. 53	21.9	0.0	21.9	24.4	0.0	24.4	46.3
4	Møllekær	22.2	0.0	22.2	25.1	0.0	25.1	47.3
5	Drammelstrup	21.0	0.0	21.0	27.2	0.0	27.2	48.2
6	Olsgaard	23.5	0.0	23.5	32.0	0.0	32.0	55.5
7	Holmagergaard	22.1	0.0	22.1	29.3	0.0	29.3	51.4
8	Amerika	19.5	0.0	19.5	30.4	0.0	30.4	49.9
9	Tystofte Nr. 2	17.7	0.0	17.7	28.7	0.0	28.7	46.4
10	Australien	17.7	0.0	17.7	29.2	0.0	29.2	46.9
	Gennemsnit.							
1	Fællesforeningen Nr. 53	18.3	1.8	20.1	21.4	0.0	21.4	41.5
4	Møllekær	18.1	1.6	19.7	23.1	0.0	23.1	42.8
5	Drammelstrup	17.1	1.8	18.9	22.7	0.0	22.7	41.6
6	Olsgaard	20.0	2.4	22.4	25.6	0.0	25.6	48.0
7	Holmagergaard	19.8	2.4	21.7	23.5	0.0	23.5	45.2
8	Amerika	17.8	2.8	20.6	25.0	0.0	25.0	45.6
9	Tystofte Nr. 2	15.9	2.8	18.7	22.3	0.0	22.3	41.0
10	Australien	16.2	2.5	18.7	24.1	0.0	24.1	42.8

Ogsaa her har de tidlige Stammer, Nr. 1—5, været først i Vækst om Foraaret, og Australisk Hundegræs har holdt sig længst frisk og grøn om Efteraaret. Gennemsnitsresultaterne nederst Tabel 7 er paa adskillige Punkter i Overensstemmelse med Resultaterne fra de andre Forsøgssteder til Trods for Afgrødernes ringe Størrelse og skønt der kun i et Tilfælde af 4 har været en ganske ringe 2. Slæt. Den amerikanske Type, Stammerne Nr. 6, 7 og 8, kommer højest i Udbytte, og Tystofte Nr. 2, som er sildig og derfor mere afhængig af Sommernedbøren end de tidligere Stammer, og som desuden giver en væsentlig Del af sin Afgrøde i 2. Slæt, kommer lavest. Det

havde set mere sandsynligt ud, om Australsk Hundegræs, som er den sildigste, og som er mindre tilbøjelig til at skyde Stængler end Tystofte Nr. 2, var kommen lavest. Men den forholdsvis store Mængde Fløjlgræs, Rajgræs og Hejre, som denne Prøve har indeholdt, kan mulig have bidraget til, at den er kommen for højt op i Rækken ved Studsgaard.

Tabel 8. Hundegræs.
Høudbytte i Gennemsnit for alle Forsøg.

Lbmr.	Navn	Hø i pCt. af Grøn vægten ved 1. Slæt	Karakt. f. Tidlighed 1—10	Centner Hø pr. Td. Ld.									Forholdstal for Høudbytte
				1. Brugsaar			2. Brugsaar			Begge Aar			
				1. Slæt	2. Slæt	I alt	1. Slæt	2. Slæt	I alt				
1	Fællesforen. Nr. 53	40.4	1.0	37.7	7.0	44.7	48.0	4.5	52.5	97.2	91		
4	Møllekær	40.5	2.8	36.8	6.4	42.9	47.7	4.4	52.1	95.0	88		
5	Drammelstrup . . .	39.5	3.1	35.8	6.6	42.4	49.5	5.5	55.0	97.4	91		
6	Olsgaard	38.3	5.8	39.0	9.6	48.6	53.0	6.8	59.8	108.4	101		
7	Holmagergaard . . .	37.9	6.4	36.8	10.0	46.8	51.9	7.4	59.8	106.1	99		
8	Amerika	38.5	7.0	36.8	9.7	46.5	53.8	7.1	60.9	107.4	100		
9	Tystofte Nr. 2 . . .	37.1	9.5	35.9	10.4	46.3	51.8	7.8	59.6	105.9	99		
10	Australien	35.2	10.0	30.0	9.7	39.7	44.5	8.1	52.6	92.8	86		

En Oversigt over de gennemsnitlige Resultater fra alle Forsøg giver Tabel 8. I denne Tabel er vedføjet de gennemsnitlige Høprocenter fra de fleste af Forsøgene (d. v. s. Høafgrødens Vægt i pCt. af Grønafgrødens Vægt) og en Bedømmelse af Stammernes Tidlighed i Skridningstiden, ligeledes fra et Flertal af Forsøgene. Her er Tidligheden angivet i en Skala fra 1—10, hvor 1 er den tidligste og 10 den sildigste Stamme. Ogsaa et andet Forhold har dog øvet nogen Indflydelse paa denne Bedømmelse. De tidligst blomstrende Stammer, Nr. 1—5, som alle tilhører Typen, Tysk Hundegræs, holder sig kun i kort Tid efter Skridningen frisk grønne, Stængelbladene er tilbøjelige til meget tidligt at visne, hvorved hele Afgrøden faar et vissent Udseende, medens Stammer af amerikansk Type, Nr. 6—8, endnu staar frisk grønne, skønt Hundegræs af denne Type ikke er meget senere i Skridning end Tysk Hundegræs. Nr. 9 og 10, der, ligesom Amerikansk Hundegræs, længe holder sig friske og grønne, træder betydelig senere i Skridning end denne. Og Forskellen i Skridningstid

mellem de tidligste og de sildigste Stammer andrager i Almindelighed omkring 8—10 Dage.

Da Stammerne med en enkelt Undtagelse alle er høstede paa een Gang i samme Forsøg, de tidlige altsaa paa et forholdsvis sent og de sildige paa et forholdsvis tidligt Udviklingstrin, er der en ret nøje Overensstemmelse imellem Karakteren for Tidlighed og Høprocenten. De sildige og mest bladrigge Prøver er syndet stærkest i Vægt ved Høberedningen, og det maa antages, at de ogsaa har givet Hø af en lidt bedre Kvalitet end de tidlige Sorter. I Grønmasse staar de altsaa forholdsvis lidt højere i Udbytte. Beregnet efter Grønmassen bliver derfor Tystofte Nr. 2 øverst og Møllekær nederst i Udbytte. I øvrigt staar de 3 Prøver af amerikansk Type, Nr. 6—8, og Tystofte Nr. 2 omtrent lige i Udbytte: Forholdstal 99 til 101, med Olsgaard højest og Tystofte Nr. 2 lavest, Forskellen mellem dem er 2.5 Ctn. Hø pr. Td. Ld. De tre Stammer af tysk Type, Nr. 1, 4 og 5, er heller ikke meget forskellige: med Amerikansk Hundegræs lig 100, har de Forholdstallene 88 til 91, med Drammelstrup højest og Møllekær lavest. Australisk Hundegræs, endelig, har Forholdstallet 86.

Tabel 9. Hundegræs.

I Forsøgene har de 8 Stammer haft Nr. 1 til 8 i Udbytte det nedenævnte Antal Gange ved Lyngby, Tystofte, Askov og Borris.

Lbnr.	Navn	Nr. efter Høudbytte								Forholdstal for Høudbytte
		1	2	3	4	5	6	7	8	
1	Fællesforeningen Nr. 53 . . .	»	»	1	1	»	3	3	»	91
4	Møllekær	»	»	»	»	»	4	3	1	88
5	Drammelstrup	»	»	»	1	3	1	»	3	91
6	Olsgaard	2	2	3	»	1	»	»	»	101
7	Holmagergaard	1	1	»	5	1	»	»	»	99
8	Amerika	3	3	»	»	2	»	»	»	100
9	Tystofte Nr. 2	2	2	2	1	1	»	»	»	99
10	Australien	»	»	2	»	»	»	2	4	86

En anden Oversigt, der viser, hvor hyppigt de enkelte Stammer har været Nr. 1, 2, 3 til 8 i Udbytte i de enkelte Forsøg, er givet i Tabel 9. Her er dog Studsgaards lidt svage Forsøg udeladt, saaledes at der i alt bliver 8 Forsøg tilbage.

I Tabellen er Stammernes gennemsnitlige Høstudbytte desuden angivet ved Forholdstal. Ingen af dem har kunnet holde første Plads ubestridt i alle Forsøg. Nr. 6—9 har med vekslende Held kæmpet om de 4 første Pladser, medens Nr. 1—5 har kappedes om de følgende Pladser og Australsk Hundegræs paa et Par Undtagelser nær har været lavest i Rækken.

Nu giver Stammerne, som det vil ses af det foregaaende, væsentlig forskellig Afgrøde i 2. Slæt. Rækkefølgen i Udbytte bliver derfor en væsentlig anden, naar de vokser under gunstige Ernærings- og Fugtighedsforhold, som tillader en ligelig Vækst Sommeren igennem, end naar Sommertørken standser Væksten efter Høslæt, saa der kun kan høstes een Afgrøde. For nærmere at belyse dette Forhold, er de to Forsøg fra hvert Forsøgssted, som har givet bedst Genvækst, og de to, som har givet den ringeste eller slet ingen Genvækst, opgjorte hver for sig. Studsgaards Resultater er, ligesom i forrige Oversigt, udeladt saaledes, at der for hver Gruppe og i hvert Brugsaar er 4 Forsøg, et fra hver af de andre 4 Forsøgssteder. Resultatet af denne Sammenstilling er meddelt i Tabel 10.

Som det var at vente, giver de sildigere Former med livlig Genvækst betydelig bedre Udbytte, hvor ogsaa 2. Slæt har naaet en frodig Udvikling, medens de tidlige Stammer, Nr. 1, 4 og 5, naar omtrent lige saa højt i Udbytte i de Forsøg, hvor Genvæksten har været ringe. Holmagergaards Stamme og Tystofte Nr. 2 giver under de gunstige Forhold lige saa stort Udbytte som Olsgaards Stamme, medens de tidligt blomstrende Stammer staar 13—17 pCt. lavere og endogsaa overgaas af Australsk Hundegræs. Men hvor Genvæksten er ringe, gaar Tystofte Nr. 2 og Holmagergaards 2—4 pCt. under Olsgaards, og de tidlige Stammer staar kun 6—8 pCt. lavere i Udbytte, men Australsk Hundegræs staar 19 pCt. tilbage i Udbytte.

Tages altså Gennemsnit af de nær beslægtede Stammer tre og tre, de tidlige for sig og de middeltidlige for sig, saa vil man se, at Gennemsnitsresultaterne i Overenstemmelse med disse Stammers Oprindelse for 1) Tysk, 2) Amerikansk-Dansk og 4) Australsk Hundegræs stemmer godt med Gennemsnitsresultaterne af de ældre Forsøg med Frø fra disse Avlssteder¹⁾.

¹⁾ 48. Beretning fra Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur: Udbytteforsøg med Græsarter fra forskellige Avlssteder. 1879—1907. Tidsskrift for Landbrugets Planteavl, 17. Bind, Side 181 o. fl.

Tabel 10. Hundegræs.

Opgørelse af 4 Forsøg med god Genvækst ved Lyngby, Tystofte, Askov og Borris og 4 Forsøg med daarlig Genvækst paa de samme Forsøgssteder.

Lbnr.	Navn	Centner Hø pr. Td. Ld.						Begge Aar	Forholdstal for Høudbytte
		1. Brugsaar			2. Brugsaar				
		1. Slæt	2. Slæt	I alt	1. Slæt	2. Slæt	I alt		
	Forsøg med stor Genvækst.								
1	Fællesforeningen Nr. 53.....	34.1	13.0	47.7	57.7	8.7	66.4	114.1	87
4	Møllekær.....	30.8	12.7	43.5	56.8	8.7	65.5	109.0	84
5	Drammelstrup.....	29.7	12.8	42.0	60.8	10.8	71.6	113.0	87
6	Olsgaard.....	33.4	18.8	51.7	66.4	13.1	79.5	131.2	101
7	Holmagergaard.....	31.1	19.0	50.7	66.5	13.0	80.4	131.1	100
8	Amerika.....	30.8	18.8	49.2	67.9	13.4	81.3	130.5	100
9	Tystofte Nr. 2.....	30.4	20.6	51.0	65.4	14.8	80.2	131.2	101
10	Australien.....	27.0	19.0	46.6	53.5	15.7	69.2	115.8	89
	Gennemsnit af Lbnr. 1, 4 og 5..	31.5	12.9	44.4	58.4	9.4	67.8	112.2	86
	— — — 6, 7 og 8..	31.7	18.8	50.5	66.9	13.5	80.4	130.9	100
	Tystofte Nr. 2.....	30.4	20.6	51.0	65.4	14.8	80.2	131.2	100
	Australien.....	27.0	19.0	46.6	53.5	15.7	69.2	115.8	88
	Forsøg med lille eller ingen Genvækst.								
1	Fællesforeningen Nr. 53.....	50.9	2.9	53.8	51.5	2.8	54.1	107.9	94
4	Møllekær.....	51.4	2.4	53.8	50.8	2.8	53.1	106.9	93
5	Drammelstrup.....	51.2	3.3	54.5	51.7	2.9	54.6	109.1	95
6	Olsgaard.....	54.1	4.0	58.7	53.1	4.0	57.1	115.8	101
7	Holmagergaard.....	51.3	4.1	55.4	51.5	4.7	56.2	111.8	97
8	Amerika.....	52.3	4.4	56.7	54.1	4.8	58.4	115.1	100
9	Tystofte Nr. 2.....	51.4	4.0	55.4	52.9	4.7	57.0	113.0	98
10	Australien.....	39.2	4.2	43.4	45.8	4.4	50.2	93.6	81
	Gennemsnit af Lbnr. 1, 4 og 5..	51.1	2.9	54.0	51.8	2.8	53.9	107.9	95
	— — — 6, 7 og 8..	52.5	4.4	56.9	52.9	4.8	57.2	114.1	100
	Tystofte Nr. 2.....	51.4	4.0	55.4	52.9	4.7	57.0	113.0	99
	Australien.....	39.2	4.2	43.4	45.8	4.4	50.2	93.6	82

Her har vi under gunstige Betingelser for Genvækst for de tre Hovedtyper følgende Forholdstal:

Tysk Hundegræs 86, Dansk-Amerikansk 100, Australsk 89, og under ugunstige Forhold for Genvæksten:

Tysk Hundegræs 95, Dansk-Amerikansk 100, Australsk 82.

Den Karakteristik af de konkurrerende Hundegræsstammer, der her gives, støtter sig paa deres forskellige Høudbytte og Skridningstid under de samme Vækstaar; stort nærmere lader Forskellen mellem dem sig næppe præcisere. Forskellen i Udseende er ikke saa stor, at man med Sikkerhed kan kende

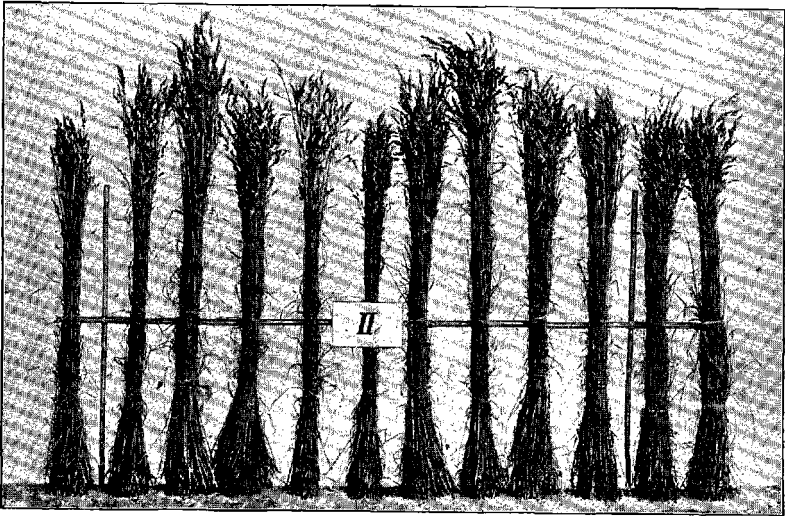
Stammerne fra hinanden, naar de vokser hver for sig og et Sammenligningsgrundlag mangler.

For nærmere at undersøge Ensartethed og Stammetype blev der ved Tystofte af hver Stamme paa Slump udtaget et Antal spæde Planter i Udlægsmarken. Disse blev udplantede hver for sig med saa stor Plads, at hver enkelt Plante uhindret kunde udfolde sine Ejendommeligheder. I en sluttet Bevoksning er Forskellen mellem de enkelte Planteindivider ikke meget iøjnefaldende, men Hundegræs er en meget variabel Art, og gives der de enkelte Planter Plads til at udfolde sig hver efter sin Natur, saa springer Forskellighederne stærkt i Øjnene. Her var de store, og tilsyneladende lige saa store, inden for de Stammer, som havde deres Oprindelse fra et enkelt Individ, om end 3 à 4 Generationer tilbage, som inden for Stammer, der aldrig havde været Genstand for Forædling.

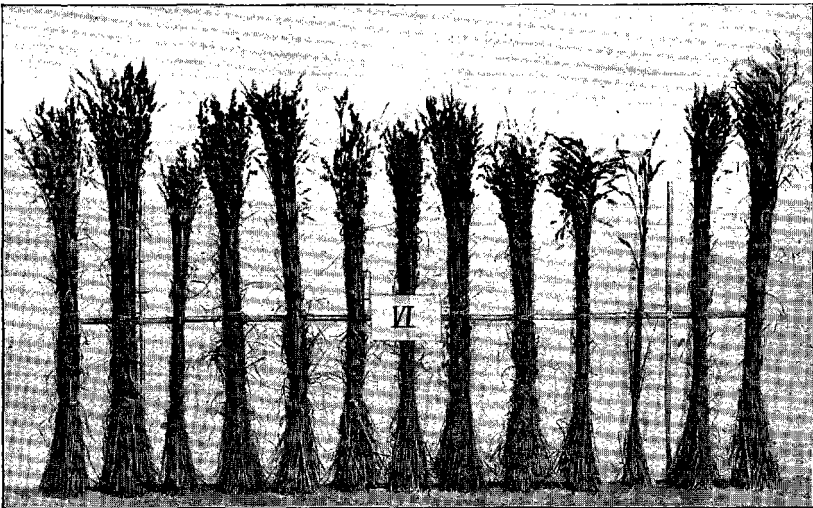
Et Par Fotografier vil illustrere dette Forhold.

Dog var der, den store Variation til Trods, stadig nogen Forskel mellem Planterne af forskellige Stammer, navnlig i Tidlighed, om end ogsaa denne Karakter varierede. Men karakteristiske Sorter, der lader sig sikkert adskille ved morfologiske Egenskaber, som Hvede- eller Bygsorter, er disse Hundegræsstammer altsaa ikke.

Om Hundegræssets Anvendelse i Græsmarken endnu følgende Bemærkninger: Det hører kun hjemme i Marker, som ligger mere end eet Aar i Græs. I 1. Aars Græsmark vil det altid for saa vidt være mere til Skade end til Gavn, som det ikke yder saa stort et Udbytte her i Forhold til den Plads, det bruger, som de mere hurtig voksende Græsser. Det er derfor i første Linie Udbyttet i 2. og følgende Aar, som har Interesse. Det er en værdifuld Egenskab hos Hundegræsset, en af dem der har bidraget til dets Udbredelse, at det kommer tidligt i Vækst og giver tidlig Græsning om Foraaret. Og her har Stammer af den tyske Type et lille Forspring, idet de i Foraartiden er lidt foran de sildigere Former i Udvikling. Men en af Ulemperne ved dette Græs er, at Stænglerne tidligt bliver haarde og stive, og det bliver Tysk Hundegræs i udpræget Grad. Den amerikanske Type, hvortil flere af de danske Stammer hører, holder sig længere frisk og grøn, giver lige saa stor Høslæt og bedre Genvækst. Gode Stammer af denne Type synes derfor at have Fortrin paa Agermark under

II = Enkelte Planter af Holmagergaards Hundegræs.

VI = Enkelte Planter af Tystofte Nr. 2.
Juni 1912.

almindelige Dyrkningskaar. Dog bør der sikkert vises den ny, sildige Type, Tystofte Nr. 2, Opmærksomhed. Den større Frodighed og rigeligere Genvækst hos denne i Forbindelse

med den Omstændighed, at den i længere Tid egner sig for Afgræsning, giver den Fortrinet i varig Græsgang eller i Græsmarker paa frugtbar Jord, hvor 2. eller 3. Aars Mark afgræsses.

Nr. 1 i Udbytte er Hundegræs af Olsgaards Stamme fra *Kr. Rasmussen*, Olsgaard pr. Storehedinge. I Type og Tidlighed staar det Amerikansk Hundegræs nær, overgaar det i 1. Brugsaar med et Par Ctn. Hø, men er i 2. Aar lidt lavere i Udbytte. Det er lidt tidligere i Skridning, giver forholdsvis lidt mere i 1. Slæt, men lidt mindre Genvækst end Amerikansk Hundegræs.

Nr. 2 er Handelsfrø fra Amerika. De to Prøver, som indgaar i Forsøgene i 1909 og 1910, har begge givet gode Resultater, og de har i Forhold til Australsk Hundegræs og til Stammer af tysk og dansk Oprindelse forholdt sig som Amerikansk Hundegræs til Australsk, Tysk og Dansk Hundegræs i de ældre Forsøg¹⁾.

Nr. 3. Holmagergaards Hundegræs fra *L. P. Jensen*, Holmagergaard pr. Løgstør. I samlet Høafgrøde i to Aars Græsleje staar det ca. 2 pCt. tilbage for Hundegræs af Olsgaards Stamme. Det er lidt sildigere og lidt langsommere i Udvikling end dette og staar derfor navnlig tilbage i 1. Aars 1. Slæt. Genvæksten er bedre, og i 2. Brugsaar naar det omtrent lige saa højt, under gunstige Vækstforhold endog højere i Udbytte end Olsgaards Hundegræs. Til mere varigt Græsleje under gunstige Forhold vil det sandsynligvis være at foretrække, men Forskellen er jo i det hele kun ringe.

Nr. 4 er Tystofte Hundegræs Nr. 2 fra Tystofte Forsøgsstation. I Gennemsnit for alle Forsøg staar det 2.5 pCt. tilbage i Udbytte for Olsgaards Hundegræs. Det er kendeligt sildigere i Skridning og holder sig længere grønt end dette. Ved samtidig Afslaaning giver det lidt mindre Afgrøder i 1. Slæt, men større Afgrøder i 2. Slæt. Under gunstige Vækstforhold staar det i samlet Afgrøde lige saa højt som Olsgaards Hundegræs, idet det her overgaar det i Udbytte i 2. Brugsaar.

Nr. 5. Hundegræs fra *A. K. Nielsen*, Drammelstrup pr. Allingaabro, adskiller sig i Typen fra de foregaaende og slutter sig nærmere til de to efterfølgende Stammer af tysk Oprindelse. I samlet Afgrøde staar det 10 pCt. under Olsgaards

¹⁾ l. c., Side 184.

Hundegræs. Det er lidt tidligere i Skridning og holder sig næppe saa længe frisk som de foregaaende, men visner ikke saa tidlig som de efterfølgende Stammer.

Nr 6 er Hundegræs Nr. 53 fra Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger, København. Dette er blandt samtlige Prøver den tidligste. Det giver mange, ret fine Stængler i 1. Slæt, men Stængelbladene visner paafaldende hurtigt og Genvæksten er ringe. Det staar forholdsvis højt i Udbytte i 1. Aar, men lavt i 2. Aar, i samlet Afgrøde ca. 10 pCt. under Olsgaards Hundegræs. Det angribes ligesom alle øvrige Stammer af samme Type undertiden stærkt af Rust om Efteraaret. To andre Stammer fra Fællesforeningen, Nr. 50 og Nr. 46, ligner i Type Nr. 53.

Nr. 7. Hundegræs fra *H. Jensen*, Møllekær pr. Rødvig, staar 12 pCt. under Olsgaards Hundegræs i Udbytte, ligner i øvrigt i Udseende og Egenskaber Nr. 53, men er dog knap saa tidligt som dette.

Nr. 8. Australisk Hundegræs, staar lavest i Udbytte, 19 pCt. under Olsgaards Stamme. Det ligner i Tidlighed Tystofte Nr. 2, men er mindre frodigt af Vækst end dette og meget utilbøjeligt til at skyde Stængler under mindre gunstige Vækstforhold. Høudbyttet ved 1. Slæt er lavt, men Genvæksten meget rigelig.

Italiensk Rajgræs.

Af Italiensk Rajgræs er indsendt en dansk Stamme og en Prøve fra Holland af saakaldet Italiensk Rajgræs, hermed er sammenlignet Handelsfrø fra Frankrig og Irland samt nogle nye Stammer fra Tystofte og fra Abed.

1) Ital. Rajgræs fra Lærer *H. P. Hansen*, Hjelm pr. Stege. Sin Udsæd har Avleren oprindelig modtaget fra Markfrøkontoret i 1893 eller 1894. Rajgræsset er siden holdt rent for fremmede Indblandinger og Udsæden bestandig skarpt sorteret. Der er avlet ca. 1700 Pd. Frø pr. Td. Ld. aarlig.

2) Fransk Ital. Rajgræs og

3) Irsk Ital. Rajgræs er i 1909 og 1910 leveret fra Markfrøkontoret Trifolium i København.

4) En tidlig Sort af Ital. Rajgræs fra Holland er leveret fra Dreyers Frøhandel i Aarhus.

5—9) Prøverne er udvalgte blandt Afkommet af 29 enkelte Planter, som er udtagne af Forsøgsleder *N. P. Nielsen*, Tystofte, i 1901. Med de første Prøver er anstillet Forsøg i 1905—1907 og avlet Frø i 1906 og 1908. Paa Grundlag af disse Forsøg er de 5 Prøver udvalgte.

10—12) Prøverne er tiltrukne af Forsøgsleder *H. A. B. Vestergaard*, Abed, men da Frøet først forelaa i 1909, har disse Prøver kun kunnet deltage i Forsøgene i de sidst udlagte Marker.

For Frøets Kvalitet er der gjort Rede i Tabel 11. Prøverne fra Abed i 1910 er ikke bleven undersøgte, men de er alle avlede i 1909 og spirede godt i Marken.

Tabel 11. Italiensk Rajgræs.
Frøets Beskaffenhed efter Undersøgelse ved Dansk Frøkontrol.

Lbnr.	Navn	Rent Frø	Af-fald	Fremmed Kulturfrø	Ukrud	g pr. 1000 Frø	Spireevne pCt.		Rent spiret Frø pCt.
		pCt.	pCt.	pCt.	pCt.		i 5 Døgn	i 15 Døgn	
Til Udsæd 1909.									
1	Hjelm	99.9	0.10	0.00	0.00	2.80	98.3	99.0	98.9
2	Frankrig	99.8	0.20	0.00	0.00	2.28	94.7	97.0	96.8
3	Irland	95.6	2.35	¹⁾ 1.80	³⁾ 0.25	2.08	64.7	75.0	71.7
4	Holland	98.1	1.30	0.00	³⁾ 0.00	2.23	97.3	98.0	96.1
5	Tystofte Nr. 152	99.8	0.15	0.05	0.00	2.24	93.0	94.5	94.8
6	— — 151	99.3	0.55	0.10	⁴⁾ 0.05	2.17	93.7	95.0	94.3
7	— — 148	99.6	0.15	0.20	⁵⁾ 0.05	1.98	95.7	97.0	96.6
8	— — 139	99.4	0.55	0.05	0.00	1.91	96.3	98.0	97.4
9	— — 146	99.4	0.40	0.15	⁶⁾ 0.05	2.00	99.0	99.5	98.9
Til Udsæd 1910.									
1	Hjelm	99.6	0.85	0.05	0.00	2.89	95.0	98.5	98.1
2	Frankrig	98.2	1.15	0.60	⁷⁾ 0.05	1.88	84.7	91.0	89.4
3	Irland	93.8	3.70	⁸⁾ 2.35	⁹⁾ 0.15	1.92	73.3	80.0	75.0
4	Holland	98.3	1.60	0.05	¹⁰⁾ 0.05	2.10	85.8	89.0	87.5
5	Tystofte Nr. 152	99.5	0.45	0.05	0.00	2.20	92.7	96.5	96.0
7	— — 148	99.0	0.50	0.50	0.00	1.98	96.7	97.0	96.0
8	— — 139	99.1	0.80	0.00	¹¹⁾ 0.10	1.99	98.3	98.5	97.6
9	— — 146	99.5	0.40	0.10	0.00	1.97	96.0	97.5	97.0

¹⁾ Blød og Mangeblomstret Hejre, Fløjlsgræs. ²⁾ Vandgrenet Ranunkel, Blaastjerne. ³⁾ Stedmoderblomst. ⁴⁾ Ager-Gaaseurt. ⁵⁾ Stedmoderblomst. ⁶⁾ Ager-Gaaseurt. ⁷⁾ Præstekrave. ⁸⁾ Blød og Mangeblomstret Hejre, Fløjlsgræs. ⁹⁾ Lancetbladet Vejbred, Vandgrenet Ranunkel. ¹⁰⁾ Langstakket Hvene. ¹¹⁾ Blaastjerne.

Forsøgene er anlagte ved Lyngby, Tystofte og Borris i 1909 og 1910 og er i Almindelighed kun gennemførte i enaarigt Græsleje. Udsædsmængden har i alle Forsøg været 25 Pd. Frø pr. Td. Ld. Resultaterne er meddelte i Tabel 12.

Tabel 12. Italiensk Rajgræs.
Høudbytte i Centner pr. Td. Ld. i 1. Brugsaar.

Lbnr.	Navn	Lyngby			Tystofte			Borris		
		1. Slæt	2. Slæt	I alt	1. Slæt	2. Slæt	I alt	1. Slæt	2. Slæt	I alt
Udlagt 1909.										
1	Hjelm	57.5	26.5	84.0	40.2	6.2	46.4	36.8	20.8	56.9
2	Frankrig	57.4	27.5	84.9	37.0	6.5	43.5	34.6	19.7	54.3
3	Irland	55.2	21.7	76.9	36.5	5.6	42.0	37.2	17.8	54.5
4	Holland				26.8	4.5	31.1	21.8	13.9	35.2
5	Tystofte Nr. 152.....	66.4	27.2	93.6	44.9	6.5	51.4	41.4	20.7	62.1
6	— — 151.....	64.6	28.8	93.4	38.6	6.8	44.9	34.0	18.9	52.9
7	— — 148.....	63.2	29.5	92.8	40.0	6.8	46.8	36.5	21.7	58.2
8	— — 139.....	60.1	30.3	90.4	40.7	6.9	47.6	35.7	20.8	56.3
9	— — 146.....	61.9	27.3	89.2	43.3	6.4	49.7	35.7	18.5	54.2
Udlagt 1910.										
1	Hjelm	68.4	7.5	75.9	58.7	8.9	67.6	46.1	10.5	56.6
2	Frankrig	60.2	7.8	67.5	53.8	9.0	62.3	45.4	10.6	56.0
3	Irland	64.0	5.2	69.2	55.8	6.2	61.5	42.6	7.2	49.8
4	Holland	48.0	7.8	55.8	34.0	7.1	41.1	36.8	6.3	42.6
5	Tystofte Nr. 152.....	74.5	7.5	82.0	65.1	9.2	74.3	51.1	11.8	62.9
7	— — 148.....	75.1	8.7	83.8	59.4	9.8	68.7	50.6	12.0	62.6
8	— — 139.....	73.3	8.0	81.3	58.7	9.6	68.3	48.2	11.8	59.8
9	— — 146.....	68.7	7.0	75.7	54.9	8.9	63.8	49.6	10.6	60.2
10	Abed Nr. 7	68.2	5.7	73.9	59.2	7.7	66.9	48.4	10.5	58.9
11	— — 10.....	75.3	5.8	81.1	63.2	7.1	70.3	48.3	9.9	58.2
12	— — 11.....	64.1	6.8	70.4	64.4	8.0	72.4	49.0	11.8	60.8

Ved Lyngby er der udlagt 4. Maj 1909 med 6 Fællesparceller à $\frac{1}{400}$ Td. Ld., men uden Maaleprøve. Spiringen, Udviklingen i Udlægsmarken og Overvintringen var tilfredsstillende. Der blev slaet 9. Juni og 25. Juli 1910. I 1910 blev der saet 12. April. Parcelstørrelsen og Fællesparcellernes Antal var det samme som i 1909, men her var desuden Ital. Rajgræs, Tystofte Nr. 152, udsaaet som Maaleprøve paa hver 3. Parcel. Frøet spirede godt, men Dæksæden gik noget i Leje, hvorved der fremkom nogle tyndere Pletter i Plantebestanden. Afgrøden voksede godt til ved 1. Slæt, som fandt Sted 8. Juni, men ved 2. Slæt, som faldt 27. Juli, var Plan-

terne stærkt hæmmede i Væksten af Sommertørken. Alle Afgrøder er vejrede paa Marken.

Tystofte. Forsøgsplanen er ens i begge Forsøg: 6 Fællesparceller à $\frac{1}{500}$ Td. Ld. og Tystofte Nr. 152 som Maaleprøve paa hver 3. Parcel. Frøet er saaet 6. Maj 1909 og 30. April 1910, og der er høstet 8. Juni og 30. Juli 1910, 13. Juni og 26. Juli 1911. Afgrøden er i alle Forsøg vejret paa Marken.

Ved **Borris** var Forsøgsplanen som ved Tystofte. Der blev i 1909 først saaet 25. Maj, og Dæksæden, Havre, blev afslaaet grøn. Høslætten fandt Sted 17. Juni og 23. August 1910. I 1910 blev Frøet saaet 25. April, og der blev slaaet 15. Juni og 23. August 1911.

Plantebestanden har for de fleste Prøver og i alle Forsøg været tilfredsstillende ensartet og tæt, kun den hollandske Prøve har forholdt sig noget afvigende. Et Flertal af Planterne af denne har bestandig blomstret og hyppig naaet at kaste Frø, før Dæksæden blev høstet. Bestanden har derfor i 1. Brugsaar bestaaet af et Mindretal af forholdsvis svage og lidet buskede 2-aarige Planter og et Flertal, ofte et altfor tæt Tæppe, af smaa og svage, unge Frøplanter. Græsset er med andre Ord enaarigt og lider desuden af den Svaghed, landøkonomisk set, at kaste sine Frø, efterhaanden som de modnes. Ved Udsæd uden Dæksæd i Maj Maaned 1909 havde det modent Frø allerede i Juli.

Mellem de øvrige Prøver var Forskellen i Udseende ikke stor, nogle var lidt stivere og mere oprette, andre med mere sirligt bøjede Toppe og Blade, nogle lidt lysere, andre lidt mørkere i Farve og med svagere eller stærkere udviklede Stakke o. s. v. Men alle var blandede i Typen, saaledes at Forskellen mellem Prøverne bestod i, at et lidt større eller lidt mindre Antal Individier havde de foran nævnte Egenskaber.

Ogsaa i Tidlighed om Foraaret og i Genvækstens Størrelse var der smaa Forskelligheder til Stede. Blandt Prøverne i 1910 var Fransk den tidligste, først i Vækst om Foraaret og tidligst i Skridning, Irsk var den sildigste og gav desuden den ringeste Genvækst. Begge disse Prøver var forurenede af Hejre, og Irsk Ital. Rajgræs var desuden en Del blandet med Alm. Rajgræs i begge Forsøgsaar. Tystofteprøverne var lidt senere end Fransk og lidt tidligere end Irsk Ital. Rajgræs, medens Hjelmprøven var samtidig med og alle Abedprøver

lidt senere end Irsk Ital. Rajgræs. Disse Abedprøver, der i alle de 3 Forsøg, hvori de har deltaget, stod lidt under Tystofte Nr. 152 i Udbytte, men i Reglen over Hjelmprøven, nærmede sig i flere Karakterer til Alm. Rajgræs. De gav alle forholdsvis store Afgrøder ved 1. Slæt og forholdsvis ringe Genvækst. Nr. 7 lignede mest Alm. Rajgræs, Nr. 10 var mest blandet i Type og Nr. 11 var mest udpræget Ital. Rajgræs. Alle maa de dog i Væksttype og Varighed henføres til Ital. Rajgræs.

I Oversigten, Tabel 13, er medtaget den bedste Tystofteprøve, Nr. 152, sammen med de af de øvrige Prøver, som har deltaget i alle Forsøg. I Tabellen er de ordnede i Rækkefølge efter Udbytte.

Tabel 13. Italiensk Rajgræs.
Høudbytte i 1. Brugsaar i Gennemsnit for alle Forsøg.

Lbnr.	Navn	Centner Hø pr. Td. Ld.						Forholdstal for Høudbytte
		Lyng- by I alt	Tys- tofte I alt	Borris I alt	Gennemsnit			
					1. Slæt	2. Slæt	I alt	
5	Tystofte Nr. 152	87.8	62.0	62.5	57.8	13.8	71.1	110
1	Hjelm	80.0	57.0	56.8	51.2	13.4	64.6	100
2	Frankrig	76.2	52.0	55.2	48.0	13.4	61.4	95
3	Irland	73.1	51.8	52.2	48.4	10.6	59.0	91
4	Holland	(59.7)	36.1	38.0	34.0	10.0	44.0	70

To af de 6 Forsøg har henligget til Udbyttebestemmelse i 2. Aar, Borris i 1911 og Tystofte i 1912. Afgrøden i 2. Brugsaar er for de samme 5 Prøver anført i Tabel 14. Ogsaa her kommer Tystofte Nr. 152 øverst, Irsk staar ganske vist højt, men langt den overvejende Del af Afgrøden er Alm. Rajgræs, hvoraf Ital. Rajgræs fra dette Avlssted i Reglen synes at indeholde en Del. Ved Tystofte, hvor kun en Slæt er høstet, var Bestanden meget tynd og uens og Afgrøderne smaa. Tystofte Nr. 148 var her øverst med 26.7 Ctn. Hø og Abed Nr. 10, som var næstbedst, havde 25.2 Ctn. Hø pr. Td. Ld.

I Høprocenten har der kun været smaa Forskelligheder til Stede, den hollandske Prøve staar dog lavere end de øvrige; blandt disse staar Irsk lavest og Fransk højest, medens Tys-

tofteprøverne og Hjelmprøven giver lige høj Høprocent og Abedprøverne staar en Smule lavere, omtrent som Irsk Ital. Rajgræs.

Stammerne lader sig i øvrigt ikke ved ydre Kendetegn sikkert skelne fra hinanden.

Tabel 14. Italiensk Rajgræs.
Høudbytte i 2. Brugsaar i to Forsøg, Borris 1911 og Tystofte 1912.

Lbnr.	Navn	Centner Hø pr. Td. Ld.					Forholdstal for Høudbytte
		Borris			Tystofte. Eneste Slæt	Gennem- snit	
		1. Slæt	2. Slæt	I alt			
5	Tystofte Nr. 152.....	38.8	9.2	48.0	23.7	35.9	113
1	Hjelm	33.4	8.1	41.5	22.3	31.9	100
2	Frankrig	34.1	7.5	41.6	19.9	30.8	97
3	Irland ¹⁾	42.1	4.4	46.5	31.3	38.9	122
4	Holland.....	32.2	7.3	39.5	0.0	19.8	62

Nr. 1 i Udbytte er Tystofte Ital. Rajgræs 152. Det er middeltidligt med rigelig Stængeldannelse, forholdsvis mørkegrønt, ret højt og opret af Vækst og med god Bladfylde. Det har givet gode og sikre Afgrøder baade i 1. og 2. Slæt. Denne Stamme er tiltrukket paa en Plante, som sammen med 28 andre er udtaget af Forsøgsleder *N. P. Nielsen* i 1902. Flere andre Prøver, udvalgte ved Tystofte og Abed, kommer den nær, men ingen naar den i Udbytte. Stamfrø er bragt i Handelen i Foraaret 1913.

Nr. 2 blandt de indsendte Stammer er Ital. Rajgræs fra Lærer *H. P. Hansen*, Hjelm. Det staar en halv Snes pCt. lavere i Høudbytte end Tystofte 152, men her, ligesom i de samvirkende sjællandske Landboforeningers Kontrolforsøg²⁾, overgaar det kendeligt Handelsfrø fra Frankrig og Irland.

Nr. 3 i Udbytte er Fransk og

Nr. 4 i Udbytte er Irsk Ital. Rajgræs.

Nr. 5. Rajgræs fra Holland giver kun meget smaa og usikre Afgrøder ved Udlæg under Dæksæd. Dette er ingen

¹⁾ Plantebestanden var i 2. Brugsaar overvejende Almindelig Rajgræs.

²⁾ *O. H. Larsen*: Beretning om Landboforeningernes Virksomhed for Planteavl paa Sjælland, 1912, Side 110.

ægte Ital. Rajgræs, men en Underart, kaldet Argentisk Rajgræs (*Lolium Gaudini Parl.*), der atter forekommer i flere Varieteter og under forskellige Handelsnavne, f. Eks. Rieffels Rajgræs, som er stakket, og Baillys Rajgræs, som er ustakket. Den omhandlede Prøve var svagt bestakket og havde korte, lidt butte og meget løst siddende Frø. Ved Udsæd uden Dækfrugt udviklede Planterne sig meget hurtigt og gav fuld Afgrøde i 1. Sommer, men dermed var deres Livskraft ogsaa udtømt. Saaet sidst paa Sommeren, syntes det uden Vanskelighed at overvintre hos os, i hvert Fald i milde Vintre. I Syd- og Vesteuropa, hvor dette Græs ifølge *Stebler* dyrkes en Del, skal det efter Udsæd i Oktober give en stor Høafgrøde i det følgende Aar. Til Dyrkning i Græsmarken paa sædvanlig Maade egner det sig ikke, da de spæde Planter er tilbøjelige til at blomstre og kaste Frø, før Dæksæden høstes, hvorved det i 1. Aars Græsmark danner en altfor aaben Bestand af gamle, lidt svage Planter og en altfor tæt Bestand af unge Frøplanter, der ikke kan komme til for hinanden. Mulig kan det med Fordel anvendes til Eftersaaning i enaarige Græsmarker.

Eng-Svingel.

Af denne Græsart er kun indsendt en dansk Stamme til Forsøg.

1) Eng-Svingel Nr. 9 fra Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger. Stammen er dannet af *Karl A. Jørgensen* ved Familieavl, idet der i 1903 er udtaget enkelte Planter af en Handelsprøve af dansk Eng-Svingel. Disse er vegetativt formerede, og af de bedste er avlet Frø, som atter er udsaaet til sammenlignende Udbytteforsøg. Paa Grundlag af disse Forsøg er Nr. 9 valgt som den mest ydende. Der er i 1908 avlet Frø paa et Par Skæpper Land, i alt 70 Pd. Frø, hvoraf Prøven er udtaget.

Til Sammenligning er dyrket Handelsprøver af:

2) Dansk Eng-Svingel fra Markfrøkontoret *Trifolium* i København og

3) Amerikansk Eng-Svingel fra samme Firma.

Tabel 15 giver Oplysning om Frøets Beskaffenhed.

Dyrkningsforsøg er kun udført paa Agermark ved Tysøfte og Askov Lermark. Det lykkedes mod Forventning

Tabel 15. Eng-Svingel.
Frøets Beskaffenhed efter Undersøgelse ved Dansk Frøkontrol.

Navn	Rent Frø pCt.	Affald pCt.	Fremmed Kulturfrø pCt.	Ukrud pCt.	g pr. 1000 Frø	Spireevne pCt.		Rent spiret Frø pCt.
						i 5 Døgn	i 15 Døgn	
Til Udsæd 1909.								
Fællesforeningen	91.8	8.55	0.00	¹⁾ 0.15	2.71	93.8	96.5	88.1
Danmark	98.6	1.20	0.30	0.00	2.38	85.7	97.5	96.0
Amerika	98.4	1.85	0.20	²⁾ 0.05	1.88	78.7	88.5	87.1
Til Udsæd 1910.								
Fællesforeningen	96.0	3.10	0.00	0.00	2.38	78.0	94.5	91.6
Danmark	97.5	1.45	³⁾ 1.05	0.00	2.05	74.8	97.0	94.6
Amerika	98.8	1.00	0.20	0.00	1.76	91.0	94.5	93.4

¹⁾ Høgeskæg, Forglemmigej. ²⁾ Skræppe. ³⁾ Blød og Mangelblomstret Hejre, Alm. Rajgræs.

ikke at faa de nyerhvervede Mosearealer ved Tylstrup og Studsgaard saaledes i Kultur, at Forsøg kunne gennemføres ogsaa der. Ved Tylstrup blev Græsset saaet, men Ukrud tog saaledes Magten paa den nyopdyrkede Lavmose, at Udlæget ganske mislykkedes. Der er i alle Forsøg benyttet en Udsæd af 25 Pd. Frø pr. Td. Ld.

Forøgsresultaterne er meddelte i Tabel 16.

Ved **Tystofte** er der saaet 4. Maj 1909. Parcelstørrelsen var $\frac{1}{500}$ Td. Ld. og Fællesparcellernes Antal 5. Spiringen var god og Bestanden tæt. Eng-Svingel Nr. 9 havde dog overalt lidt mere aaben Bestand end de andre Prøver. Om Efteraaret var der et Rustangreb i Udlægsmarken. Nr. 9 var paa alle Parceller kun svagt angreben, begge de andre Prøver stærkt angrebne. Før 1. Slæt i 1910 var Nr. 9 kendelig mere frodig og grovere af Vækst end de andre Prøver. 1. Slæt blev slaet 6. Juni og 2. Slæt 13. September. Begge Afgrøderne henlaa til fuldstændig Vejring paa Marken. Fællesparcellerne stemte smukt overens. I 1911 blev der slaet 1. Gang 13. Juni. Afgrøden blev vejret paa Stedet. Genvæksten var, paa Grund af Sommertørken, saa ringe, at den næppe lod sig slaa med Le. I 1910 fandt Udsæden Sted 27. April. Fællesparcellerne var 6 og Parcelstørrelsen $\frac{1}{500}$ Td. Ld. I Udlægsmarken var Plantebestanden lidt svag og nærmest tynd.

Tabel 16. Eng-Svingel.
Høudbytte i Centner pr. Td. Ld. i de enkelte Forsøg.

Navn	1. Brugsaar			2. Brugsaar			Begge Aar
	1. Slæt	2. Slæt	I alt	1. Slæt	2. Slæt	I alt	
Tystofte.							
Udlagt 1909.							
Fællesforeningen	43.9	12.3	56.2	52.8	0.0	52.8	109.0
Danmark	39.7	17.9	57.6	46.1	0.0	46.1	103.7
Amerika	34.5	16.5	51.0	44.4	0.0	44.4	95.4
Udlagt 1910.							
Fællesforeningen	51.8	0.0	51.8	63.8	0.0	63.8	114.6
Danmark	47.0	0.0	47.0	58.5	0.0	58.5	105.5
Amerika	45.9	0.0	45.9	55.7	0.0	55.7	101.6
Gennemsnit.							
Fællesforeningen	47.6	6.2	53.8	58.1	0.0	58.1	111.9
Danmark	43.4	8.9	52.3	52.3	0.0	52.3	104.6
Amerika	40.2	8.3	48.5	50.1	0.0	50.1	98.6
Askov Lermark.							
Udlagt 1909.							
Fællesforeningen	31.0	14.4	45.4	49.1	0.0	49.1	94.5
Danmark	29.4	16.7	46.1	43.8	0.0	43.8	89.9
Amerika	26.6	15.5	42.1	43.8	0.0	43.8	85.9
Udlagt 1910.							
Fællesforeningen	62.0	0.0	62.0	81.5	5.8	87.3	149.3
Danmark	61.1	0.0	61.1	79.9	6.5	86.4	147.5
Amerika	56.5	0.0	56.5	81.1	6.2	87.3	143.8
Gennemsnit.							
Fællesforeningen	46.5	7.2	53.7	65.3	2.9	68.2	121.9
Danmark	45.8	8.3	53.6	61.9	3.2	65.1	118.7
Amerika	41.6	7.7	49.3	62.5	3.1	65.6	114.9

Der var atter i dette Aar Rustangreb. Amerikansk Eng-Svingel var stærkest og Nr. 9 svagest angreben. 1. Slæt blev slaet 13. Juni 1911 og Høet blev vejret paa Marken. Sommertørken medførte, at Genvæksten blev meget ringe. I 2. Brugsaar blev 1. Slæt slaet 21. Juni. Plantebestanden var tæt og ensartet. Nr. 9 var lidt højere og lidt mere aaben og grov af Vækst end Dansk Eng-Svingel. Amerikansk Eng-Svingel var lavest og med tættest Bestand. Heller ikke i dette Aar var der nævneværdig Genvækst eller synlig Forskel i Frodighed i det sildige Efteraar.

Askov Lermark. Frøet blev saet 4. Maj i bekvem og fugtig Jord. Parcelstørrelsen var $\frac{1}{500}$ Td. Ld. og Fællesparcellernes Antal 6. Der blev slaet 9. Juni og 27. September.

Plantebestanden var passende tæt og ensartet, og Fællesparcellerne stemmede ret godt overens. I 2. Brugsaar var Bestanden ret kraftig og ensartet ved 1. Slæt, 17. Juni, men Genvæksten for ringe til at give en vejelig Afgrøde. I 1910 blev der saaet 4. Maj. Parcelstørrelsen var $\frac{1}{500}$ Td. Ld. og Fællesparcellernes Antal 7. 1. Slæt blev taget 17. Juni 1911. Bestanden var ensartet og tæt, og Parcellerne stemmede godt overens. Genvæksten var, paa Grund af Sommertørken, meget ringe, og der blev kun slaaet een Gang. I 2. Brugsaar, 1912, blev der slaaet 1. Gang 27. Juni og 2. Gang 24. September. Afgrøden er, ligesom ved de foregaaende Askovforsøg, vejlet grøn og Hø-mængden bestemt paa Grundlag af Gennemsnitsprøver, som er tørrede i Hus.

Tabel 17. Eng-Svingel.
Høudbytte i Gennemsnit for alle Forsøg.

Navn	Centner Hø pr. Td. Ld.						Begge Aar	Forholdstal for Høudbytte
	1. Brugsaar			2. Brugsaar				
	1. Slæt	2. Slæt	I alt	1. Slæt	2. Slæt	I alt		
Fællesforeningen	47.1	6.7	53.8	61.7	1.5	63.2	117.0	105
Danmark	44.4	8.6	53.0	57.1	1.6	58.7	111.7	100
Amerika	40.0	8.0	48.0	56.3	1.6	57.9	106.8	96

Det gennemsnitlige Høudbytte af disse 4 Forsøg er meddelt i Tabel 17. Fællesforeningens Eng-Svingel, Nr. 9, staar her øverst i Udbytte med 5 pCt. højere Udbytte end Dansk Eng-Svingel, og Amerikansk staar lavest i Udbytte med 4 pCt. lavere Udbytte end Dansk Eng-Svingel. I 1. Slæt, den egentlige Høafgrøde, giver Nr. 9 i Gennemsnit for begge Brugsaar 108.8 Ctn. Hø, Dansk Eng-Svingel 101.5 og Amerikansk Eng-Svingel 97.2 Ctn. Hø pr. Td. Ld. Til Bedømmelse af Genvækstens Størrelse er Hovedgennemsnittet mindre tjenligt, idet Betingelserne for Genvækst i flere af Forsøgene har været saa ringe, at der overhovedet kun er slaaet een Gang. Tages nu Gennemsnit af de tre Forsøg for sig, to fra 1. Brugsaar og et fra 2. Brugsaar, i hvilke der er høstet to Slæt, og for de fem, i hvilke der kun er høstet een Slæt, faas de i Tabel 18 anførte Tal.

I de Forsøg, hvor Græsset har givet to Slæt, har Dansk Eng-Svingel og Fællesforeningens Nr. 9 givet omtrent lige stort Udbytte, idet den første i 1. Brugsaar gennemsnitlig har givet 17 Ctn. Hø, naar Nr. 9 har givet 13 Ctn. Hø i 2. Slæt. 2. Slæt i pCt. af hele Afgrøden har for den første været 33 pCt., for den sidste kun 26 pCt.

Tabel 18. Eng-Svingel.
Forsøg med Genvækst og Forsøg uden Genvækst,
opgjort hver for sig.

Navn	1. Brugsaar			2. Brugsaar			Begge Aar
	1. Slæt	2. Slæt	I alt	1. Slæt	2. Slæt	I alt	
Forsøg, i hvilke der er høstet to Slæt (to i 1. Aar, et i 2. Aar).							
Fællesforeningen	37.5	13.3	50.8	81.5	5.8	87.3	138.1
Danmark	34.6	17.3	51.9	79.9	6.5	86.4	138.8
Amerika	30.6	16.0	46.6	81.1	6.2	87.3	133.9
Forsøg, i hvilke der kun er høstet een Slæt (to i 1. Aar, tre i 2. Aar).							
Fællesforeningen	56.7	0.0	56.7	55.1	0.0	55.1	111.8
Danmark	54.1	0.0	54.1	49.5	0.0	49.5	103.6
Amerika	51.3	0.0	51.2	48.0	0.0	48.0	99.2

Ogsaa Høprocenten ved 1. Slæt har været lidt forskellig, i Gennemsnit for alle Forsøg har Nr. 9 givet 36.6, Dansk Eng-Svingel 35.8 og Amerikansk Eng-Svingel 35.3 pCt. Hø.

Nr. 1 i Udbytte er herefter Eng-Svingel Nr. 9 fra Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger. Ved disse Forsøg i 2-aarigt Græsleje paa Agermark har den givet et stort og sikkert Høudbytte ved 1. Slæt, 3—7 Ctn. Hø pr. Td. Ld. mere end de to nedennævnte Prøver, hvormed den har været sammenlignet. Stammen er af en halvsildigt blomstrende Type, idet Blomsterstanden er fuldt gennemskreden lidt senere end hos Dansk Eng-Svingel og kendelig senere end hos Amerikansk Eng-Svingel. I alle Forsøgene og andre Steder, hvor den har været udsaaet til Observation, har den vist sig helt eller næsten helt fri for Rustangreb, naar andre Eng-Svingel-Prøver var kendeligt angrebne. Udbyttet falder navnlig paa 1. Slæt. Genvæksten har i alle Forsøg været ringe, og hvor Betingelserne for Genvækst har været gunstige, naar Dansk Eng-Svingel

lige saa højt i Udbytte som Stamme Nr. 9 i samlet Afrøde for begge Slæt.

Nr. 2. Handelsfrø af Dansk Eng-Svingel, er midlertidlig i Udvikling og giver i alle Forsøg mindre Afrøder ved 1. Slæt end Nr. 9, men kendelig bedre Genvækst end denne. Den er lidt mere smalbladet, skyder lidt flere og finere Stængler end Nr. 9, men har vist sig ret stærkt angreben af Rust, hvor Nr. 9 gik fri.

Nr. 3. Amerikansk Eng-Svingel, Handelsprøve, ligner i Udseende meget Dansk Eng-Svingel, dog er den lidt tidligere i Blomst, giver mindre Afrøder baade i 1. og 2. Slæt og er mere modtagelig for Rustangreb end Dansk Eng-Svingel.

Eng-Rævehale.

Af denne Græsart er modtaget tre Stammer til Forsøg, og en Prøve Handelsfrø er dyrket til Sammenligning.

1) Eng-Rævehale fra Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger. Stammen er tiltrukket af *Karl A. Jørgensen* ved Familieavl. Den har sin Oprindelse fra et Parti Frø fra England med opgivet Avlssted, Australien. I 1903 blev udvalgt en Række Moderplanter, af hvilke der efter vegetativ Formering blev avlet Frø. Med dette Frø blev anstillet Dyrkningsforsøg, og paa Grundlag af de indvundne Resultater er Stammen udvalgt. Prøven er udtaget i 1909 af et Parti paa 65 Pd. af Avl 1908.

2) Eng-Rævehale fra *Joh. Clausen*, Stubberupholm pr. Faarevejle. I 1906 er udlagt 10 Tdr. Ld. med Rævehale til Frøavl. Udsæden til dette Areal er indkøbt fra Markfrøkontoret Trifolium i København og fra Svaløf i Sverige, hvor godt og rent Frø var at faa. I 2. Aar, 1908, er avlet ca. 450 Pd. Frø pr. Td. Ld. Prøven til Forsøgene er udtaget af et Parti paa 4500 Pd. Frø.

3) En Prøve Eng-Rævehale, modtaget fra afdøde Forsøgsleder *A. J. Hansen*, Tylstrup, til Forsøg. Frøet har denne atter modtaget under Betegnelsen »Sortagtig Rævehale«. Der forelaa i alt kun nogle faa Pd. Frø, som er benyttet til Udsæd i begge Aar.

4) En Prøve Handelsfrø fra Finland, leveret fra Markfrøkontoret Trifolium i København.

Tabel 19. Eng-Rævehale.
Frøets Beskaffenhed efter Undersøgelse ved Dansk Frøkontrol.

Navn	Rent Frø pCt.	Affald pCt	Fremmed Kulturfrø pCt.	Ukrud pCt.	g pr. 1000 Frø	Spireevne pCt.		Rent spiret Frø pCt.
						i 6 Døgn	i 15 Døgn	
Til Udsæd 1909.								
Fællesforeningen	59.4	40.00	0.59	¹⁾ 0.01	0.758	18.3	31.5	18.7
Stubberupholm	86.0	11.39	²⁾ 2.80	³⁾ 0.01	0.950	77.0	90.0	77.4
»Sortagtig ^s , Tylstrup..	74.8	24.20	0.60	⁴⁾ 0.40	1.04	77.0	84.0	62.8
Til Udsæd 1910.								
Fællesforeningen	63.0	32.80	⁵⁾ 4.20	0.00	0.828	68.3	81.5	51.3
Stubberupholm	83.6	12.60	⁶⁾ 2.80	⁷⁾ 1.00	0.888	83.0	92.5	77.3
Finland	83.0	⁸⁾ 16.20	0.80	0.00	0.758	62.0	71.5	59.3

¹⁾ Vandgrenet Ranunkel. ²⁾ Blød og Maugeblomstret Hejre, Rapgræs.
³⁾ Vandgrenet Ranunkel. ⁴⁾ Sklerotier. ⁵⁾ Hundegræs. ⁶⁾ Rapgræs, Hundegræs.
⁷⁾ Vandgrenet Ranunkel, Løvetand. ⁸⁾ 32 000 Frø pr. kg angrebne af Rævehalemuggens Larve.

Tabel 19 giver en Oversigt over Frøets Beskaffenhed. Frøet fra Fællesforeningen 1909 spirer i 6 Døgn kun med 18.3, i 15 Døgn med 31.5 pCt. Af denne Prøve er derfor saadet tredobbelt Udsæd, svarende til 60 Pd. Frø pr. Td. Ld. Af de øvrige Prøver er saadet 20 Pd. pr. Td. Ld.

Forsøgene er kun anlagte paa Agerjord ved Tystofte og Askov Lermark. Mod Forventning lykkedes det ikke at faa de fornødne Mose- og Engarealer i saadan Kultur, at Forsøg kunde gennemføres ogsaa under saadanne Forhold, hvor denne Græsart i Almindelighed dyrkes. Et Tilløb blev gjort, idet et Forsøg med Rævehale blev anlagt paa Lavmose ved Tylstrup, men det maatte opgives, idet Ukrud ganske tog Magten allerede i Udlægsaaret.

Tystofte. Forsøg blev anlagt i 1909 4. Maj med 4 Fællesparceller og i 1910 27. April med 6 Fællesparceller. Parcelstørrelsen var i begge Aar $\frac{1}{500}$ Td. Ld. Spiringen var ret tilfredsstillende og Bestanden jævn, dog, den forøgede Udsæd til Trods, kendelig tyndere af Fællesforeningens Rævehale end af de øvrige Prøver. Der blev slaet i den først udlagte Mark 6. Juni og 17. September 1910 og kun een Gang, 10. Juni, i 1911. Den anden Mark blev i 1. Brugsaar, 1911,

ligeledes kun slaaet een Gang, 12. Juni, men i 2. Brugsaar 1912 to Gange, 21. Juni og 2. Oktober.

Tabel 20. Eng-Rævehale.
Høudbytte i Centner pr. Td. Ld. ved de enkelte Forsøg.

Navn	1. Brugsaar			2. Brugsaar			Begge Aar
	1. Slæt	2. Slæt	1 alt	1. Slæt	2. Slæt	1 alt	
Tystofte.							
Udlagt 1909.							
Fællesforeningen	31.8	13.8	45.1	36.8	0.0	36.8	81.4
Stubberupholm	20.0	11.1	31.1	25.6	0.0	25.6	56.7
»Sortagtig«, Tylstrup . . .	25.0	13.0	38.0	28.0	0.0	28.0	66.0
Finland	18.4	10.8	29.0	27.4	0.0	27.4	56.4
Udlagt 1910.							
Fællesforeningen	26.0	0.0	26.0	58.8	23.8	81.8	108.7
Stubberupholm	23.6	0.0	23.6	52.0	11.4	63.4	87.0
»Sortagtig«, Tylstrup . . .	31.7	0.0	31.7	56.5	19.5	76.0	107.7
Finland	27.0	0.0	27.0	53.8	12.0	65.8	93.2
Gennemsnit.							
Fællesforeningen	29.8	6.7	36.0	47.4	11.7	59.1	95.1
Stubberupholm	21.8	5.6	27.4	38.8	5.7	44.5	71.0
»Sortagtig«, Tylstrup . . .	28.4	6.5	34.9	42.7	9.8	52.5	87.4
Finland	23.2	5.8	28.8	40.4	6.0	46.4	74.0
Askov Lermark.							
Udlagt 1909.							
Fællesforeningen	23.4	12.8	36.2	37.6	0.0	37.6	73.8
Stubberupholm	14.0	10.1	25.0	34.7	0.0	34.7	59.7
»Sortagtig«, Tylstrup . . .	14.8	14.6	29.4	34.6	0.0	34.6	63.0
Finland	13.0	9.7	22.7	34.5	0.0	34.5	57.2
Udlagt 1910.							
Fællesforeningen	42.7	0.0	42.7	70.8	12.4	82.7	125.4
Stubberupholm	35.0	0.0	35.0	59.2	6.2	65.4	101.8
»Sortagtig«, Tylstrup . . .	37.5	0.0	37.5	57.2	11.6	68.7	106.2
Finland	34.8	0.0	34.8	59.8	6.4	66.2	101.0
Gennemsnit.							
Fællesforeningen	33.1	6.4	39.5	54.0	6.2	60.2	99.7
Stubberupholm	25.4	5.1	30.8	47.0	3.1	50.1	80.6
»Sortagtig«, Tylstrup . . .	26.2	7.8	33.5	45.0	5.7	51.6	85.1
Finland	23.0	4.0	28.8	47.2	3.2	50.4	79.2

Allerede i Udlægsmarken var der en kendelig Forskel i de fire Stammers Frodighed. Gives den mest frodige Karakteren 5 og den mindst frodige Karakteren 1, har man for Fællesforeningens Rævehale Frodighed 5, Stubberupholm 2, »Sortagtig« 3 og Finland 1.

I 1. Brugsaar var Fællesforeningens Rævehale tidligere og kraftigere i Vækst og Flertallet af dens Blomsterskud blomstrede tidligere end de øvrige Stammer. »Sortagtig« fra Tylstrup var næsttidligst, de andre Prøver senere i Blomst. I andre ganske smaa Kulturer uden for de egentlige Forsøg har enkelte Planter af Fællesforeningens Stamme vist sig mere ømtaalige over for Foraarskulden end Planter af de øvrige Stammer. Den viste sig ogsaa i nogle Tilfælde tidligere og lidt stærkere angreben af Dusksvamp end de øvrige Prøver. I 1. Aar var denne Stamme kendelig mere stængelig end de øvrige, ogsaa i 2. Slæt gav den under gunstige Forhold rigelig Stængeldannelse. I 2. Brugsaar, under gunstige Forhold, gav Finsk Rævehale talrige fine, bladfattige Stængler med tynde Duske og ret kraftig Bladtue med smalle Rodblade. Fællesforeningens Rævehale færre, men grovere og mere bladrigte Stængler med tykkere Dusk og næppe saa tæt en Bladtue. Lidt mindre livlig var Stængeldannelsen hos Stubberupholms Rævehale og færrest Stængler, men den kraftigste Bladtue havde »Sortagtig« Rævehale fra Tylstrup.

I 1. Brugsaar, 1910, var Bestanden uren af andre Græsarter, navnlig Hejre og Ukrud. Størst var Mængden af fremmede Arter i Finsk og Stubberupholms Rævehale, der voksede langsomt frem, og mindst i »Sortagtig« fra Tylstrup. I Efterslætten og 2. Brugsaar var Ukrudet kun lidet fremtrædende. I 2. Brugsaar, 1911, var der meget Hundegræs i Fællesforeningens Rævehale, flere Hundegræsplanter paa hver Kvadratfod; af Hejre var der ogsaa en Del, særlig i Stubberupholms Rævehale. Alle Parceller blev derfor i Foraarstiden lugede rene, men Lugningen foregik for sent til, at de tilbagestaaende Rævehaleplanter i det forholdsvis tørre Foraarsvejr helt kunde udnytte den ledige Plads, og de to ovennævnte Stammer er af denne Grund blevet trykkede noget i Udbytte. I 2. Brugsaar, 1912, er Bestanden i alle Parceller næsten ren Rævehale.

Ogsaa paa Askov Lermark var Parcelstørrelsen i alle Forsøg $\frac{1}{500}$ Td. Ld. Der blev udlagt i 1909 4. Maj, og Fællesparcellernes Antal var 8 for de tre Prøver, medens Rævehale fra Fællesforeningen kun blev udsaaet paa 4 Parceller, idet Udsæden, med den stærkt forøgede Smaamængde, var utilstrækkelig til det fulde Parceltal. I 1910 blev der saaet 4. Maj. Fællesparcellernes Antal var 6 for samtlige Prøver.

De almindelige Bemærkninger om Tidlighed, Stængelrigdom o. s. v. bekræftes ogsaa af disse Forsøg. Bestanden var lidt aaben og Væksten svag i 1. Aar i begge Forsøg, og Afgrøden var meget uren, særlig af Prøverne fra Stubberupholm og Fællesforeningen, i hvilke Ukrud, navnlig Blød Hejre, efter Analysen udgjorde mere end Halvdelen af Afgrøden ved 1. Slæt. Senere voksede Rævehalen kraftig til, og i 2. Aar var det mest Hundegræs, som forurenedede nogle af Prøverne. »Sortagtig« Tylstrup og Finsk var næsten rene, men i Fællesforeningens og Stubberupholms Rævehale var henholdsvis over 40 og over 10 pCt. andre Græsser, næsten udelukkende Hundegræs.

Nu lader Resultaterne sig desværre ikke korrigere ved at drage Mængden af andre Arter fra og regne med ren Rævehale, hvilket bedst vil fremgaa deraf, at Resultatet i 2. Aar, 1912, fra Askov stemmer særdeles smukt med 2. Aar, 1912, for Tystofte, hvor de fremmede Græsser var bortlugede i Foråret 1911. De fremmede Arter tager deres Del af Plads og Næring fra Parcellen. Hvis de i ren Bestand yder mindre end Rævehalen, vil de nedsætte det samlede Udbytte, hvor de optræder som Indblanding, og giver de normalt mere, vil de sætte Udbyttet op. Den eneste Korrektion, som det kunde være berettiget at anvende, maatte derfor baseres paa Udbytteforskellen mellem Rævehalen og den indblandede Art. Nu har Fællesforeningens Rævehale og Hundegræs givet tilnærmelsesvis lige store Afgrøder i denne Mark ved Askov, og derfor kommer en Indblanding af Hundegræsplanter, der kunde have gjort Forsøget ubrugeligt, ikke til at influere ret meget paa Afgrødens Størrelse. Ved Askovforsøgene er Høet beregnet paa Grundlag af Gennemsnitsprøver, som er tørrede i Hus.

Der har, som det fremgaa af nedennævnte Sammenstilling, ogsaa været nogen Forskel i Høprocent, saaledes at de tidligste Stammer ogsaa har givet den højeste Høprocent.

Fællesforeningens Rævehale	gav 40.9 pCt Hø
»Sortagtig« fra Tylstrup	- 39.9 - -
Stubberupholms Rævehale	- 37.5 - -
Finsk Rævehale	- 36.8 - -

Tabel 21 gengiver Hovedresultaterne, dels ved et Gennemsnit for samtlige Forsøg, dels ved et Gennemsnit for de to

Forsøg i hvert Brugsaar, i hvilke der har været Genvækst. I disse Forsøg, hvor der dog er Fugtighed nok til Græssets Vækst, ogsaa efter Slæt, kommer man de Forhold, hvorunder Rævehalen sædvanlig dyrkes, nærmest.

Tabel 21. Eng-Rævehale.
Oversigt over Høudbyttet i samtlige Forsøg.

Navn	Centner Hø pr. Td. Ld.						Forholdstal for Høudbytte	
	1. Brugsaar			2. Brugsaar				Begge Aar
	1. Slæt	2. Slæt	I alt	1. Slæt	2. Slæt	I alt		
Gennemsnit af alle Forsøg.								
Fællesforeningen	31.2	6.0	37.8	50.7	9.0	59.7	97.5	126
Stubberupholm	23.6	5.4	29.0	42.9	4.4	47.3	76.3	99
»Sortagtig«, Tylstrup . .	27.3	6.9	34.2	44.3	7.8	52.1	86.3	112
Finland	23.8	5.1	28.7	43.8	4.0	48.4	77.1	100
Forsøg, i hvilke der er høstet to Slæt (to i 1. Aar og to i 2. Aar).								
Fællesforeningen	27.5	13.2	40.7	64.4	17.9	82.3	123.0	134
Stubberupholm	17.5	10.6	28.1	55.6	8.8	64.4	92.5	101
»Sortagtig«, Tylstrup . .	19.0	13.3	33.7	56.9	15.5	72.4	106.1	116
Finland	15.7	10.2	25.9	56.6	9.2	65.8	91.7	100

Endnu skal det kun bemærkes, at Forsøgene med Rævehalestammer burde have været gennemførte ogsaa paa egentlig Engbund og med mere varigt Græsleje. Forsøgene viser, at Eng-Rævehale er en meget variabel Art, at der kan være store Forskelligheder til Stede mellem Stammerne af denne Art, men Dommen over disse Stammer, fældet paa Grundlag af Forsøg paa Agermark, tør ikke betragtes som endelig.

Nr. 1 i Udbytte er Fællesforeningens Eng-Rævehale, idet den i 2-aarigt Udbytte paa Agermark har givet 20 à 30 pCt. større Udbytte end Rævehale af den sædvanlige Type. Det er en bredbladet, lidt grovstraaet, meget tidligt blomstrende og hurtigt voksende Sort, som skyder livligt med Stængler baade i 1. og 2. Slæt. Det egner sig med disse Egenskaber og med sin usædvanlige Frødhed utvivlsomt godt for vedvarende Græsmark paa frugtbar og velgødet Jord. Til den almindelige Eng-Rævehale forholder den sig omtrent som Italiensk Rajgræs til Almindelig Rajgræs. Muligvis er den ikke

haardfør nok til at egne sig for Enge paa mere frostudsatte Steder, idet den synes mere generet af Foraarskulden end Eng-Rævehale i Almindelighed. Dens Oprindelse fra en enkelt Plante af australsk Herkomst byder ingen Garanti for Haardførhed. I øvrigt er denne, ganske som de øvrige Stammer af Eng-Rævehale, meget variabel, og de enkelte Planter er indbyrdes meget forskellige i Type.

Nr. 2. »Sortagtig« Rævehale fra Tylstrup maa ikke forveksles med ægte Sortagtig Rævehale (*Alopecurus nigricans*). Eng-Rævehale fra Tylstrup ligner kun denne Art noget paa Yderavnerens Farve, hos mange Planter har de frøbærende Smaaaks ved Modningen sortagtige eller sorte Yderavner, men Yderavnerens Form er som hos Eng-Rævehale. Spidserne er ikke udbøjede som hos *A. nigricans*. I øvrigt har den en ret sluttet, tueformet Vækst (*A. nigricans* har Udløbere), en kraftig Bladtue med brede, mørke Blade, og den er mindre tilbøjelig til at skyde Stængler end de øvrige Rævehalestammer. I Udbytte overgaar den de to følgende Stammer med 10—15 pCt., den er mest overlegen, hvor Betingelserne for Genvækst er gode.

Nr. 3. Finsk Rævehale. Flertallet af Planterne i denne Prøve har været af en egen spinkel Type med smalle Blade og talrige fine, middelhøje, lidt bladfattige Straa med meget tynde Duske. Den holder sig i 1. Aar stærkere tilbage i Vækst end de to foregaaende, men synes mest haardfør af dem alle, idet den i April Maaned ikke i mindste Maade har været generet af Kulde og Nattefrost. Men med sine talrige fine Stængler har den under gunstige Forhold vist sig tilbøjelig til meget tidligt at gaa i Leje. En Afhugning allerede midt i Maj Maaned vil under saadanne Forhold være nødvendig.

Nr. 4. Rævehale fra *Joh. Clausen*, Stubberupholm, staar i Udbytte og Udvikling Finsk Rævehale ganske nær, kun er den mere bredbladet og giver færre og grovere Stængler end denne.

Draphavre.

Der er indsendt en dansk Prøve, som er sammenlignet med to Stammer fra Tystofte og en Prøve Handelsfrø.

1) Draphavre fra *H. Jensen*, Møllekær pr. Rødvig. Frøet er leveret i 1903 og 1905 fra *Jens Hansens* Frøforretning

i Havnelev som Dansk Draphavre. Der er intet foretaget for at forædle Stammen hos Avleren. I 1908 blev Frø avlet paa ca. 8 Tdr. Ld., og Prøven er udtaget af et Parti paa 3—4000 Pd. Frø.

2 og 3) Ved Tystofte blev i 1902 samlet Frø af 52 enkelte Planter. Med disse Prøver blev anlagt et Forsøg i 1903, som henlaa til Udbyttebestemmelse i 3 Aar, 1904—06. Paa Grundlag af dette Forsøg blev Prøverne Nr. 2 og 8 udvalgte og gennem to Generationer formerede, saaledes at de kunde medtages i Stammeforsøgene 1909.

4) Handelsprøve af Fransk Draphavre, leveret fra Markfrøkontoret Trifolium i København.

Tabel 22. Draphavre.
Frøets Beskaffenhed efter Undersøgelse ved Dansk Frøkontrol.

Navn	Rent Frø pCt.	Affald pCt.	Fremmed Kulturfrø pCt.	Ukrud pCt.	g pr. 1000 Frø	Spireevne pCt.		Rent spiret Frø pCt.
						i 4 Døgn	i 15 Døgn	
Til Udsæd 1909.								
Møllekær	92.5	4.00	¹⁾ 3.50	0.00	2.94	93.7	97.5	90.2
Tystofte Nr. 2.....	97.5	1.24	²⁾ 1.23	³⁾ 0.03	3.87	95.7	98.5	96.0
— — 8.....	97.9	0.97	0.03	⁴⁾ 0.20	4.08	97.7	99.5	97.4
Frankrig.....	89.7	10.00	0.30	0.00	3.00	93.7	96.0	86.1
Til Udsæd 1910.								
Møllekær	92.7	2.87	⁵⁾ 4.27	⁶⁾ 0.16	3.00	88.0	93.5	86.7
Tystofte Nr. 2.....	83.1	15.20	⁷⁾ 1.65	⁸⁾ 0.05	2.65	85.3	91.5	76.0
— — 8.....	83.1	16.10	0.80	0.00	2.81	88.0	93.0	77.3
Frankrig.....	91.3	8.10	0.47	⁹⁾ 0.18	3.18	75.3	86.0	78.5

¹⁾ Alm. Rajgræs, Hundegræs, Blød og Mangelblomstret Hejre, Rapgræs.
²⁾ Rapgræs. ³⁾ Ager-Gaaseurt. ⁴⁾ Ager-Gaaseurt, Brandkorn af Hejre. ⁵⁾ Hundegræs, Rapgræs, Blød og Mangelblomstret Hejre. ⁶⁾ Vild Kørvel. ⁷⁾ Rapgræs, Blød og Mangelblomstret Hejre. ⁸⁾ Løvetand. ⁹⁾ Høgeskæg, Sklerotier.

Tabel 22 giver Oplysning om Frøets Kvalitet, og Resultaterne af de enkelte Forsøg er gengivne i Tabellerne 23 og 24. Udsædsmængden har været 40 Pd. Frø pr. Td. Ld.

Lygby. Frøet blev saaet 28. April 1909, og der anvendtes 5 Fællesparceller à $\frac{1}{400}$ Td. Ld. I 1. Brugsaar, 1910, blev der slaet 1. Gang 2. Juni og 2. Gang 12. August og i 2. Brugsaar, 1911, 8. Juni og 31. August samt i 3. Brugsaar,

1912, 27. Juni og 25. September. Plantebestanden var jævn og god, og der var ingen Forskel at bemærke i Tidlighed, Frodighed eller andre Egenskaber. I 1910 blev Frøet saet 16. April. Parcelstørrelsen var $\frac{1}{400}$ Td. Ld. og Fællesparcellernes Antal 6. Der blev slaaet 6. Juni og 2. September 1911 og 10. Juni og 24. September 1912.

Tabel 23. Draphavre.
Høudbytte i Centner pr. Td. Ld. ved de enkelte Forsøg.

Navn	1. Brugsaar			2. Brugsaar			Begge Aar
	1. Slæt	2. Slæt	I alt	1. Slæt	2. Slæt	I alt	
Lyngby.							
Udlagt 1909.							
Møllekær	55.8	30.5	86.3	76.1	11.4	87.5	173.8
Tystofte Nr. 2.....	51.6	35.2	86.8	83.9	15.2	99.1	185.9
— — 8.....	52.8	34.2	87.0	78.2	13.5	91.7	178.7
Frankrig	55.0	35.1	90.1	84.8	15.1	99.4	189.5
Udlagt 1910.							
Møllekær	65.8	10.7	76.0	64.6	13.9	78.5	154.5
Tystofte Nr. 2.....	64.7	10.1	74.8	71.3	14.6	85.9	160.7
— — 8.....	70.1	9.7	79.8	67.8	12.9	80.2	160.0
Frankrig	73.8	12.0	85.8	66.9	13.7	80.6	166.4
Gennemsnit.							
Møllekær	60.6	20.6	81.2	70.4	12.6	83.0	164.2
Tystofte Nr. 2.....	58.2	22.6	80.8	77.6	14.9	92.5	173.8
— — 8.....	61.5	21.9	83.4	72.8	13.2	86.0	169.4
Frankrig	64.4	23.6	88.0	75.6	14.4	90.0	178.0
Tystofte.							
Udlagt 1909.							
Møllekær	51.5	22.6	74.1	60.8	8.1	68.9	143.0
Tystofte Nr. 2.....	51.4	23.3	74.7	61.7	8.6	70.3	145.0
— — 8.....	51.6	21.8	73.4	60.1	9.0	69.1	142.5
Frankrig	53.0	26.4	79.4	63.8	9.9	73.7	153.1
Udlagt 1910.							
Møllekær	86.5	18.6	105.1	88.6	27.9	116.5	221.6
Tystofte Nr. 2.....	85.4	17.1	102.5	87.2	27.0	114.2	216.7
— — 8.....	90.0	17.7	107.7	89.1	27.9	117.0	224.7
Frankrig	85.2	16.0	101.2	86.8	27.1	113.4	214.6
Gennemsnit.							
Møllekær	69.0	20.6	89.6	74.7	18.0	92.7	182.3
Tystofte Nr. 2.....	68.4	20.2	88.6	74.6	17.8	92.3	180.9
— — 8.....	70.8	19.8	90.6	74.6	18.5	93.1	183.7
Frankrig	69.1	21.2	90.3	75.1	18.5	93.6	183.9

Udbytteresultaterne er gengivne i Tabel 23. Der er en ikke ringe Forskel mellem Prøverne: 14 Ctn. Hø eller omtrent

10 pCt. Forskel mellem den bedste og den daarligste. Fransk Draphavre er i begge Forsøg bedst og Møllekær Draphavre daarligst. I Parcellerne med denne Prøve var enkelte Hundegræsplanter.

Tabel 24. Draphavre.
Høudbytte i Centner pr. Td. Ld. ved de enkelte Forsøg.

Navn	1. Brugsaar			2. Brugsaar			Begge Aar
	1. Slæt	2. Slæt	I alt	1. Slæt	2. Slæt	I alt	
Askov Lermark.							
Udlagt 1909.							
Møllekær	47.2	22.5	69.7	64.4	14.1	78.5	148.2
Tystofte Nr. 2.....	45.8	23.9	69.7	64.3	14.7	79.0	148.7
— — 8.....	46.7	21.4	68.1	65.7	12.2	77.9	146.0
Frankrig.....	46.4	25.9	72.3	66.6	14.5	81.1	153.4
Udlagt 1910.							
Møllekær	68.7	19.2	87.9	89.4	15.5	104.9	192.8
Tystofte Nr. 2.....	69.5	19.7	89.2	90.9	16.0	106.9	196.1
— — 8.....	67.6	18.8	86.4	91.3	16.0	107.3	193.7
Frankrig.....	70.2	20.0	90.2	90.6	16.2	106.8	197.0
Gennemsnit.							
Møllekær	58.0	20.8	78.8	76.9	14.8	91.7	170.5
Tystofte Nr. 2.....	57.7	21.8	79.5	77.6	15.4	93.0	172.5
— — 8.....	57.2	20.1	77.3	78.5	14.1	92.6	169.9
Frankrig.....	58.3	23.0	81.3	78.6	15.4	94.0	175.3
Borris.							
Udlagt 1909.							
Møllekær	30.5	32.9	63.4	43.9	10.1	54.0	117.4
Tystofte Nr. 2.....	29.4	28.6	58.0	42.3	10.6	52.9	110.9
— — 8.....	28.9	27.3	56.3	42.1	9.7	51.8	108.4
Frankrig.....	27.3	30.7	58.0	44.3	11.2	55.5	113.5
Udlagt 1910.							
Møllekær	39.4	9.4	48.8	50.3	9.0	59.3	108.3
Tystofte Nr. 2.....	32.4	8.9	41.3	46.7	9.1	55.8	97.1
— — 8.....	37.3	8.3	46.1	49.3	8.9	58.2	104.3
Frankrig.....	35.4	9.7	45.1	51.0	8.9	59.9	105.0
Gennemsnit.							
Møllekær	35.0	21.1	56.1	47.4	9.5	56.9	113.0
Tystofte Nr. 2.....	30.9	18.3	49.7	44.5	9.9	54.4	104.1
— — 8.....	33.1	18.3	51.4	45.7	9.3	55.0	106.4
Frankrig.....	31.4	20.2	51.6	47.7	10.0	57.7	109.3

I 3. Brugsaar, 1912, var Udbyttet følgende: Møllekær 88.9, Tystofte Nr. 2 87.5, Tystofte Nr. 8 87.0 og Fransk Draphavre 90.7 Ctn. Hø pr. Td. Ld. i to Slæt.

Tystofte. Parcelstørrelsen var i begge Forsøg $\frac{1}{500}$ Td. Ld. og Fællesparcellernes Antal 6. Frøet blev saaet 4. Maj 1909 og spirede godt. Der blev slaaet 6. Juni og 13. September i 1. Brugsaar og 12. Juni og 13. September i 2. Brugsaar. Ved 2. Slæt 1911 blev der udvejet Prøver til Høbestemmelse, de øvrige Afgrøder henlaa til Vejring paa Marken. I 1910 blev Frøet saaet 27. April, og der blev slaaet i 1. Aar 12. Juni og 12. September og i 2. Aar 21. Juni og 26. September.

Der viste sig ingen synlig Forskel i Tidlighed eller andre Egenskaber. De fire Prøver var næppe til at kende fra hinanden, kun indeholdt Møllekærs Draphavre lidt Blød Hejre og enkelte Hundegræsplanter, i Fransk Draphavre var enkelte Brandaks.

Askov Lermark. Draphavren blev saaet 4. Maj 1909 og 4. Maj 1910. Parcelstørrelsen var $\frac{1}{500}$ Td. Ld. og Fællesparcellernes Antal 6. I begge Forsøg var Spiringen tilfredsstillende og Plantebestanden god. Den første Mark blev slaaet 9. Juni og 28. September 1910 og 17. Juni og 24. August 1911, den anden Mark 21. Juni og 24. August 1911 og 28. Juni og 24. September 1912. I alle Forsøg er Afgrøden vejet grøn paa Marken, medens Høet er beregnet paa Grundlag af Gennemsnitsprøver, som er tørrede i Hus.

Gennemsnitlig staar Fransk Draphavre højest i Udbytte, og Tystofte Nr. 8 og Møllekærs staar lavest. Forskellen er ca. 5 Ctn. Hø pr. Td. Ld. eller 3 pCt. I øvrigt er der heller ikke ved Askov iagttaget nogen Forskel i Udvikling eller Udseende hos de fire Prøver.

Borris. Frøet er saaet 12. Maj 1909 og 16. Maj 1910. Fællesparcellernes Antal har i begge Forsøg været 6 og Parcelstørrelsen $\frac{1}{500}$ Td. Ld. Spiringen var overalt tilfredsstillende og Bestanden god. Den første Mark blev slaaet 18. Juni og 6. September 1910, 16. Juni og 24. August 1911 og den anden Mark 16. Juni og 24. August 1911 og 27. Juni og 2. Oktober 1912. I 1911 er begge Afgrøder i begge Marker vejrede paa Marken, i 1910 og 1912 er der udtaget Prøver til Høbestemmelse.

Resultaterne stemmer indbyrdes godt overens, men afviger fra de øvrige Resultater, idet Møllekærs Draphavre staar højest i Udbytte og navnlig i 1. Aar er kendelig overlegen. I øvrigt er der heller ikke her iagttaget nogen Forskel i Prøvernes Udseende.

De gennemsnitlige Resultater af alle Forsøg er meddelte i Tabel 25. Med de smaa Udslag og de lidt modstridende Resultater fra de enkelte Forsøgssteder, staar de tre Prøver gennemsnitlig lige højt i Udbytte, kun Fransk Draphavre giver et ringe Merudbytte af 4 Ctn. Hø pr. Td. Ld. i begge Brugsaar.

Tabel 25. Draphavre.
Høudbytte i Gennemsnit for alle Forsøg.

Navn	Centner Hø pr. Td. Ld.							Forholdstal for Høudbytte
	1. Brugsaar			2. Brugsaar			Begge Aar	
	1. Slæt	2. Slæt	I alt	1. Slæt	2. Slæt	I alt		
Møllekær	55.6	20.8	76.4	67.4	13.7	81.1	157.5	97
Tystofte Nr. 2.....	53.8	20.9	74.7	68.6	14.5	83.1	157.8	98
— — 8.....	55.7	20.0	75.7	67.9	13.8	81.7	157.4	97
Frankrig	55.8	22.0	77.8	69.2	14.8	83.8	161.6	100

Der er saaledes ingen kendelig Forskel til Stede mellem disse fire Draphavreprøver. Draphavre fra Møllekær giver vel i 1. Brugsaar et større Udbytte end de andre Prøver paa Borriss lette Jord, hvor Afgrøderne i det hele er smaa, men i alle øvrige Forsøg staar den lavt i Udbytte. Det vilde derfor være forhastet fra dette ene Resultat at slutte, at denne Draphavre egnede sig bedre for lette Jorder end de øvrige. Naar ogsaa de to af Familieavl udgaaede Stammer viser saa ringe udtalte Sortsejendommeligheder, er en af Aarsagerne, at Prøverne gennem Frøformering i tre Generationer er bleven saa stærkt krydsede, at mulige karakteristiske Forskelligheder hos Stamplanterne atter er bleven udvaskede. Draphavre har, ligesom Rug, meget livlig Fremmedbestøvning, hvilket vanskeliggør Forædlingsarbejdet med denne Art.

Timothe.

Af denne Art er kun indsendt en dansk Stamme.

1) Timothe fra *H. Jensen*, Møllekær pr. Rødvig. Siden 1902 er der avlet Frø af denne Stamme i 2. Aars Græsmark hos Gaardejer *Lars Jensen*, Skørpinge. Nærmere Oplysninger foreligger ikke.

Til Sammenligning er udsaaet:

2) Svensk Timothe, Handelsfrø, modtaget fra Markfrøkontoret Trifolium i København.

3) Sachsisk Timothe, Handelsfrø fra samme Firma og

4) Amerikansk Timothe, Handelsfrø fra samme Firma.

Tabel 26 giver Oplysning om Frøets Renhed og Spireevne.

Tabel 26. Timothe.
Frøets Beskaffenhed efter Undersøgelse ved Dansk Frøkontrol.

Navn	Rent Frø pCt.	Affald pCt.	Fremmed Kulturfrø pCt.	Ukrud pCt.	g pr. 1000 Frø	Spireevne pCt.		Rent spiret Frø pCt.
						i 5 Døgn	i 12 Døgn	
Til Udsæd 1909.								
Møllekær	96.0	1.70	¹⁾ 1.70	²⁾ 0.60	0.457	96.7	99.0	95.0
Sverige	98.5	0.40	0.60	³⁾ 0.50	0.410	77.0	84.5	83.2
Sachsen	98.9	0.20	0.20	⁴⁾ 0.70	0.408	81.7	90.0	89.0
Amerika	98.8	0.40	0.10	⁵⁾ 0.10	0.418	99.0	99.5	98.3
Til Udsæd 1910.								
Møllekær	98.6	0.80	0.10	⁶⁾ 0.50	0.400	93.0	95.0	93.7
Sverige	98.3	0.20	0.80	⁷⁾ 0.40	0.487	95.0	99.0	97.3
Sachsen	99.5	0.20	0.10	⁸⁾ 0.20	0.890	89.0	94.5	94.0
Amerika	99.0	0.80	0.00	⁹⁾ 0.20	0.497	87.7	92.5	91.6

¹⁾ Alsikekløver, Rødkløver. ²⁾ Præstekrave, Brunel, Hønsetarm, Ager-Svinemælk. ³⁾ Præstekrave, Brunel, Græsbl. Fladstjerne, Rødknæ. ⁴⁾ Brunel, Lancetbladet Vejbred. ⁵⁾ Kæmpe-Vejbred, Potentil, Meldrøjer. ⁶⁾ Brunel, Præstekrave, Lancetbladet Vejbred. ⁷⁾ Brunel, Rødknæ. ⁸⁾ Rødknæ. ⁹⁾ Rødknæ, Pileurt, Sklerotier.

Forsøgene er gennemførte paa Agermark ved Lyngby, Tystofte og Borris. Der blev saaet 12 Pd. Frø pr. Td. Ld. Udbytteresultaterne er meddelte i Tabel 27.

Lyngby. Parcelstørrelsen var i begge Forsøg $\frac{1}{400}$ Td. Ld. og Antallet af Fællesparceller 6. Frøet blev saaet i 1909 28. April og 1910 16. April. Der blev slaaet i den første Mark 2. Juni og 12. August 1910, 15. Juni og 5. September 1911 og i 3. Aars Mark 24. Juni og 24. September 1912. Den anden Mark blev slaaet 17. Juni og 2. September 1911 og 26. Juni og 24. September 1912.

Bestanden var i alle Forsøg tilfredsstillende jævn og tæt, men der var ingen Forskel i Tidlighed at iagttage. I Udbytte

Tabel 27. Timothe.
Høudbytte i Centner pr. Td. Ld. ved de enkelte Forsøg.

Navn	1. Brugsaar			2. Brugsaar			Begge Aar
	1. Slæt	2. Slæt	I alt	1. Slæt	2. Slæt	I alt	
Lyngby.							
Udlagt 1909.							
Møllekær.....	36.2	17.8	54.0	46.8	5.0	51.8	105.8
Sverige.....	32.2	15.4	47.6	43.9	3.0	46.9	94.5
Sachsen.....	36.3	18.3	54.6	46.6	5.4	52.0	106.6
Amerika.....	33.4	19.0	52.4	48.8	6.5	55.1	107.5
Udlagt 1910.							
Møllekær.....	49.5	0.0	49.5	72.1	4.5	76.6	126.1
Sverige.....	55.0	0.0	55.0	65.1	3.6	68.7	124.3
Sachsen.....	54.5	0.0	54.5	66.1	4.3	70.4	124.9
Amerika.....	53.2	0.0	53.2	63.3	4.5	67.8	121.0
Gennemsnit.							
Møllekær.....	42.9	8.9	51.8	59.5	4.7	64.2	116.0
Sverige.....	43.9	7.7	51.6	54.5	3.3	57.8	109.4
Sachsen.....	45.4	9.2	54.6	56.4	4.8	61.2	115.8
Amerika.....	43.8	9.5	52.8	56.0	5.5	61.5	114.3
Tystofte.							
Udlagt 1909.							
Møllekær.....	61.7	17.7	79.4	66.4	0.0	66.4	145.8
Sverige.....	58.8	14.8	73.6	70.4	0.0	70.4	144.0
Sachsen.....	55.5	13.7	69.2	66.3	0.0	66.3	135.5
Amerika.....	54.7	16.0	70.7	60.3	0.0	60.3	131.0
Udlagt 1910.							
Møllekær.....	64.3	0.0	64.3	89.3	5.8	95.1	159.4
Sverige.....	64.7	0.0	64.7	82.3	2.8	84.6	149.3
Sachsen.....	61.9	0.0	61.9	87.3	5.9	93.2	155.1
Amerika.....	62.0	0.0	62.0	86.2	6.0	92.2	154.2
Gennemsnit.							
Møllekær.....	63.0	8.9	71.9	77.9	2.9	80.8	152.7
Sverige.....	61.8	7.4	69.2	76.4	1.1	77.5	146.7
Sachsen.....	58.7	6.9	65.6	76.8	3.0	79.8	145.4
Amerika.....	58.4	8.0	66.4	73.3	3.0	76.3	142.7
Borris.							
Udlagt 1909.							
Møllekær.....	27.3	19.4	46.7	45.2	0.0	45.2	91.0
Sverige.....	25.3	14.7	40.0	42.2	0.0	42.2	82.2
Sachsen.....	26.2	18.6	44.8	46.1	0.0	46.1	90.9
Amerika.....	24.0	23.4	47.4	43.7	0.0	43.7	91.1
Udlagt 1910.							
Møllekær.....	45.1	0.0	45.1	50.2	0.0	50.2	95.3
Sverige.....	49.1	0.0	49.1	51.9	0.0	51.9	101.0
Sachsen.....	48.3	0.0	48.3	52.9	0.0	52.9	101.2
Amerika.....	48.1	0.0	48.1	51.4	0.0	51.4	99.5
Gennemsnit.							
Møllekær.....	36.2	9.7	45.9	47.7	0.0	47.7	93.6
Sverige.....	37.2	7.4	44.6	47.1	0.0	47.1	91.7
Sachsen.....	37.3	9.3	46.6	49.5	0.0	49.5	96.1
Amerika.....	36.1	11.7	47.8	47.6	0.0	47.6	95.4

stiller de to Forsøg sig noget forskelligt. Efter Udlæg i 1909 er Amerikansk Timothe øverst, Svensk nederst; endnu i 3. Brugsaar, 1912, er Rækkefølgen omtrent den samme, idet Møllekærs Timothe giver 65._s, Svensk 62._s, Sachsisk 67._s og Amerikansk 65.₄ Ctn. Hø pr. Td. Ld. Men efter Udlæg i 1910 staar Møllekærs Timothe øverst og Amerikansk nederst i samlet Avl for begge Aar. I Genvækst er Svensk Timothe lavest.

Tystofte. Der er i begge Forsøg benyttet 6 Fællesparceller, og Parcelstørrelsen har været $\frac{1}{500}$ Td. Ld. I 1909 blev Frøet saaet 4. Maj og i 1910 27. April. Der blev slaaget 6. Juni og 13. September 1910 og 23. Juni 1911 i den først udlagte Mark og 21. Juni 1911, 29. Juni og 2. Oktober 1912 i den sidst udlagte Mark.

Forskellen mellem Prøverne var ogsaa her meget ringe. Møllekærs og Svensk Timothe synes lidt mørkere i Bladfarve, den første lidt højere af Vækst, den sidste lidt uens i Tidlighed. Sachsisk og Amerikansk Timothe var lidt lysere af Farve, lidt lavere og tættere af Vækst end de to andre. Kun i Genvæksten var Svensk Timothe tydelig ringere end de andre Prøver. I Udlægsmarken og ved 2. Slæt viste Amerikansk Timothe jævnlige et tættere og mere vissent Udseende end de andre Prøver. I 1910, hvor Forholdene for Bælgplanternes Udvikling var særlig gunstige, fremkom der lidt Alsikekløver i 2. Slæt. Mængden var ikke lige stor i alle Prøver, men udgjorde for Møllekærs Timothe 17._s pCt., Svensk 3 pCt., Sachsisk 4._s pCt. og Amerikansk 9 pCt. I det anførte Udbytte i Tabel 27 er Alsikekløvermængden trukket fra, idet en saadan mindre Indblanding af Bælgplanter i en Græsbevoksning ifølge Erfaringer fra Forsøg med Græsblandinger befordrer Græssernes Vækst, hyppig endog mere end de trykker Græsset ved selv at optage Plads. Det samlede Udbytte forandres dog kun lidet derved. Fællesparcellerne stemmer ret godt overens. Udbytteresultaterne er dog ikke i den bedste Overensstemmelse, vel er Møllekærs Timothe øverst i begge Forsøg, men Amerikansk og Sachsisk Timothe, der staar lavt i Udbytte i det første Forsøg, har forholdsvis store Afgrøder i det andet, modsat Resultaterne fra Lyngby.

Borris. Ogsaa her er Parcelstørrelsen i begge Forsøg $\frac{1}{500}$ Td. Ld., og der er i begge Forsøg anvendt 6 Fællesparceller. Der blev saaet 12. Maj 1909 og 16. Maj 1910. Spirin-

gen var god i begge Marker og, med Undtagelse af nogen Muldvarpeskade, der dog er ret jævnt fordelt over Arealet, var Plantebestanden jævn og ensartet paa alle Parceller. Den første Mark blev høstet 5. Juli og 13. September 1910 og 11. Juli 1911, den anden Mark 6. Juli 1911 og 11. Juli 1912. Sommertørke i Forbindelse med den sildige Slættid har medført, at der i Reglen kun er ringe eller slet ingen Afgrøde ved 2. Slæt. I 1910 er begge Afgrøder vejrede paa Marken, i de følgende to Aar er der udtaget Prøver af hver Stamme til Høbestemmelse. Fællesparcellerne stemmer indbyrdes ret godt overens. Middelresultaterne synes derimod lidt modstridende, idet Møllekærs Timothe staar øverst i det først udlagte Forsøg, men lavest i det andet.

Tabel 28. Timothe.
Oversigt over Høudbyttet i samtlige Forsøg.

Navn	Centner Hø pr. Td. Ld.						Forholdstal for Høudbytte	
	1. Brugsaar			2. Brugsaar				Begge Aar
	1. Slæt	2. Slæt	I alt	1. Slæt	2. Slæt	I alt		
Gennemsnit af alle Forsøg.								
Møllekær	47.8	9.2	56.5	61.7	2.5	64.2	120.7	104
Sverige	47.6	7.5	55.1	59.8	1.5	60.8	115.9	100
Sachsen	47.1	8.5	55.6	60.9	2.0	63.5	119.1	103
Amerika	46.0	9.7	55.7	59.0	2.8	61.8	117.5	101
Forsøg, i hvilke der er høstet to Slæt (tre i 1. og tre i 2. Aar).								
Møllekær	41.7	18.8	60.0	69.4	5.1	74.5	134.5	112
Sverige	38.7	15.0	53.7	63.7	3.0	66.7	120.4	100
Sachsen	39.8	16.9	56.2	66.7	5.2	71.9	128.1	106
Amerika	37.8	19.5	56.8	66.0	5.7	71.7	128.5	107
Forsøg, i hvilke der kun er høstet een Slæt (tre i 1. og tre i 2. Aar).								
Møllekær	53.0	0.0	53.0	53.9	0.0	53.9	106.9	96
Sverige	56.8	0.0	56.8	54.8	0.0	54.8	111.8	100
Sachsen	54.9	0.0	54.9	55.1	0.0	55.1	110.0	99
Amerika	54.4	0.0	54.4	51.8	0.0	51.8	106.2	95

I Tabel 28 er taget Gennemsnit af alle Forsøg. Her er Møllekærs Timothe en kneben Nr. 1, medens Svensk Timothe staar lavest.

Resultaterne, der synes noget modstridende, stemmer adskilligt bedre sammen, naar der tages Gennemsnit for sig af alle Forsøg, i hvilke der har været nogen Genvækst, dette er tre Forsøg eller Halvdelen af alle Forsøg, og et tilsvarende Gennemsnit for de øvrige Forsøg, i hvilke der ingen Genvækst har været.

I den første Gruppe Forsøg kommer herefter Møllekærs og Amerikansk Timothe, som har den største Genvækst, øverst, men ved den sidste Opgørelse kommer Svensk og Sachsisk øverst.

Nr. 1 er Timothe fra *H. Jensen*, Møllekær. Dets Overlegenhed i Udbytte er dog kun ganske minimal ved 1. Slæt, men det giver god Genvækst og, hvor Betingelserne har været gunstige for Genvæksten, giver det i 2-aarige Marker 12 pCt. mere i Udbytte end Svensk Timothe.

Nr. 2. Sachsisk Timothe staar med en lidt ringere Genvækst lavere i Udbytte under gunstige Betingelser og højere under ugunstige Betingelser for Genvækst.

Nr. 3. Amerikansk Timothe, der giver den største Genvækst, er lavest i Udbytte, hvor Genvæksten er ringe, og

Nr. 4. Svensk Timothe, der synes lidt sildigere end de øvrige Prøver, og som giver en meget ringe Genvækst, er lavest i Udbytte, hvor Genvæksten er god, men højest i Udbytte, hvor Genvæksten er ringe.

Rødkløver.

Af Rødkløver er indsendt 6 Stammer fra danske Avlere, desuden indgaar der i Forsøgene 2 Stammer fra Tystofte Forsøgsstation og en Række Prøver fra forskellige udenlandske Avlssteder. Prøverne er i Beretningen fortrinsvis ordnede efter Tidlighed.

I. Tidlig Rødkløver.

1) Rosendal-Kløver fra »*Vereeniging tot den verkoop van echt Roosendaalsch Klaverzaad »De Klaverbloem*«, Roosendaal N. B.«, Holland.

2) Chilensisk Rødkløver, Handelsfrø fra Markfrøkontoret *Trifolium* i København.

3) Tidlig Rødkløver Nr. 70 og

4) Tidlig Rødkløver Nr. 71 fra Tystofte Forsøgsstation, nedstammer begge fra en Prøve Tidlig Lollandsk Rød-

kløver, som har været dyrket paa Forsøgsstationen fra 1880erne. Af denne har Forsøgsleder *N. P. Nielsen* i 1902 udtaget en Række enkelte Planter. Disse er formerede ved Frøavl hver for sig. I et Forsøg i 1906 med 72 saadanne Smaaprøver viste Nr. 70 og 71 sig tidligt blomstrende og højt ydende, og da de tidligere end de øvrige Prøver i Forsøget var bleven formerede, kunde de allerede i 1909 indgaa i Stammeforsøgene.

5) Bøhmisk Kløver fra Landbrugsselskabet »*Obilni skladiste*«, Nimbung, Bøhmen.

De efterfølgende Prøver af Russisk Rødkløver er alle leverede fra *Baltischer Samenbauverband*, Riga. Hver enkelt Prøve er efter Opgivelse fra Selskabet sammenblandet af flere Prøver fra samme Distrikt.

6) Kiew. 7) Charkow. 8) Wolynien. 9) Tschernigow. 10) Poltawa. 11) Tidlig Baltisk Rødkløver fra Østersøprovinserne. 12) Kursk.

II. Sildig Rødkløver.

13) Rødkløver fra Sognefoged *H. P. Nielsen*, Frøslev pr. Storehedinge. Avleren har atter for ca. 30 Aar siden modtaget sin Udsæd fra Sognefoged *J. Nielsen*, Taastrup pr. Storehedinge. Der har i Reglen kun været avlet Frø til eget Brug.

14) Rødkløver fra Sognefoged *A. Hansen*, Tjæreby pr. Haslev, som for nogle Aar tilbage har modtaget sin Udsæd fra Lærer *R. Teglbjærg*, Vejenbrød. Der er i Almindelighed avlet Frø paa 2—3 Tdr. Ld. aarlig.

15) Rødkløver fra *J. P. Nielsen*, Nørreby (Vestud) pr. Borre, Møen. Udsæden er indkøbt i 1884, siden er Frøet bestandig avlet paa Gaarden. Der er i Almindelighed avlet Frø paa ca. 2 Skpr. Ld. aarlig, og Afgrøden opgives til ca. 800 Pd. Frø pr. Td. Ld.

16) Rødkløver fra *H. Didrichsen*, Mandemark pr. Borre, Møen. Stammen har været dyrket af Avleren i 11 Aar og 8 Aar hos en anden Mand i samme Sogn, fra hvem Avleren oprindelig har faaet sit Frø. Der er i Almindelighed avlet Frø paa ca. $\frac{1}{2}$ Td. Ld. Gennemsnitsavlen anslaaes til 500 Pd. Frø pr. Td. Ld., i særlig gunstige Aar har Udbyttet været 700 à 800 Pd. Frø.

17) Rødkløver fra Landbrugskandidat *J. P. Olsen*, Kildevældgaard, Ladager pr. Havdrup. Kløverens Oprindelse er følgende: Avleren har i 1905 modtaget 10 Pd. ægte Toten-Kløver fra Frømaglerkontoret i Kristiania. Der blev udlagt $\frac{1}{2}$ Td. Ld. i 1905 og avlet 425 Pd. Frø i 1906, I 1907 og i 1908 er atter udlagt med Frø af Høst 1906 og fra disse to Marker er Frø leveret til Forsøg i 1909 og 1910. Ladager-Rødkløveren i disse Forsøg er saaledes Toten-Kløver, dyrket i to Generationer her i Landet.

18) Rødkløver fra Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger, tiltrukket af *Karl A. Jørgensen* ved Familieavl. I 1903 er der ved Udplantning og følgende Frøhøst af de kraftigste toaarige Planter af en sildig Norsk Kløver (Molstad-Kløver?) tilvejebragt smaa Frøprøver, med hvilke der er anstillet Dyrkningsforsøg; paa Grundlag af de indvundne Forsøgsresultater er Stammen udvalgt. Der forelaa kun ganske smaa Frøpartier til Forsøgene i 1909 og 1910.

19) Molstad-Kløver, leveret fra den oprindelige Avler, *H. Molstad*, Jaren, Norge.

20) Toten-Kløver, ligeledes original Udsæd, leveret fra *Johan Hveem*, Hveem i Østre Toten, Norge.

21) Svensk Sildigkløver fra *Knut Åkerberg*, Knistad, Igelstorp, Skara, Sverige.

22) Sildig Baltisk Rødkløver fra Østersøprovinserne,

23) Sildig Kløver fra Perm samt 24) Sildig Kløver fra Centralrusland, er alle leverede fra *Baltischer Samenbauverband*, Riga, Rusland.

I Tabel 29 og 30 er Resultaterne af Frøkontrollens Under søgelser over Frøets Kvalitet meddelte. Udsædsmængden har normalt været 20 Pd. Frø pr. Td. Ld. Af Fællesforeningens, Lbnr. 18 1909, er der dog saaet tredobbelt og af Skara Rødkløver, Lbnr. 21 1910, henvend dobbelt Saamængde.

Forsøg er anlagt ved Lyngby, Tystofte, Askov Lermark, Borris og Tylstrup i 1909 og 1910 overalt med Tystofte Rødkløver Nr. 70 som Maaleprøve, ved Lyngby paa hver fjerde, ved alle øvrige Forsøgssteder paa hver tredje Parcel. Parcelstørrelsen har været $\frac{1}{400}$ Td. Ld. ved Lyngby og $\frac{1}{500}$ Td. Ld. ved alle de øvrige Forsøgssteder. Hvor intet andet nævnes, er der anvendt 6 Fællesparceller i Kløversforsøgene.

Disse Forsøg har alle henligget til Udbyttebestemmelse i

to Aar, men Kløveraalangreb paa den svære Jord og Tørke o. a. Vanskeligheder paa den lette Jord har medført, at kun faa Forsøg har givet nogenlunde brugelige Resultater i 2. Brugsaar, hvorimod de allerfleste har givet brugelige, om end ikke altid smukke Resultater i 1. Brugsaar. Af denne Grund er Forsøgene opgjorte for hvert Brugsaar for sig og Hovedvægten lagt paa 1. Aars Resultater. Tabellerne 31 og 32 giver Oplysning om Udbyttet af de enkelte Forsøg i 1. Brugsaar. Tabel 34 om Udbyttet i Udlægsmarkerne og i 2. Brugsaar.

Der er ved de enkelte Forsøg anført en Karakter for Tidlighed, der angiver Forskellen i Blomstringstid ved 1. Slæt. Bedømmelsen er foretaget i en Skala paa 1 til 10. Karakteren 1 betegner den tidligste og Karakteren 10 den sildigste Prøve. Men Forskellen mellem de tidlige og sildige Prøver er saa stor, at Bedømmelsen i Reglen har maattet foregaa ad to Gange, saaledes, at Tidligkløveren og Sildigkløveren er bedømt hver for sig. Der er derved bleven benyttet en lovlig stor Del af Skalaen til hver af disse Grupper, og Forskellen mellem dem synes efter Bedømmelsen lidt mindre, end den i Virkeligheden var. Naar bortses fra enkelte, lidt blandede Prøver, vil Tidligkløveren have Karaktererne fra 1 til 3, naar Sildigkløveren har Karaktererne 9 til 10, hvilket svarer til ca. 3 Ugers Forskel mellem den tidligste og den sildigste Prøve og ca. 2 Ugers Forskel mellem den sildigste Tidligkløver og den tidligste Sildigkløver.

Lyngby. Der blev udlagt 28. April 1909. Frøet spirede godt og Kløveren udviklede sig i det fugtige Sommervejr godt under Dæksæden, saaledes at der kunde tages en lille Afgrøde i Udlægsmarken om Efteraaret (se Tabel 34). I 1910 blev den tidlige Kløver slaaet 1. Gang 22. Juni, den sildige Kløver 1. Juli, og samtlige Prøver blev slaaede 2. Gang 17. August. Der var store og vellykkede Afgrøder baade i 1. og 2. Slæt, og gennemgaaende stemte Fællesparcellerne indbyrdes ret godt overens.

Det andet Forsøg blev udlagt 15. April 1910. Ogsaa her var Udlægsmarken særdeles vellykket og gav en Afgrøde allerede i September. I 1. Brugsaar, 1911, blev de tidlige Prøver slaaede 16. Juni, 3. August og 23. September, de sildige 28. Juni og 4. September. Ogsaa dette Forsøg giver smukke og ensartede Afgrøder i 1. Brugsaar. Ved Lyngby er samtlige Afgrøder vejrede paa Marken.

Tabel 29. Rødkløver.
Beskaffenheden af det Frø, der er benyttet til Udsæd i 1909, efter
Undersøgelse ved Dansk Frøkontrol.

Lbår.	Navn	Rent Frø	Affald	Fremmed Kulturfrø	Ukrud	g pr. 1000 Frø	Spireevne pCt.		Rent spiret Frø	Knaakkede Spirer	
		pCt.	pCt.	pCt.	pCt.		i 3 Døgn	i 10 Døgn	pCt.	pCt.	
	Tidlig Rødkløver.										
1	Rosendal, Holland.	99.3	0.55	0.00	¹⁾ 0.15	2.41	71.0	94.5+ 4.5	98.3		
2	Chile.....	95.9	3.80	0.20	²⁾ 0.60	2.04	97.0	97.5+ 2.0	95.4		
3	Tystofte Nr. 70, Danmark.....	98.3	1.69	0.05	³⁾ 0.05	2.00	48.3	76.5+19.0	93.9	2.0	
4	Tystofte Nr. 71, Danmark.....	98.4	1.55	0.05	0.00	2.89	61.3	87.5+10.5	96.4		
5	Nimburg, Bøhmen.	98.3	1.10	0.00	⁴⁾ 0.10	1.99	78.3	88.0+10.5	97.3	2.0	
6	Kiew, Rusland	98.0	1.85	0.00	⁵⁾ 0.65	1.69	79.0	93.5+ 5.5	97.0	2.0	
7	Charkow, —	97.4	2.10	0.00	⁶⁾ 0.50	2.08	95.3	97.0+ 2.5	96.9	6.0	
8	Wolynien, —	96.2	1.90	0.45	⁷⁾ 1.45	1.68	73.0	82.5+13.5	92.4	4.5	
9	Tschernigow, —	97.6	1.90	0.10	⁸⁾ 0.40	1.72	72.7	79.5+17.0	94.2		
10	Poltawa —	99.1	0.35	0.00	⁹⁾ 0.55	1.57	88.0	91.0+ 9.0	99.1		
11	Baltisk —	90.3	3.65	¹⁰⁾ 5.00	¹¹⁾ 0.55	1.63	56.3	73.0+18.5	83.1	3.0	
12	Kursk —	98.5	1.25	0.05	¹²⁾ 0.30	1.79	86.0	89.5+10.0	98.0	3.5	
	Sildig Rødkløver.										
13	Frøslev, Danmark	95.1	4.45	0.00	¹³⁾ 0.45	1.83	86.3	94.0+ 5.5	94.6	5.5	
14	Tjæreby, —	96.1	3.40	0.05	¹⁴⁾ 0.45	1.74	77.7	92.0+ 6.0	94.2	8.5	
15	Nørreby, —	99.4	0.50	0.00	¹⁵⁾ 0.10	1.89	74.3	90.5+ 9.5	99.4		
16	Mandemark, —	99.0	0.90	0.00	¹⁶⁾ 0.10	1.81	63.3	82.0+17.0	98.0	4.5	
17	Ladager —	95.9	2.80	0.90	¹⁷⁾ 0.40	1.53	61.7	74.0+18.5	88.7		
18	Fællesforeng. —	88.5	10.75	0.05	¹⁸⁾ 0.70	1.76	18.3	32.0+11.0	38.1		
19	Molstad, Norge....	97.3	2.20	0.00	0.00	2.18	79.0	91.0+ 8.5	97.3		
20	Toten —	95.2	4.15	0.55	¹⁹⁾ 0.10	1.84	82.3	94.0+ 5.5	94.7	4.5	
21	Skara, Sverige	98.7	1.10	0.05	²⁰⁾ 0.15	2.11	37.7	61.0+14.5	74.5	3.0	
22	Baltisk, Rusland	88.3	5.05	²¹⁾ 4.95	²²⁾ 1.20	1.65	63.7	79.5+18.5	87.0		
23	Perm —	96.9	2.50	0.25	²³⁾ 0.35	1.84	40.7	61.5+ 9.0	68.3	2.5	
24	Centralrusland —	96.0	3.45	0.00	²⁴⁾ 0.55	1.75	63.7	80.0+17.0	93.1	2.0	

¹⁾ Rødknæ. ²⁾ Storkornet Silke, Skræppe, Lancetbladet Vejbred. ³⁾ Snerre.
⁴⁾ Lancetbladet Vejbred, Traadkølle. ⁵⁾ Gaffeldelt Limurt, Skærmaks. ⁶⁾ Gaffeldelt Limurt. ⁷⁾ Gaffeldelt Limurt, Gaasefod. ⁸⁾ Agerkaal, Kløvplade. ⁹⁾ Stenkløver, Skærmaks. ¹⁰⁾ Alsikekløver, Sneglebælg, Hvidkløver, Timothe. ¹¹⁾ Skræppe, Rødknæ, Agersennep, Natskygge, Meldrøjer. ¹²⁾ Stenkløver, Katost. ¹³⁾ Kløftbladet Storkenæb. ¹⁴⁾ Lancetbladet Vejbred, Blød Storkenæb, Agertidsel. ¹⁵⁾ Kløftbladet Storkenæb. ¹⁶⁾ Kløftbladet Storkenæb. ¹⁷⁾ Skræppe, Ager-Gaaseurt, Kløftbladet Storkenæb. ¹⁸⁾ Fuglegræs-Fladstjerne, Gaasefod, Gul Okseøje, Traadkølle. ¹⁹⁾ Snerre. ²⁰⁾ Ager-Sennep. ²¹⁾ Alsikekløver, Sneglebælg, Hvidkløver, Timothe. ²²⁾ Skræppe, Ager-Tidsel, Kæmpe-Vejbred, Stenkløver. ²³⁾ Rødknæ, Pengeurt. ²⁴⁾ Snerre, Stenkløver, Gaffelbladet Limurt.

Tabel 30. Rødkløver.
Beskaffenheden af det Frø, der er benyttet til Udsæd i 1910, efter
Undersøgelse ved Dansk Frøkontrol.

Lbnr.	Navn	Rent Frø pCt.	Affald pCt.	Fremmed Kulturfrø pCt.	Ukrud pCt.	g pr. 1000 Frø	Spireevne pCt.		Rent spiret Frø pCt.	Knekkede Spirer pCt.
							i 3 Døgn	i 10 Døgn		
Tidlig Rødkløver.										
1	Rosendal, Holland.	98.9	0.70	0.10	¹⁾ 0.80	2.30	54.0	79.5+ 4.0	82.6	
2	Chile.....	98.4	0.85	0.00	²⁾ 0.75	2.40	96.0	98.5+ 1.5	98.4	5.0
3	Tystofte Nr. 70, Danmark.....	96.4	3.60	0.00	0.00	2.00	57.0	76.0+12.0	84.8	
4	Tystofte Nr. 71, Danmark.....	97.3	2.60	0.00	⁸⁾ 0.10	2.36	68.8	84.0+10.5	91.9	2.5
5	Nimburg, Bøhmen.	97.4	1.75	0.00	⁴⁾ 0.85	1.78	70.3	83.5+15.0	95.0	2.5
6	Kiew, Rusland	97.8	1.90	0.15	⁵⁾ 0.15	1.60	84.0	89.0+11.0	97.3	
7	Charkow, —	96.0	3.50	0.00	⁶⁾ 0.50	1.71	67.7	69.0+30.0	95.0	
8	Wolynien, —	96.9	2.70	0.10	⁷⁾ 0.30	1.67	88.7	93.0+ 5.5	95.4	2.0
9	Tschernigow, —	96.8	2.70	0.10	⁸⁾ 0.40	1.39	83.0	90.5+ 9.5	96.8	
10	Poltawa, —	95.5	2.45	0.20	⁹⁾ 1.85	1.47	83.3	86.0+13.5	95.0	
11	Baltisk, —	90.0	8.00	¹⁰⁾ 1.25	¹¹⁾ 0.75	1.64	62.7	72.5+ 2.0	67.1	
12	Kursk, —	98.7	1.20	0.00	¹²⁾ 0.10	1.71	69.7	73.0+25.5	97.3	
Sildig Rødkløver.										
13	Frøslev, Danmark	94.7	4.05	0.15	¹³⁾ 1.10	1.91	77.3	90.0+ 3.0	88.1	5.0
14	Tjæreby, —	97.6	1.35	0.00	¹⁴⁾ 1.05	1.80	67.0	86.5+ 6.0	90.3	2.0
15	Nørreby, —	98.4	1.50	0.00	¹⁵⁾ 0.10	1.82	40.7	61.0+23.0	82.7	
16	Mandemark, —	98.7	1.30	0.00	0.00	1.88	54.3	76.5+12.5	87.8	
17	Ladager, —	97.8	1.25	0.30	¹⁶⁾ 0.65	1.49	69.7	84.5+12.5	94.0	
18	Fællesforeng., —	96.7	2.20	0.00	¹⁷⁾ 1.10	1.48	59.0	74.5+ 4.5	76.4	
19	Molstad, Norge....	94.9	4.80	0.00	¹⁸⁾ 0.30	1.99	77.0	85.5+14.0	94.4	
20	Toten, —	93.9	0.85	¹⁹⁾ 4.90	²⁰⁾ 0.35	1.82	60.0	90.5+ 3.5	88.3	
21	Skara, Sverige	98.4	1.30	0.25	²¹⁾ 0.05	1.56	39.3	49.0+ 0.5	48.7	2.0
22	Baltisk, Rusland	98.4	1.15	0.10	²²⁾ 0.35	1.78	72.7	80.0+19.0	97.4	
23	Perm, —	97.6	2.05	0.15	²³⁾ 0.20	1.63	83.7	85.5+10.5	93.7	3.5
24	Centralrusland —	96.1	2.90	0.15	²⁴⁾ 0.85	1.57	72.7	79.0+18.0	93.3	

1) Pileurt, Brunel, Rødknæ. 2) Lancetbladet Vejbred, Agerkaal, Stenkløver, Cikorie. 3) Lancetbladet Vejbred. 4) Blaastjerne. 5) Gaasefod, Galletand, Vild Gulerod. 6) Stenkløver, Gaffeldelt Limurt. 7) Stenkløver, Kløversilke, Vild Gulerod. 8) Kløvlade, Stenkløver, Gaasefod, Vild Gulerod. 9) Gaffeldelt Limurt, Stenkløver, Kløvlade, Meldrojer. 10) Alsikekløver. 11) Skræppe, Gaasefod, Agersennep. 12) Dodder. 13) Kløftbladet Storkenæb. 14) Brunel, Kløftbladet Storkenæb, Lancetbladet Vejbred, Sklerotier. 15) Blød Storkenæb, Sklerotier. 16) Kløftbladet Storkenæb, Sklerotier. 17) Gaasefod, Ærenpris. 18) Agersennep, Blære-Smelle. 19) Alsikekløver, Timothe. 20) Skræppe, Blære-Smelle. 21) Agersennep, Sklerotier. 22) Skræppe. 23) Gaasefod, Pileurt. 24) Gaffeldelt Limurt, Agerkaal, Meldrojer.

Tabel 31. Rødkløver. Høudbytte i 1. Brugsaar, 1910, ved de enkelte Forsøg. Udlagt 1909.

Lbmr.	Navn	Lyngby				Tystofte				Borris				Tylstrup							
		Karakter for Tidlighed 1-10	Ctn. Hø pr. Td. Ld.			Forholdstal for Høudbytte	Karakter for Tidlighed 1-10	Ctn. Hø pr. Td. Ld.			Forholdstal for Høudbytte	Karakter for Tidlighed 1-10	Ctn. Hø pr. Td. Ld.			Forholdstal for Høudbytte					
			1. Slæt	2. Slæt	I alt			1. Slæt	2. Slæt	I alt			1. Slæt	2. Slæt	I alt						
																	1. Slæt	2. Slæt	I alt	1. Slæt	2. Slæt
Tidlig Rødkløver.																					
1	Rosendal, Holland	2	55.9	38.6	94.5	94	1	46.5	39.4	85.9	112	1	32.6	35.5	68.1	127	1	34.1	32.6	66.7	107
2	Chile	1	52.3	31.2	83.5	83	3	44.3	37.6	81.9	107	2	29.3	31.0	60.3	113	2	31.2	33.8	65.0	105
3	Tystofte Nr. 70, Danmark	3	61.0	36.1	97.1	97	4	48.8	42.4	91.0	118	2	26.5	33.0	60.4	113	2	32.6	37.7	70.8	113
4	do. - 71, —	3	67.0	39.6	106.6	106	4	56.0	43.4	99.4	129	3	28.2	35.3	64.0	120	2	31.3	34.1	65.4	105
5	Nimburg, Bøhmen	3	59.7	40.8	100.5	100	4	42.6	34.3	76.9	100	2	23.0	30.5	53.5	100	3	33.0	29.1	62.1	100
6	Kiew, Rusland	3	59.9	34.8	94.7	94	5	37.2	35.6	72.8	95	2	24.3	29.5	54.3	101	3	40.4	29.4	69.8	112
7	Charkow, —	3	60.3	31.1	91.9	91	4	43.2	35.0	78.2	102	2	26.9	29.9	56.8	106	3	37.4	28.9	66.3	107
8	Wolynien, —	3	62.5	35.6	98.1	98	5	38.2	36.0	74.2	96	2	23.7	29.0	52.7	99	4	42.3	29.7	72.0	116
9	Tschernigow, —	3	60.6	31.9	92.5	92	5	40.4	36.2	76.6	100	2	28.0	30.5	58.5	109	3	38.2	34.8	73.0	118
10	Poltawa, —	2	55.0	28.5	83.5	83	5	41.1	35.3	76.4	99	2	26.3	31.1	57.4	107	3	35.5	31.3	66.8	108
11	Baltisk, —	3	57.4	32.3	89.7	89	5	44.0	38.6	82.6	107	4	23.2	30.7	53.9	101	3	30.5	37.7	68.2	110
12	Kursk, —	3	59.6	27.0	86.6	86	5	38.5	34.8	73.3	95	3	26.3	31.0	57.3	107	4	42.0	34.4	76.4	123
Sildig Rødkløver.																					
13	Frøslev, Danmark	8	79.9	28.2	108.1	117	8	69.3	44.5	114.3	129	8	29.9	38.0	67.9	125	7	38.3	38.4	76.7	110
14	Tjæreby, —	9	75.7	30.0	105.7	115	8	66.2	42.2	108.4	122	8	29.3	40.5	69.8	129	7	41.9	48.0	89.9	129
15	Nørreby, —	8	72.5	23.4	95.9	104	9	66.2	46.6	112.8	127	9	27.7	38.6	66.3	122	6	37.4	48.3	86.2	123
16	Mandemark, —	9	65.3	17.5	82.8	90	9	62.9	43.5	106.4	120	9	25.4	39.6	65.0	120	7	36.1	43.7	79.9	114
17	Ladager, —	7	68.3	21.8	90.1	98	9	47.0	29.6	76.6	86	8	20.4	31.8	52.2	96	7	32.1	36.7	68.8	98
18	Fællesforeningen, —	6	68.1	26.0	94.1	102	8	48.3	37.6	86.4	98	6	17.3	33.5	51.3	94	6	28.4	36.6	65.0	93
19	Molstad, Norge	9	69.3	18.0	87.3	95	7	40.5	34.1	74.6	84	10	16.3	31.2	47.5	87	7	33.9	39.5	73.4	105
20	Toten, —	9	66.3	20.1	86.9	94	10	39.3	27.3	67.1	76	9	19.6	30.2	49.8	92	7	32.9	37.1	70.0	100
21	Skara, Sverige	10	72.7	19.5	92.2	100	10	51.5	36.8	88.6	100	10	21.0	33.3	54.3	100	7	30.0	39.9	69.9	100
22	Baltisk, Rusland	4	63.3	26.3	89.3	97	6	42.9	39.9	82.8	93	6	24.3	32.9	57.7	106	4	34.7	41.9	76.6	110
23	Perm, —	6	62.3	18.7	81.5	88	9	43.9	34.5	78.4	88	7	23.6	34.0	57.6	106	7	31.9	41.5	73.4	105
24	Centralrusland, —	10	66.1	16.1	82.2	89	10	44.7	35.3	80.6	91	10	21.6	34.9	56.6	104	10	33.4	39.6	73.0	104

Tystofte. I 1909 blev Frøet saaet 5. Maj. Spiringen var regelmæssig og god, og da Dæksæden var høstet, stod Kløveren med en tæt og ensartet Bestand. Alle Prøver blev slaaede samtidig, 24. Juni, da Tørken paa dette Tidspunkt begyndte at blive stærkt generende for Kløverens Vækst. Den tidlige Kløver var i fuld Blomstring, den sildige havde næppe begyndt at blomstre, da Afhugningen fandt Sted. Hele Afgrøden fra to Parcelrækker blev vejret til Hø paa Marken, og paa Grundlag af Høprocenterne herfra er Høafgrøden for samtlige Parceller beregnet.

De tidlige Prøver blev slaaede 2. Gang 28. August og de sildige 14. September. Hele Afgrøden vejredes paa Marken. Kløveraalen viste sig hist og her ved 1. Slæt og bredte sig, saa enkelte Parceller maatte kasseres ved 2. Slæt. I øvrigt er Forsøget vellykket. Rigelig Nedbør og Varme efter en Tørkeperiode i Juni har her, som ved samtlige Forsøg i Sommeren 1910, bevirket en usædvanlig frodig Genvækst hos Kløveren. Dette er navnlig meget paafaldende for den sildige Kløver, som sædvanligvis kun giver en lille Afgrøde i 2. Slæt.

I 1910 er der udlagt 21. April. Kløveren stod tæt og ensartet efter Høst og udviklede sig saa stærkt i Løbet af Eftersommeren, at den kunde slaas i Udlægsmarken 27. September. Der var paa dette Tidspunkt Angreb af Skivesvamp, som værst synes at hemsøge de russiske Prøver. De tidlige Prøver blev slaaede 1. Gang 26. Juni og 2. Gang 14. August, de sildige Prøver 13. Juli og 9. September. Samtlige Afgrøder er vejrede til Hø paa Marken.

Allerede tidligt paa Sommeren viste der sig Angreb af Kløveraalen i den ene Side af Forsøgsstykket, Angrebet bredte sig, og ved 2. Slæt maatte Halvdelen af Forsøget opgives. Ved 2. Slæt er Afgrøden derfor kun bestemt paa 3 Parceller af hver Sort. Udbytteresultaterne stemte i øvrigt godt overens.

Askov Lermark. I 1909 blev Kløverbestanden i Udlægsmarken ødelagt af Lejesæd i en saadan Udstrækning, at Forsøget maatte opgives.

Der blev udlagt 4. Maj 1910. Frøet spirede godt og gav en tæt og ensartet Plantebestand. Om Efteraaret optraadte Kløverens Bægersvamp hist og her uden at gøre synderlig Skade. Sommertørken fremkaldte en Standsning i Væksten i Juni Maaned, og de tidlige Sorter gav kun en lille 1. Slæt.

Tabel 32.
 Høudbytte i 1. Brugsaar, 1911, ved

Lbmr.	Navn	Lyngby					Tystofte				
		Karakter for Tidlighed 1-10	Ctn. Hø pr. Td. Ld.			Forholdstal for Høudbytte	Karakter for Tidlighed 1-10	Ctn. Hø pr. Td. Ld.			Forholdstal for Høudbytte
			1.	2.	I alt			1.	2.	I alt	
			Slæt	Slæt				Slæt	Slæt		
Tidlig Rødkløver.											
1	Rosendal, Holland	1	50.1	34.0	85.0	118	1	59.0	25.0	84.0	105
2	Chile	1	39.0	23.5	63.1	87	2	59.7	26.2	85.9	106
3	Tystofte Nr. 70, Danmark	3	50.0	27.0	77.0	108	3	61.0	24.9	86.5	107
4	— 71, —	4	52.0	32.0	84.0	116	3	62.8	25.9	88.7	110
5	Nimburg, Bøhmen	3	43.8	28.5	72.3	100	3	55.5	25.2	80.7	100
6	Kiew, Rusland	1	45.9	23.8	69.2	96	4	54.2	23.0	77.2	96
7	Charkow, —	3	46.8	18.7	65.8	90	2	54.0	27.0	81.0	101
8	Wolynien, —	3	43.4	23.8	67.2	93	2	51.2	24.0	75.2	93
9	Tschernigow, —	2	46.8	22.1	68.9	95	3	49.0	21.0	71.2	88
10	Poltawa, —	3	51.5	19.7	71.2	98	4	55.0	22.4	77.4	96
11	Baltisk, —	1	52.2	20.7	72.9	101	3	56.4	22.9	79.8	98
12	Kursk, —	3	46.0	19.2	65.8	91	3	54.3	21.5	75.8	94
Sildig Rødkløver.											
13	Frøslev, Danmark..	8	71.8	19.2	91.0	106	7	89.2	6.9	96.1	110
14	Tjæreby, — ..	8	73.2	15.8	89.0	103	7	90.8	5.9	96.7	110
15	Nørreby, — ..	9	69.0	13.7	82.7	96	8	95.0	8.4	103.4	118
16	Mandemark, — ..	9	57.2	6.7	63.9	74	8	87.8	3.7	91.6	104
17	Ladager, — ..	9	68.4	7.8	76.2	89	9	76.0	0.6	77.2	88
18	Fællesforeningen, — ..	9	65.1	7.8	72.9	85	10	68.7	1.0	69.7	80
19	Molstad, Norge	8	71.5	7.0	78.5	91	10	73.2	0.2	73.4	84
20	Toten, —	8	69.0	5.9	74.9	87	10	73.7	0.0	73.7	84
21	Skara, Sverige	10	76.0	10.0	86.0	100	8	85.2	2.4	87.0	100
22	Baltisk, Rusland	8	65.2	7.1	72.3	84	8	68.7	2.4	71.1	81
23	Perm, —	10	64.4	8.1	72.5	84	10	66.8	1.0	67.8	77
24	Centralrusland, —	9	62.8	9.1	71.9	84	7	70.5	3.8	73.8	84

En Regn midt i Juni satte atter Fart i Væksten; de sildige Sorter gav en stor 1. Slæt og de tidlige en rigelig Genvækst. Den tidlige Kløver blev slaaet 21. Juni og 20. August 1911, den sildige 10. Juli og 16. September. Høudbyttet er beregnet paa Grundlag af Gennemsnitsprøver, som er tørrede i Hus.

Borrjs. Frøet blev saaet 11. Maj 1909. Kløveren stod smukt i det følgende Foraar, men sidst i Maj begyndte Tørken at trykke de tidlige Sorter. Skaden tiltog og oprettedes ikke helt af senere indtrædende Regnvejr. Alle Prøver blev slaaede samtidig, 21.—22. Juni, og Afgrøden var kun lille. Men Reg-

Rødkløver.
de enkelte Forsøg. Udlagt 1910.

Lbnr.	Askov Lermark				Borris				Tylstrup						
	Karakter for Tidlighed 1-10	Ctn. Hø pr. Td. Ld.			Forholdstal for Høudbytte	Karakter for Tidlighed 1-10	Ctn. Hø pr. Td. Ld.			Forholdstal for Høudbytte	Karakter for Tidlighed 1-10	Ctn. Hø pr. Td. Ld.			Forholdstal for Høudbytte
		1. Slæt	2. Slæt	I alt			1. Slæt	2. Slæt	I alt			1. Slæt	2. Slæt	I alt	
1	1	40.5	31.4	71.9	100	1	27.1	8.2	35.3	87	1	42.8	17.1	59.9	121
2	1	34.4	27.6	62.0	86	3	26.8	6.6	33.4	82	2	36.3	14.8	51.1	103
3	2	40.3	31.2	71.5	100	3	29.5	7.2	36.7	90	1	34.5	14.9	49.4	100
4	2	38.3	31.4	69.7	97	3	31.0	8.1	39.1	96	1	37.1	15.6	52.7	107
5	2	42.8	29.5	71.8	100	1	33.2	7.6	40.8	100	2	35.6	13.8	49.4	100
6	2	41.1	26.8	67.7	94	3	33.8	7.1	40.9	100	1	34.0	14.2	48.2	98
7	2	43.1	27.1	70.2	98	2	34.8	6.8	41.6	102	4	36.2	14.6	50.8	103
8	2	43.7	27.8	71.5	100	2	34.8	7.4	41.7	102	3	35.2	14.2	49.4	100
9	2	42.7	26.9	69.6	97	3	31.7	7.3	39.0	96	3	31.4	13.6	45.0	91
10	3	45.1	26.6	71.7	100	4	36.2	6.2	42.4	104	3	36.0	12.2	48.2	98
11	2	46.3	26.7	72.9	102	4	33.6	6.2	39.8	98	2	37.4	13.2	50.6	102
12	2	42.8	28.0	70.6	98	2	36.4	7.5	43.9	108	5	42.2	15.4	57.6	117
13	8	72.6	10.1	82.7	101	8	45.5	0.0	45.5	105	8	47.8	14.2	62.0	113
14	8	74.7	9.4	84.1	102	8	48.6	0.0	48.6	112	8	46.1	11.2	57.3	104
15	9	71.6	9.1	80.7	98	10	39.5	0.0	39.5	91	9	45.6	10.4	56.0	102
16	9	67.6	9.9	77.5	94	10	37.0	0.0	37.0	85	7	42.0	11.1	53.1	97
17	8	70.6	3.6	74.2	90	10	40.6	0.0	40.6	93	9	46.3	8.2	54.5	99
18	9	69.5	2.3	71.8	87	9	35.8	0.0	35.8	82	8	39.4	7.0	46.4	85
19	9	70.1	2.5	72.6	88	9	42.8	0.0	42.8	97	9	42.9	6.7	49.6	90
20	9	66.1	1.8	67.9	83	10	37.6	0.0	37.6	86	9	40.5	5.1	45.4	83
21	10	76.6	5.6	82.2	100	10	43.5	0.0	43.5	100	10	46.6	8.3	54.9	100
22	8	68.6	6.3	74.9	91	7	44.0	0.0	44.0	101	6	44.9	10.5	55.4	101
23	10	68.3	3.4	71.7	87	10	42.7	0.0	42.7	98	9	44.7	7.2	51.9	95
24	9	68.4	5.8	73.7	90	10	44.2	0.0	44.2	102	7	40.7	8.8	49.5	90

nen kom Genvæksten til Gode, og 2. Slæt gav betydelig større Afgrøder end 1. Slæt, for nogle af de sildigste Sorter endogsaa omtrent dobbelt saa meget.

I 1910 blev der udlagt 16. Maj, og Kløveren stod godt i Udlægsmarken om Efteraaret, men i den paafølgende milde Vinter hærgedes Bestanden en Del af Kløverens Bægersvamp. I 1911 kom Sommertørken til og bidrog til at gøre Udbyttet mindre og Resultaterne noget mindre sikre. Der blev slaet 1.—6. Juni og 24. August; kun de tidlige Sorter gav to Slæt.

I begge Forsøg er Høet bestemt ved Tørring af Gennemsnitsprøver i Hus.

Ved Tylstrup blev udlagt 3. Maj 1909. Forsøget var anlagt med 5 Fællesparceller, men en ondartet Sandflugt angreb den ene Side af Marken, saaledes at en Parcelrække maatte skæres bort, og der blev for hver Sort kun 4 Parceller tilbage. Plantebestanden blev yderligere udtyndet af Bægersvamp. Disse Forhold har bidraget til at gøre Resultaterne mindre sikre. Der blev slaaet 20. Juni og 7. September 1910, alle Prøver samtidig. Høafgrøderne er ret gode ved 1. Slæt og paafaldende store ved 2. Slæt.

I 1910 blev der udlagt 16. April og slaaet 30. Juni og 22. August. I Udlægsmarken stod Kløveren godt, men Bestanden udtyndedes af Bægersvamp, de tidlige Sorter værst, og Sommertørken i 1911 gik ogsaa mest ud over den tidlige Kløver. Høet er i begge Forsøg bestemt ved Tørring af Gennemsnitsprøver i Hus.

Der er ved alle Forsøgssteder en stor Forskel mellem Resultaterne fra 1910 og 1911. Dette fremtræder med største Tydelighed af Tabel 33, hvor det gennemsnitlige Høudbytte fra alle Forsøgssteder er opgivet for hvert Aar for sig.

I 1910 naar 2. Slæt næsten 1. Slæt i Størrelse, og Forskellen i Genvækst mellem de forskellige Kløverstammer er paafaldende ringe. Tages tidlig og sildig Kløver hver for sig, bliver der dog inden for hver Gruppe nogen Ulighed i Genvækst tilbage. Blandt de tidlige Stammer staar Rosendal-Kløveren og Tystofte-Stammerne højest i 2. Slæt, og blandt de sildige Stammer staar Lbnr. 13—16, alle af dansk Oprindelse, højest i Genvækst.

I 1911 var Sommeren tør og Genvæksten mindre rigelig. Gennemsnitsafgrøderne er i det hele ikke store, men der er her omtrent det sædvanlige Forhold mellem Størrelsen af 1. og 2. Slæt for tidlig og sildig Kløver. Dog har de samme Stammer, som havde højest Afgrøde i 2. Slæt 1910, atter her de første Pladser, kun at Forskellen i Genvækst er relativt større.

Der er i alle Tilfælde anskaffet nyt Frø i 1910 og altsaa saaet Frø af forskellige Aargange i de to Forsøg, selv om Frøet har været fra samme Avlssted. Det er derfor ikke givet, at Udsæden fra 1909 og Udsæden fra 1910 i alle Tilfælde giver

Tabel 33. Rødkløver.
Høudbytte i Gennemsnit for de 4 Forsøg i 1910 og 5 Forsøg i 1911.

Lbnr.	Navn	1. Brugsaar 1910					1. Brugsaar 1911				
		Karakter for Tidlighed 1-10	Ctn. Hø pr. Td. Ld.			Forholdstal for Høudbytte	Karakter for Tidlighed 1-10	Ctn. Hø pr. Td. Ld.			Forholdstal for Høudbytte
			1.	2.	I alt			1.	2.	I alt	
			Slæt	Slæt	Slæt			Slæt	Slæt	Slæt	
Tidlig Rødkløver.											
1	Rosendal, Holland	1.0	42.3	36.5	78.8	108	1.0	44.0	23.3	67.3	107
2	Chile	2.0	39.8	33.4	72.7	99	1.8	39.4	19.7	59.1	94
3	Tystofte Nr. 70, Danmark	2.4	42.2	37.5	79.7	109	2.3	43.4	21.0	64.4	102
4	— 71, —	3.0	45.7	38.2	83.9	114	2.5	44.2	22.6	66.8	106
5	Nimburg, Bøhmen	2.8	39.6	33.7	73.3	100	2.0	42.1	20.9	63.0	100
6	Kiew, Rusland	3.1	40.6	32.3	72.9	99	2.1	41.8	18.8	60.6	96
7	Charkow, —	2.8	42.1	31.2	73.3	100	2.5	43.1	18.8	61.9	98
8	Wolynien, —	3.3	41.7	32.6	74.3	101	2.3	41.6	19.4	61.0	97
9	Tschernigow, —	3.1	41.8	33.4	75.2	103	2.6	40.4	18.3	58.7	93
10	Poltawa, —	2.7	39.5	31.5	71.0	97	3.4	44.8	17.4	62.2	99
11	Baltisk, —	3.8	38.8	34.8	73.6	100	2.5	45.2	17.9	63.1	100
12	Kursk —	3.6	41.6	31.8	73.4	100	2.9	44.4	18.8	62.7	100
Sildig Rødkløver.											
13	Frøselev, Danmark	7.9	54.5	37.3	91.8	120	7.8	65.4	10.1	75.5	107
14	Tjæreby, —	8.1	53.8	40.2	93.5	123	7.7	66.7	8.4	75.1	106
15	Nørreby, —	8.2	51.0	39.3	90.3	118	9.3	64.2	8.8	72.5	102
16	Mandemark, —	8.4	47.4	36.1	83.5	109	8.7	58.3	6.8	64.6	91
17	Ladager, —	7.8	41.9	30.0	71.9	94	9.1	60.5	4.0	64.5	91
18	Fællesforeningen, — . .	6.8	40.8	33.4	74.2	97	9.2	55.7	3.6	59.3	84
19	Molstad, Norge	8.4	40.0	30.7	70.7	93	9.2	60.0	3.8	63.8	89
20	Toten —	8.8	39.7	28.8	68.5	90	9.4	57.3	2.6	59.9	85
21	Skara, Sverige	9.4	43.9	32.4	76.3	100	9.8	65.6	5.2	70.8	100
22	Baltisk, Rusland	5.0	41.4	35.3	76.7	101	7.4	58.3	5.2	63.5	90
23	Perm, —	6.8	40.5	32.2	72.7	95	10.0	57.3	3.9	61.2	86
24	Centralrusland, —	10.0	41.5	31.6	73.1	96	8.5	57.3	5.3	62.8	88

samme Resultat, og i nogle Tilfælde er det ganske tydeligt, at de to Prøver er ret forskellige. Dette gælder i 1. Række alle de russiske Prøver, som ikke stammer fra et enkelt Avlssted, men er sammenblandede Partier, hver fra sin Provins. Kløveren fra Wolynien er i 1910 blandt de sildigste, i 1911 blandt de tidligste, omvendt er Poltawa-Kløveren den tidligste i 1910, men den sildigste i 1911. De to baltiske Prøver, Lbnr. 11 og 22, er begge middeltidlige og ikke meget forskellige i 1910, men i 1911 blomstrede Tidlig Baltisk Kløver samtidig med de

øvrige russiske Prøver, og Sildig Baltisk Kløver var næppe tidligere end Sildig dansk Kløver.

Tabel 34. Rødkløver.

Høudbytte i Centner pr. Td. Ld. i Udlægsmarken og i 2. Brugsaar i de enkelte Forsøg.

Lbnr.	Navn	Udlægsaaet				2. Brugsaar							
		Lyngby 1909	Lyngby 1910	Tystofte 1910	Gennemsnit	En este Slæt				Borris 1911			Gennemsnit 1. Slæt
						Lyngby 1911	Tystofte 1912	Askov Lerm. 1912	Tylstrup 1912	1. Slæt	2. Slæt	I alt	
Tidlig Rødkløver.													
1	Rosendal, Holland ...	21.7	18.5	24.8	21.7	7.0	49.8	28.8	0.0	21.9	4.7	26.6	21.8
2	Chile.....	8.9	16.6	26.1	17.2	5.9	47.2	22.0	0.0	22.7	2.9	25.6	19.8
3	TystofteNr.70,Danmark	12.4	10.9	16.6	13.8	13.8	50.8	35.7	0.0	25.2	4.8	30.0	25.0
4	— - 71, —	17.4	16.9	24.9	19.7	11.2	51.6	33.7	0.0	24.9	5.8	30.7	24.8
5	Nimburg, Bøhmen ...	4.5	8.9	16.1	9.8	12.7	50.2	36.0	0.0	24.8	4.5	28.8	24.6
6	Kiew, Rusland ...	3.2	7.1	15.2	8.5	10.1	(48.0)	39.0	0.0	24.1	4.2	28.8	24.2
7	Charkow, —	2.0	5.3	12.6	6.6	7.9	42.9	35.9	0.0	26.0	4.1	30.1	22.5
8	Wolynien, —	1.8	7.1	13.6	7.4	10.8	46.8	38.5	0.0	23.1	4.5	27.6	23.7
9	Tschernigow, —	2.0	5.7	13.1	6.9	7.7	(48.0)	38.5	0.0	26.8	4.1	30.9	24.2
10	Poltawa, —	2.5	4.8	11.9	6.4	6.1	(48.0)	45.9	0.0	24.0	3.7	27.7	24.8
11	Baltisk —	3.8	4.3	9.3	5.8	12.2	46.4	46.1	0.0	27.7	2.6	30.8	26.5
12	Kursk —	1.8	6.4	13.7	7.8	5.8	56.8	44.9	0.0	24.7	4.7	29.4	26.8
Sildig Rødkløver.													
13	Frøslev, Danmark	5.5	9.9	13.2	9.5	17.1	50.9	50.5	0.0	26.8	0.0	26.8	29.0
14	Tjæreby, —	6.5	7.3	16.3	10.0	15.1	51.0	59.7	0.0	31.8	0.0	31.8	31.5
15	Nørreby, —	3.8	5.9	12.9	7.5	8.5	56.1	53.4	0.0	26.1	0.0	26.1	28.8
16	Mandemark, —	3.4	1.9	8.5	4.6	3.8	42.2	44.2	0.0	23.9	0.0	23.9	22.8
17	Ladager, —	0.0	2.0	6.8	2.8	26.7	52.7	74.6	14.1	31.2	0.0	31.2	39.9
18	Fællesforeningen,—	0.5	1.8	2.9	1.7	24.4	(49.4)	72.1	10.6	29.9	0.0	29.9	37.8
19	Molstad, Norge	0.0	1.1	5.0	2.0	20.6	46.4	78.6	16.8	33.4	0.0	33.4	39.1
20	Toten, —	0.0	0.7	2.9	1.3	21.9	49.2	71.5	12.8	29.6	0.0	29.6	36.9
21	Skara, Sverige.....	0.8	3.9	6.3	3.7	15.6	48.1	75.0	9.0	33.1	0.0	33.1	36.2
22	Baltisk, Rusland..	2.1	3.3	10.8	5.4	13.6	58.8	66.9	0.0	29.1	0.0	29.1	33.6
23	Perm, — ..	0.2	1.2	6.1	2.5	8.4	56.8	64.8	0.0	29.4	0.0	29.4	31.8
24	Centralrusland,— ..	0.0	2.0	7.8	3.8	11.0	46.2	58.2	0.0	29.7	0.0	29.7	29.0

Efter Planen var samtlige Kløverforsøg 2-aarige, men Kløveren har kun holdt sig daarligt i 2. Brugsaar, kun Halvdelen af Forsøgene har været høstet i 2. Aar, og i disse har Plantebestanden endda været daarlig nok. Paa de sværere Jorder har navnlig Kløveraalen og paa de lettere Jorder Sommertør-

ken hidført det daarlige Resultat. Stærk Udtørring synes at nedsætte Kløverens Varighed, sit Navn, *Trifolium pratense*, Eng-Kløver, bærer den ikke uden Grund. Kun naar Fugtigheden er rigelig, kan Foryngelsen foregaa paa regelmæssig Maade og Roden holde sig frisk gennem flere Aar.

Afgrøden fra de Marker, som er høstede i 2. Brugsaar, er opført i Tabel 34. Her er tillige angivet Udbyttet i Udlægsmarkerne for begge Lyngbys og et af Tystoftes Forsøg, de eneste Forsøg, i hvilke Kløveren er slaaet i Udlægsmarken.

Ved Lyngby 2. Brugsaar, 1911, var Kløveren overvintret ret godt, men Marken var meget uren; der blev slaaet 9.—12. Juni. Grønafgrøden blev vel vejet, men Ukrudsmængden fra-draget efter Skøn for hver enkelt Parcel. Af de herved fremkomne skønsmæssige Tal for Grønafgrøde er den gennemsnitlige Høafgrøde atter beregnet, som angivet i Tabellen.

Ved Tystofte var hele Forsøget ødelagt af Kløveraalen i 2. Brugsaar, 1911, men i 1912 levnede Aalen en Parcelrække, som omtrent var ubeskadiget. Men her var hver Kløverstamme kun repræsenteret ved een Parcel foruden Maaleprøverne. Tre Parceller med Tidlig Russisk Kløver og en Parcel med Sildig Dansk fra Fællesforeningen havde Aalen desuden hjemsøgt, saa de helt maatte kasseres. For de tre russiske Prøver er indsat Middelafrøden for de resterende fire russiske Prøver, og for Fællesforeningens Stamme er indsat Middelafrøden fra de andre tre Stammer af norsk Oprindelse. Afrøden er ret stor, men noget uren, hvilket bidrager til at udviske Forskellen mellem de mere og mindre varige Stammer.

Ved Askov blev det først udlagte Forsøg ødelagt allerede i Udlægsmarken, i det andet Forsøg holdt Kløveren sig godt og gav endnu i 2. Aar 1912 en god Afrøde og paalidelige Resultater. De tidlige Prøver blev slaaede 1. Juli, de sildige 12. Juli, og Gennemsnitsprøver til Høbestemmelse blev tørrede i Hus.

Tylstrup. I 2. Aar 1912 var samtlige Planter af alle Prøver, undtagen de fire Prøver af norsk Oprindelse og den ene af svensk Oprindelse, udgaaet i Vinterens Løb. Og Forsøget giver, om ikke andet, saa dog den Oplysning, at Sildigkløver fra disse Avlssteder er mere varig end de øvrige sildige Stammer.

Ved Borris holdt Kløveren sig godt i 2. Aar efter det første Udlæg, og der blev høstet en ret god 1. Slæt, men kun

den tidlige Kløver gav Genvækst i det tørre Sommervejr. Der blev slaaet 28. Juni—4. Juli og 26. August. Høprocenten er bestemt ved Tørring af Gennemsnitsprøver i Hus.

Blandt disse Forsøg har kun Askovforsøget givet uan- gribelige Resultater, idet Kløveren her ikke alene har holdt sig godt, men i det gunstige Sommervejr 1912 tillige har givet en fuldt udviklet Afgrøde baade for de tidlige og sildige Sor- ter. Gennemsnitsresultaterne af alle Forsøg giver dog et lig- nende Billede, om end de karakteristiske Forskelligheder mel- lem Stammerne her er noget udviskede. De Stammer, som vokser svagest frem i Udlægsmarken, og som giver den ringeste Genvækst i 1. Aars Græsmark, holder sig bedst i 2. Brugsaar. Blandt de sildige Former naar Norsk og Svensk Kløver højest, og blandt de tidlige naar de russiske Prøver gennemgaaende højere end Bøhmisk og Dansk Tidligkløver, medens Hollandsk og Chilensisk Kløver staar lavest. Alene de milde Vintre i i Forsøgstiden er Aarsag til, at disse to Stammer har holdt sig saa godt, som Tilfældet er.

De følgende Sammenstillinger af alle Forsøg vil vise, at ogsaa Resultaterne fra Udlægsmarken og fra 2. Brugsaar, om de end langt fra er saa sikre, som Udbytteresultaterne i 1. Brugs- aar, dog giver et væsentligt Bidrag til Kløverens Karakteristik.

For nu at komme bedre forberedte til en Slutningsover- sigt over de enkelte Stammers Udbytte i alle Forsøg, skal vi først se lidt nærmere paa det gennemsnitlige Høudbytte af alle de Prøver, som er af samme Oprindelse (sml. Tabel 35). Her optræder dog Tidlig Rødkløver fra Holland og Bøhmen og Sildig Rødkløver fra Sverige kun med een Prøve, medens der er taget Gennemsnit af de to danske og af de syv russiske Prøver af Tidlig Rødkløver, af tre danske Prøver af dansk Op- rindelse af Sildig Rødkløver (med Udeladelse af en fjerde Prøve, som har forholdt sig afvigende), af fire Prøver af norsk Op- rindelse, hvoraf to er avlede her i Landet og to i Norge, og af to Prøver af Sildig Rødkløver fra Rusland (med Udeladelse af Sildig Rødkløver fra Østersøprovinserne, der i det ene Forsøg har været repræsenterede ved en halvsildig Prøve). Ogsaa chilensisk Rødkløver er udeladt af denne Oversigt, da den i nogle Forsøg, f. Eks. ved Lyngby, har taget Skade af Vinte- ren og af denne Grund bryder Lovmæssigheden i de forskel- lige Kløvertypers indbyrdes Forhold.

Tabel 35. Rødkløver.

Oversigt over det gennemsnitlige Høudbytte for hvert Avlssted for sig i Gennemsnit for alle Forsøg og for sjællandske og jyske Forsøg hver for sig.

Lbnr.	Avlssted	Karakter for Tidlighed 1—10	Udlægs-aaret		1. Brugsaar			2. Brugsaar		
			Ctn. Hø pr. Td. Ld.	Forholdstal for Høudbytte	Ctn. Hø pr. Td. Ld.			Forholdstal for Høudbytte	Ctn. Hø pr. Td. Ld.	Forholdstal for Høudbytte
					1. Slæt	2. Slæt	I alt			
	Alle Forsøg.		(3 Forsøg)		(9 Forsøg)			(5 Forsøg)		
	Tidlig Rødkløver.									
1	Holland ... (1 Prøve)	1.0	21.7	221	43.2	29.2	72.4	107	21.2	87
3—4	Danmark .. (2 —)	2.7	16.5	168	43.9	28.9	72.9	108	24.7	100
5	Bøhmen... (1 —)	2.6	9.8	100	41.0	26.8	67.5	100	24.6	100
6—12	Rusland ... (7 —)	3.0	7.0	71	42.1	24.7	66.8	99	24.6	100
	Sildig Rødkløver.									
13—15	Danmark .. (3 Prøver)	8.5	9.0	243	59.8	22.8	82.1	112	29.8	82
21	Sverige.... (1 —)	10.0	3.7	100	55.9	17.8	73.2	100	36.2	100
23—24	Rusland ... (2 —)	9.3	2.9	78	50.1	16.7	66.8	91	30.4	84
17—20	Norge..... (4 —)	8.9	1.9	51	50.5	15.8	66.0	90	38.8	106
	Sjælland.		(3 Forsøg)		(4 Forsøg)			(2 Forsøg)		
	Tidlig Rødkløver.									
1	Holland ... (1 Prøve)	1.0	21.7	221	53.0	34.5	87.5	106	28.2	90
3—4	Danmark .. (2 —)	3.2	16.5	168	57.5	33.9	91.4	111	31.8	101
5	Bøhmen... (1 —)	3.1	9.8	100	50.4	32.2	82.6	100	31.5	100
6—12	Rusland ... (7 —)	3.2	7.0	71	50.2	28.0	78.2	95	28.4	90
	Sildig Rødkløver.									
13—15	Danmark .. (3 Prøver)	8.4	9.0	243	76.7	23.7	100.4	113	33.1	104
21	Sverige.... (1 —)	10.0	3.7	100	71.4	17.2	88.6	100	31.9	100
23—24	Rusland ... (2 —)	9.1	2.9	78	60.3	15.8	76.0	86	30.8	96
17—20	Norge..... (4 —)	8.9	1.9	51	63.5	15.8	78.8	89	36.4	114
	Jylland.		(Ingen Forsøg)		(5 Forsøg)			(3 Forsøg)		
	Tidlig Rødkløver.									
1	Holland ... (1 Prøve)	1.0			35.4	25.0	60.4	109	16.7	83
3—4	Danmark .. (2 —)	2.2			33.0	25.0	58.0	105	19.9	99
5	Bøhmen... (1 —)	2.0			33.4	22.1	55.5	100	20.1	100
6—12	Rusland ... (7 —)	2.8			35.5	22.1	57.6	104	22.1	110
	Sildig Rødkløver.									
13—15	Danmark .. (3 Prøver)	8.5			46.4	21.1	67.5	111	27.5	71
21	Sverige.... (1 —)	10.0			43.6	17.4	61.0	100	39.0	100
23—24	Rusland ... (2 —)	9.3			42.0	17.5	59.5	98	30.3	78
17—20	Norge..... (4 —)	8.9			40.2	15.7	55.9	92	39.5	101

I Tabellen er Kløveren fra forskellige Lande for de tidlige Sorter for sig og de sildige Sorter for sig ordnede i Rækkefølge efter Størrelsen af Høudbyttet i Udlægsmarken. Kun i tre Forsøg har der været en Afrøde i Udlægsmarken, medens Udbyttetalene i 1. Brugsaar er Gennemsnit af alle 9 Forsøg. Dog stiller Kløveren sig med denne Anordning samtidig i Rækkefølge efter Størrelsen af Høudbyttet ved 1. Brugsaaars 2. Slæt, Rækkefølgen efter Blomstringstid bliver delvis, men ikke helt den samme. Uoverensstemmelsen vil lettest forstaaes, naar Kløverformerne grupperes i en Ø- eller Kystlandstype paa den ene Side og en Fastlandstype paa den anden. Ølandstypen udmærker sig da ved en forholdsvis kort Hvileperiode, idet den vokser ret livligt Efteraar og Foraar. Denne Type er repræsenteret ved Hollandsk og Dansk Tidligkløver og Dansk Sildigkløver. I Modsætning hertil har Fastlandstypen en stærkere udtalt Hvileperiode med ringe Vækst Efteraar og Foraar. Russisk Tidligkløver, Norsk og Russisk Sildigkløver er dens mest udprægede Repræsentanter.

Ø-Typen giver her, i Overensstemmelse med de ældre Kløveforsøg, den frodigste Vækst og det største Høudbytte i 1. Brugsaar, men nogle af dens Repræsentanter, saasom Hollandsk Kløver, er næppe haardføre nok til Aar for Aar at give sikre Afrøder her i Landet. Og Kløveren af denne Type har i Almindelighed holdt sig forholdsvis knap saa godt i 2. Brugsaar som Kløver af Fastlandstypen. Ogsaa dette Forhold er, om end kun svagt, udtalt i Tabel 35's Udbyttetal.

I de tidligere Forsøg med Rødkløver fra forskellige Avlssteder¹⁾ har Russisk Tidligkløver staaet relativt højere i Udbytte ved de jyske Forsøgssteder end paa Sjælland. Det vil af Tabel 35 ses, at det samme er Tilfældet i nærværende Forsøgsrække. Ved de sjællandske Stationer overgaar Dansk Tidligkløver Bøhmisk med 11 pCt., medens Russisk atter staaer 5 pCt. under denne. Ved de jyske Stationer overgaar Russisk Kløver Bøhmisk og staaer omtrent lige med Dansk i 1. Aar, og i 2. Aar giver den et Par Ctn. Hø mere i Udbytte.

Med denne gruppevise Opgørelse som Baggrund stiller de enkelte Prøver sig naturligt paa Plads i den sidste samlede

¹⁾ Sml. 54. Beretning fra Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur, 18. Bind af Tidsskrift for Landbrugets Planteavl, Side 1—95.

Tabel 36. Rødkløver.
Oversigt over Resultaterne af samtlige Forsøg.

Lbnr.	Navn	Karakter for Tidlighed	Udlægsaaret (3 Forsøg)			1. Brugsaar (9 Forsøg)			2. Brugsaar (5 Forsøg)			
			Ctn. Hø pr. Td. Ld.	Forholdstal for Høudbytte	Ctn Hø pr. Td. Ld.			Forholdstal for Høudbytte	Ctn. Hø pr. Td. Ld.			
					1. Slæt	2. Slæt	I alt		Forholdstal for Høudbytte	1. Slæt	2. Slæt	I alt
Tidlig Rødkløver.												
1	Rosendal, Holland.....	1.0	21.7	221	43.2	29.2	72.4	107	21.8	87		
2	Chile	2.0	17.2	176	39.2	25.2	65.1	96	19.6	80		
3	Tystofte Nr. 70, Danmark	2.5	13.2	136	42.2	28.4	71.2	105	25.0	102		
4	— 71, —	2.9	19.7	201	44.0	29.2	74.4	110	24.2	99		
5	Nimbürg, Bøhmen.....	2.6	9.8	100	41.0	26.6	67.6	100	24.6	100		
6	Kiew, Rusland.....	2.7	8.5	87	41.2	24.2	66.1	98	24.2	98		
7	Charkow, —	2.2	6.6	67	42.6	24.4	67.0	99	22.5	91		
8	Wolynien, —	2.9	7.4	76	41.6	25.2	66.9	99	23.7	96		
9	Tschernigow, —	3.0	6.9	70	41.0	25.0	66.0	98	24.2	98		
10	Poltawa, —	3.2	6.4	65	42.4	23.7	66.1	98	24.2	101		
11	Baltisk, —	3.2	5.8	59	42.2	25.5	67.2	100	26.5	108		
12	Kursk, —	3.4	7.2	74	43.2	24.2	67.5	100	26.2	107		
Sildig Rødkløver.												
13	Froslev, Danmark..	8.2	9.5	257	60.5	22.2	82.7	113	29.0	80		
14	Tjæreby, — ..	8.2	10.0	270	60.7	22.6	83.2	114	31.5	87		
15	Nørreby, — ..	9.1	7.5	203	58.2	22.1	80.4	110	28.2	80		
16	Mandemark, — ..	9.0	4.6	124	53.5	19.5	73.0	100	22.2	63		
17	Ladager, — ..	8.8	2.8	76	52.2	15.6	67.2	93	39.9	110		
18	Fællesforeningen — ..	8.2	1.7	46	49.0	16.9	65.9	90	37.2	103		
19	Molstad, Norge.....	9.2	2.0	54	51.1	15.2	66.0	91	39.1	108		
20	Toten, —	9.4	1.2	32	49.5	14.2	63.7	87	36.9	102		
21	Skara, Sverige.....	10.0	3.7	100	55.9	17.2	73.2	100	36.2	100		
22	Baltisk, Rusland....	6.5	5.4	146	50.2	18.6	69.4	95	33.6	93		
23	Perm, —	8.9	2.5	68	49.2	16.5	66.2	91	31.2	88		
24	Centralrusland, —	9.6	3.2	89	50.2	17.0	67.2	92	29.0	80		

Oversigt (Tabel 36). Det er nødvendigt ogsaa ved den endelige Bedømmelse af Kløverstammerne at fastholde en Sondring mellem Tidlig og Sildig Rødkløver. Der er mellem disse to Grupper, saaledes som de her er repræsenterede, en Forskel i Blomstringstid af 2—3 Uger. Tidlig Foraarsgræsning og frodig Sommergræsning med hurtig Genvækst efter Afgræsning og Slæt er den tidlige Kløvers Fortrin. Den er i Almindelighed tjenlig til Slæt omkring 15.—20. Juni. For Sildig Rød-

kløver falder Slættiden normalt i første Uge af Juli, og hvor den ikke gaar for stærkt i Leje, vil den kunde anvendes som Staldfoder en 14 Dages Tid efter dette Tidspunkt. Den giver ved 1. Slæt en større Høafgrøde end Tidlig Kløver, men Genvæksten kommer langsomt i Gang og først hen paa Efter sommeren giver den atter en Afgrøde. Den er i Udlægsmarken mindre frodig af Vækst og tager i Reglen ikke saa megen Skade af Bægersvampens Angreb som den tidlige Kløver, og den holder sig bedre i 2. Aar.

I. Tidlig Rødkløver.

Rosendal-Kløveren, den tidligste af dem, er en fortrinlig Repræsentant for Hollandsk Rødkløver, der i Landets mildere Egne kan dyrkes i enaarige Græsmarker uden stor Risiko. Hollandsk Kløver har i de ældre Forsøg jævnlig lidt nogen Frostskade om Vinteren, hyppigst ved Lyngby, men kun sjældent ved Tystofte Forsøgsstation. I nærværende Forsøgsrække har kun Chilensisk Rødkløver lidt lidt Skade af Vinteren. Rosendal-Kløveren staar lidt tilbage i Udbytte og Varighed for

Tystofte Nr. 71, som er tiltrukket paa en enkelt Plante af en gammel lollandsk Stamme af Tidlig Kløver, men Nr. 71 er lidt senere i Blomst end Rosendal-Kløveren.

Tystofte Nr. 70, af samme Oprindelse, er atter nogle faa Dage tidligere end Nr. 71, lidt mindre frodig i Udlægsmarken og i 2. Slæt, men nok saa varig. Den synes desuden lidt bedre end alle de øvrige Kløverformer at staa for Kløveraalsens Angreb. Det er dog kun ved noget lettere Angreb at denne Forskel kommer til at spille en Rolle.

Begge Tystofte-Stammer maa anses for mere sikre og haardføre end Rosendal-Kløver.

Bøhmisk Rødkløver fra Nimburg staar 5—10 pCt. under de foregaaende i Udbytte, men den har gennemgaaende givet lidt højere Udbytte end Russisk Kløver af samme Tidlighedsgrad, dog saaledes, at den kun ved Forsøg paa Øerne har været overlegen, men i Jylland har staaet lidt tilbage i Udbytte.

Mellem de undersøgte Kløverprøver fra forskellige Dele af Rusland har der i Almindelighed ikke været karakteristiske Forskelligheder, kun Kløveren fra Østersøprovinserne, Baltisk

Rødkløver, har afveget i Type fra de øvrige russiske Prøver, de har desuden indeholdt lidt Alsikekløver, men der har derimod ikke været Gaffeldelt Limurt (*Silene dichotoma*) i Frøet, saaledes som i Frøet fra de øvrige russiske Provinser.

II. Sildig Rødkløver.

De danske Stammer staar højest i Udbytte, men de tre bedste af disse har ikke været meget forskellige indbyrdes, undertiden har en, undertiden en anden givet højest Udbytte i de enkelte Forsøg.

Nr. 1 i Udbytte er Sildig Rødkløver fra *A. Hansen*, Tjæreby pr. Haslev. Baade i Udlægsmarken, i 1. Brugsaar og i 2. Brugsaar overgaar den gennemsnitlig hver af de følgende Stammer lidt i Udbytte. Ogsaa i tidligere Aar har denne Stamme været med i Forsøgene ved Statens Forsøgsstationer og bestandig vist sig som en fortrinlig Repræsentant for gammel dansk, sildig Rødkløver.

Nr. 2. Sildig Rødkløver fra *H. P. Nielsen*, Frøslev pr. Storehedinge, er næppe til at skelne fra foregaaende og staar kun godt $\frac{1}{2}$ Ctn. Hø tilbage for denne i Udbytte.

Nr. 3. Sildig Rødkløver fra *J. P. Nielsen*, Nørreby pr. Borre, Møen, er en Ubetydelighed sildigere i Blomst end de to foregaaende, og den har gennemsnitlig givet 3—4 pCt. mindre i Udbytte.

Mere afvigende er

Nr. 4. Sildig Rødkløver fra *H. Didrichsen*, Mandemark pr. Borre, Møen. Den staar 10—14 pCt. tilbage i Udbytte for de øvrige danske Stammer og synes tillige mindre varig end disse. Ogsaa ved tidligere Forsøg ved Statens Forsøgsstationer, hvori denne Stamme har deltaget, har den vist sig underlegen i Udbytte.

Nr. 4 overgaas lidt i Udbytte og kendeligt i Varighed af Svensk Sildigkløver fra Skara, som er en fortrinlig Repræsentant for de allersildigste og mest haardføre Kløvertyper.

De følgende indsendte Stammer er begge af udpræget norsk Type og staar en Snes Procent tilbage i Høudbytte for de gode danske Stammer i 1. Brugsaar, men de er begge betydelig mere varige.

Nr. 5. Norsk Toten-Kløver fra *J. P. Olsen*, Ladager pr. Havdrup, gør et lidt frodigere Indtryk end original Toten-

kløver og synes at indeholde lidt flere relativt tidligt blomstrende Planter. Den giver ogsaa lidt større Udbytte end Originalen, selv i 2. Brugsaar, men denne sidste indeholdt nogen Alsikekløver, der i nogle af Forsøgene kom ret kraftigt frem og snarest har bidraget til at nedsætte det samlede Udbytte lidt.

Nr. 6. Sildig Rødkløver fra Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger nedstammer fra en enkelt Plante af Norsk Sildigkløver. I Hovedtype staar den Norsk Toten-Kløver ganske nær, og i det 2. Forsøg, 1911, var den næppe til at skelne fra denne; kun indeholdt den lidt flere middeltidligt blomstrende Planter. I det første Forsøg, 1910, derimod, indeholdt den en halv Snes Procent eller mere af middeltidligt og tidligt blomstrende Planter, om end ogsaa her de fleste Planter var af Toten-Kløverens Type. Denne Forskel mellem de to Aargange kan meget vel skyldes tilfældig Krydsning under Formeringen.

Kællingetand.

Af denne Art er anmeldt en Stamme, af hvilken der i to Generationer har været avlet Frø her i Landet. Men Frøet spirede daarligt og gav en slet Plantebestand i Marken. Udbyttet var derfor væsentligt daarligere end af almindeligt Handelsfrø, hvormed den omhandlede Stamme blev sammenlignet og som den i øvrigt ganske lignede i Type.

Forsøgsresultaterne skal derfor ikke omtales nærmere.

Hvidkløver.

Af denne Art er indsendt en dansk Stamme til Forsøg.

1) Morsø Hvidkløver fra *Chr. Dissing*, Vester Jølby pr. Nykøbing, Mors, anmeldt af Morsø Landboforenings Planteavlsudvalg.

I 1909 er denne Prøve udlagt til Sammenligning med:

2) Bøhmisk Hvidkløver og

3) Dansk Hvidkløver, Handelsfrø, leveret fra Markfrøkontoret Trifolium i København samt

4) Hvidkløver fra Øen Fur, avlet paa Tystofte Forsøgsstation.

I 1910 er atter udsaaet Bøhmisk Hvidkløver og desuden to Stammer:

5) Nr. 10 og

6) Nr. 17, som er tiltrukne af Forsøgsleder *N. P. Nielsen*, Tystofte. I 1902 blev der af en Prøve Dansk Hvidkløver, som havde givet et stort Udbytte i Sammenligning med Tysk og Russisk Hvidkløver, i 2. Brugsaar avlet Frø af 29 Planter hver for sig. Disse Smaaprøver blev udsaaede til Formering og der blev atter avlet Frø i 2. Brugsaar, 1905. Ved et sammenlignende Forsøg i 1907 blev Stammerne Nr. 10 og Nr. 17 udvalgte. Nr. 10 var middelsildig og Nr. 17 sildig i Forhold til de øvrige Stammer af denne Serie, men begge sildige i Forhold til Dansk Hvidkløver, hvormed de i Forsøget blev sammenlignede.

Tabel 37. Hvidkløver.
Frøets Beskaffenhed efter Undersøgelse ved Dansk Frøkontrol.

Navn	Rent Frø pCt.	Affald pCt.	Frem- med Kul- turfrø pCt.	Ukrud pCt.	g pr. 1000 Frø	Spireevne pCt.		Rent spiret Frø pCt.
						i 3 Døgn	i 10 Døgn	
Til Udsæd 1909.								
Mors	98.8	1.50	0.00	¹⁾ 0.20	0.707	82.7	90.0 + 6.5	94.0
Bøhmen	97.7	1.10	0.40	²⁾ 0.80	0.608	88.0	92.0 + 5.0	94.8
Danmark	98.2	1.00	0.20	³⁾ 0.60	0.718	77.7	88.0 + 7.0	93.8
Fur	95.0	4.00	0.00	⁴⁾ 0.10	0.687	66.8	74.5 + 23.0	92.0
Til Udsæd 1910.								
Mors	96.7	2.00	0.20	⁵⁾ 1.10	0.700	66.7	79.5 + 11.0	87.5
Bøhmen	96.4	1.00	⁶⁾ 1.40	⁷⁾ 1.20	0.647	83.0	90.5 + 1.5	88.7
Tystofte Nr. 10 .	96.9	3.10	0.00	0.00	0.788	55.7	66.5 + 30.0	93.5

¹⁾ Agerkaal, Rødknæ. ²⁾ Rødknæ, Brunel. ³⁾ Blød Storckenæb, Brunel.

⁴⁾ Stedmoderblomst. ⁵⁾ Lancetbladet Vejbred, Brunel, Rødknæ. ⁶⁾ Alsikekløver. ⁷⁾ Rødknæ, Lancetbladet Vejbred.

Tabel 37 meddeler Resultaterne af Dansk Frøkontrols Undersøgelser over Frøets Kvalitet. Tystofteprøverne, hvoraf kun den ene er undersøgt, var avlet samtidig under de samme Forhold og ensartet rensede.

Resultaterne af det første Forsøg, udlagt 1909, er meddelte i Tabel 38.

Ved Lyngby blev Frøet saaet 28. April 1909. Parcelstørrelsen var $\frac{1}{400}$ Td. Ld. og Fællesparcellernes Antal 5. Spiringen var god og ensartet, og Hvidkløveren gav en lille Afgrøde allerede i Udlægsmarken. Marken blev slaaet 16. Juni og 17. August 1910. Fællesparcellerne var i god Overensstemmelse. Der var nogen Forskel i Blomstringstid: Bøhmisk Hvidkløver var tidligst og Dansk sildigst, Prøverne fra Mors og Fur stod omtrent midt imellem.

Tabel 38. Hvidkløver.
Høudbytte i Centner pr. Td. Ld. i 1. Brugsaar 1910.
Forsøget udlagt 1909.

Navn	Lyngby			Tystofte			Studsgaard			Gennemsnit		
	1. Slæt	2. Slæt	I alt	1. Slæt	2. Slæt	I alt	1. Slæt	2. Slæt	I alt	1. Slæt	2. Slæt	I alt
Mors	44.9	15.0	59.9	15.9	2.5	18.4	30.8	11.9	42.2	30.4	9.8	40.2
Bøhmen	32.5	9.7	42.2	14.1	1.2	15.3	26.0	6.9	32.9	24.2	5.9	30.1
Danmark . . .	43.1	18.4	61.5	16.8	5.8	22.6	27.1	11.4	38.5	29.0	11.9	40.9
Fur	42.8	13.2	56.0	14.5	2.0	16.5	30.8	10.5	40.8	29.2	8.8	37.8

Ved Tystofte blev Forsøget udlagt med 6 Fællesparceller à $\frac{1}{500}$ Td. Ld. 6. Maj 1909. Angreb af Bagersvamp i Udlægsmarken medførte, at Bestanden blev noget ujævn. Væksten var tarvelig og Afgrøderne blev kun smaa, dog gaar Udslaget ganske i samme Retning som ved Lyngby.

Ved Studsgaard blev der udlagt med 7 Fællesparceller à $\frac{1}{500}$ Td. Ld. Saaningen fandt Sted 5. Maj 1909, og der blev slaaet 16. Juni og 4. August 1910. Afgrøden voksede godt til, dog var Bestanden i nogle Parceller noget uens og forurenede af Vild Gulerod. Dansk Hvidkløver var ved Høslæt mindre stængel- og blomsterrig end de øvrige Prøver. Resultaterne stemmer ikke helt med Resultaterne fra Lyngby og Tystofte, idet den sildigste Prøve, Dansk Hvidkløver, staar lavere i Udbytte end Prøverne fra Mors og Fur.

Ved Lyngby og Tystofte er Høafgrøden i alle Forsøg vejret paa Marken, ved Studsgaard er der udtaget Gennemsnitsprøver fra alle Fællesparceller til Tørring i Hus.

Ved Lyngby blev desuden høstet følgende Afgrøder:

	Ctn. Hø pr. Td. Ld.	
	Udlægsaaret 1909	2. Brugsaar 1911
Hvidkløver fra		
Mors.....	7.0	41.5
Bøhmen.....	6.7	33.0
Danmark.....	5.4	43.3
Fur.....	4.0	39.2

Om Efteraaret i Udlægsmarken staar den bøhmiske, tidligt blomstrende Kløver højt i Udbytte, næsten lige saa højt som Morsø-Prøven, men i 2. Brugsaar er den lavest, og den sildigt blomstrende danske Prøve staar højere i Udbytte end Morsø-Hvidkløver.

I 1910 var der udlagt ved Lyngby 15. April, efter den sædvanlige Plan, 6 Fællesparceller à $\frac{1}{400}$ Td. Ld. Der blev slaaet 22. Juni og 10. August 1911 og 3. Juli 1912. Resultaterne fra Lyngby og Tystofte er meddelte i Tabel 39. Alle Afgrøder er vejrede paa Marken.

Tabel 39. Hvidkløver.
Forsøg, udlagt ved Lyngby og Tystofte 1910.

Navn	Karakter for Tidlighed 1—10	Centner Hø pr. Td. Ld.						Forholdstal for Høudbytte	
		1. Brugsaar			2. Brugsaar				Begge Aar
		1. Slæt	2. Slæt	I alt	1. Slæt	2. Slæt	I alt		
Lyngby.									
Mors	2.3	39.0	6.4	46.3	32.3		78.6	127	
Bøhmen	1.0	29.5	4.1	33.6	28.5		62.1	100	
Tystofte Nr. 10 ...	8.2	38.5	15.3	53.8	28.3		82.1	132	
— - 17 ...	10.0	33.5	15.8	49.3	30.0		79.8	128	
Tystofte.									
Mors	4.0	38.3	11.2	49.5	44.2	15.8	60.0	109.5	139
Bøhmen	1.0	26.1	5.3	31.9	38.0	9.0	47.0	78.9	100
Tystofte Nr. 10 ...	6.0	44.4	17.3	61.7	48.4	17.0	65.4	127.1	161
— - 17 ...	10.0	46.7	19.2	65.9	47.1	17.5	64.6	130.5	165
Gennemsnit.									
Mors	3.4	39.1	8.3	47.0	38.3	15.3	54.1	102.0	136
Bøhmen	1.0	27.3	5.0	32.3	33.3	9.0	42.3	75.1	100
Tystofte Nr. 10 ...	7.1	41.5	16.3	57.3	38.4	17.0	55.4	113.2	151
— - 17 ...	10.0	40.1	17.5	57.6	38.8	17.5	56.1	113.7	151

Hvidkløveren holdt sig godt, ogsaa i 2. Aar, hvor Marken blev ompløjet efter Høslæt. I 1. Brugsaar er den middelsildige Prøve, Tystofte Nr. 10, øverst i Udbytte. I 2. Brugsaar kommer Morsø-Kløveren øverst, men den sildige, Nr. 17, staar den her nær i Udbytte.

Ved Tystofte blev udlagt 21. April 1910 med 7 Fællesparceller à $\frac{1}{500}$ Td. Ld. Frøet spirede fortrinligt og gav med en tæt og ensartet Plantebestand en lille Afgrøde allerede i Udlægsmarken 1910. Der blev slaaet 27. Juni og 29. Juli 1911. I 1912, hvor Hvidkløveren ligeledes groede smukt til, blev slaaet 29. Juni og 26. September. Ved 1. Slæt 1911 er Afgrøden vejret paa Marken, medens der af de øvrige Afgrøder er udtaget Gennemsnitsprøver til Tørring i Hus.

Der er i dette Forsøg en meget udpræget Forskel i Stammernes Tidlighed, Udseende og i Afgrødernes Størrelse. Forskellen i Blomstringstid mellem den tidligste og den sildigste Prøve er omtrent 14 Dage, de øvrige er fordelte mellem disse Yderpunkter, som Talkarakteren angiver. Bøhmisk Hvidkløver og Morsø Hvidkløver er meget smaabladede og har talrige Blomster paa forholdsvis korte Stilke. De to Tystofte-Stammer har begge meget store Blade paa lange Stilke og giver en højvokset og tæt Bladpels, før Blomstringen begynder. Ogsaa Stænglerne er grovere, Blomsterhovederne større, men færre og paa længere Skafter. I 1. Brugsaar har disse Stammer givet mere end dobbelt saa stort et Høudbytte som Bøhmisk Hvidkløver og 25—35 pCt. mere end Morsø-Hvidkløveren og i Gennemsnit for begge Brugsaar og begge Forsøgssteder 11—12 pCt. mere end denne.

Paa de jyske Forsøgsstationers lette Jord har Hvidkløveren kun givet smaa Afgrøder i 1. Brugsaar, og paa to af disse Forsøgssteder endog kun en Slæt. Resultaterne er derfor opgjorte for sig (se Tabel 40).

Studsgaard har 7 Fællesparceller à $\frac{1}{500}$ Td. Ld. Der er saaet 5. Maj 1910, Lbnr. 1 og 2 er slaaet 19 Juni og 16. August, Lbnr. 3 og 4 3. Juli og 16. August. Desværre mangler Høbestemmelser for disse sidste to, og da de ikke er slaaede samtidig med de andre Prøver, lader Høavlens Størrelse sig ikke beregne. Denne Mark henlaa til Udbyttebestemmelse ogsaa i 2. Brugsaar, men blev for uren til, at Resultaterne kunde benyttes.

Ved Borris blev der saaet 16. Mai 1910 paa 6 Fællesparceller à $\frac{1}{500}$ Td. Ld. Plantebestanden var lidt tynd i 1911, men Hvidkløveren voksede dog ganske godt til og gav ensartede Afgrøder ved 1. Slæt, som blev slaet 5. Juli. Genvæksten var ringe og blev til Dels ødelagt af fremvoksende Rødknæplanter.

Paa Tylstrups tørre Sandjord var der kun en ringe Afgrøde med ingen Genvækst. Parcelstørrelsen var $\frac{1}{500}$ Td. Ld. med 6 Fællesparceller. Der blev saaet 16. April 1910 og slaet 4. Juli 1911. Udslaget gaar i samme Retning som ved de øvrige Stationer.

Ved alle disse Forsøg er Høafgrødens Størrelse bestemt ved Tørring af Gennemsnitsprøver i Hus.

Tabel 40. Hvidkløver.
Forsøg, udlagt ved Borris, Tylstrup og Studsgaard 1910.

Navn	Borris	Tylstrup		Studsgaard			
	Ctn. Hø pr. Td. Ld.	Karakter for Tid- lighed 1—10	Ctn. Hø pr. Td. Ld.	Karakter for Tid- lighed 1—10	Ctn. Hø pr. Td. Ld.		
	Eneste Slæt		Eneste Slæt		1. Slæt	2. Slæt	I alt
Mors	31.0	2.1	13.6	2.0	26.8	10.1	36.9
Bøhmen	22.6	1.0	10.6	1.0	23.1	7.2	30.8
Tystofte Nr. 10 ...	28.2	7.8	19.5	8.0			
— - 17 ...	31.8	10.0	21.4	10.0			

Som Foderplante dyrkes Hvidkløveren hos os kun i Blanding og i Reglen kun med en ringe Saamængde i Kløver- og Græsblandinger, hvor andre Bælgeplanter indtager Hovedpladsen. Den indgaar ret almindelig med $\frac{1}{2}$ til 1 Pd. Frø pr. Td. Ld. i Blandinger til 2—3-aarigt Græsleje, selv paa høj og ret tør Agermark. Dens Bidrag til Høslætten er her kun ringe, i fugtigt Sommergejr kan den dog ogsaa under saadanne Jordbundsforhold med sine saftige Blade give en frisk og næringsrig Sommergræsning. Men er Sommeren lidt tør, vil de almindelige, tidligt blomstrende Hvidkløversorter vel opsende en Masse kortstilkede Blomsterhoveder, men ikke give nogen næneværdig Bladmasse. Bedst paa sin Plads er Hvidkløveren paa mere varige Græsgange med gunstige Fug-

tighedsforhold og helst paa frugtbar Bund, her giver den fortrinlig Sommergræsning. Dyrket i ren Bestand giver den kun undtagelsesvis gode Afgrøder i mere end et Aar. Planternes Hovedrød dør i Reglen bort i 1. Aars Mark, og de rodslaaende Stængler giver i en saadan ren Bevoksning oftest kun svage Planter, der hurtigt og let overvokses af andre Planter, navnlig Græsarter.

Nu lader Forsøg sig lettest og hurtigst udføre i saadanne rene Bevoksninger, hvor Afgrødens Størrelse direkte kan bestemmes i et à to Aar. Og Resultaterne kan vel give nogen Vejledning til Bedømmelse af de forskellige Hvidkløversorters Udbytte og Varighed, men de kan ikke uden videre generaliseres.

Som Grundlag for en retfærdig Vurdering af de forskellige Hvidkløversorters Værdi under de Forhold, hvor de netop dyrkes, behøves endnu Forsøg i Blandinger for varigt Græsleje. Saadanne Forsøg er imidlertid vanskelige, og de tager lang Tid. Da dog ogsaa disse Forsøg giver ret tydelige Fingerpeg til Vurdering af de undersøgte Stammers Værdi, har man anset det for rigtigt at udsende Meddelelse om de indvundne Resultater, uden at afvente Resultaterne af de langt mere vidtløftige Forsøg med Hvidkløver i vedvarende Græsleje.

Kun den ene danske Stamme af Hvidkløver har sammen med Handelsfrø fra Bøhmen deltaget i alle Forsøg, og for disse to er Resultaterne derfor opgjorte for sig.

	Ctn. Hø pr. Td. Ld.			
	1. Brugsaar		2. Brugsaar	
	1. Slæt	2. Slæt	I alt	
	(Gennemsnit af 8 Forsøg)		(Gennemsnit af 3 Forsøg)	
Hvidkløver fra				
Mors.....	30.1	7.1	37.2	44.8
Bøhmen.....	23.0	4.4	27.4	36.2

Her overgaar Morsø-Kløveren Bøhmisk Kløver med 10 Ctn. Hø eller 36 pCt. i 1. Aar og 8 Ctn. Hø eller 23 pCt. i 2. Aar.

Nr. 1 i Udbytte af disse to er derfor Morsø Hvidkløver fra *Chr. Dissing*, Vester Jølby pr. Nykøbing, Mors. Det er en nærmest tidligt blomstrende, lidt smaabladede Sort, som giver gode Afgrøder i 1. Aar og holder sig forholdsvis godt i 2. Aar. Den er i sin Hjemegn særdeles anset og meget bedre, mere yderig og varig end Hvidkløveren af den almindelige Type fra

Bøhmen med tilgrænsende Lande. Af to andre danske Stammer har den ene overgaaet den, den anden givet mindre i Udbytte, og nogle ny tiltrukne, sildigt blomstrende Hvidkløverstammer fra Tystofte har under gunstige Forhold givet kende-
 lig større Afgroeder i ren Bestand, men disse Stammer har endnu ikke været prøvede i varig Græsgang.

Dyrkningsforhold og Vejrforhold paa de enkelte Forsøgssteder.

Lyngby Forsøgsstation i Nordsjælland nær Øresund har højt liggende, lettere lermuldet Jord i god Gødningskraft.

Udlæg 1909.

Bælgplanteforsøgene havde Runkelroer, gødet med Staldgødning og Kunstgødning, som Forfrugt, Dæksæden var Havre, gødet med 100 Pd. Chilisalpete, 200 Pd. 18 pCt. Superfosfat og 200 Pd. 37 pCt. Kaligødning, alt pr. Td. Ld.

Italiensk Rajgræs havde Vinterblandsæd, afhugget grøn, som Forfrugt, Dæksæden var Havre, gødet med 200 Pd. Chilisalpete, 200 Pd. Superfosfat og 200 Pd. Kaligødning.

Hundegræs, Timothe og Draphavre havde Kaalroer som Forfrugt. Dæksæden var Byg, gødet som nævnt under Ital. Rajgræs. I Marts 1910 blev Græsset gødet med 200 Pd. Chilisalpete og i Juli 1910 med 100 Pd. Chilisalpete og i 2. Brugsaar, 1911, blev der den 27. Marts gødet med 200 Pd. Chilisalpete, 200 Pd. Superfosfat og 200 Pd. Kaligødning. Alt pr. Td. Ld.

Udlæg 1910.

Bælgplanteforsøgene havde atter Runkelroer som Forfrugt. Dæksæden var Havre, gødet med 100 Pd. Chilisalpete, 200 Pd. Superfosfat og 200 Pd. Kaligødning.

Italiensk Rajgræs havde Kaalroer som Forfrugt. Dæksæden var Havre, gødet med 200 Pd. Chilisalpete og 200 Pd. af hver af de to andre Gødningsmidler. Den 5. April 1911 fik Rajgræsset et Tilskud af 300 Pd. Chilisalpete.

Hundegræs, Timothe og Draphavre havde Turnips som Forfrugt. Dæksæden var 6rd Byg, gødet med 100 Pd. Chilisalpete, 300 Pd. Superfosfat og 200 Pd. Kalisalt. Til Græsset blev der den 27. Marts 1911 tilført 200 Pd. Gødning af hver af de tre Sorter og atter i 2. Brugsaar 27. Marts 1912

300 Pd. Chilisalpetet, 300 Pd. Superfosfat og 150 Pd. Kali-gødning, alt pr. Td. Ld.

En Oversigt over Stationens Vejrforhold følger nedenstaaende.

Oversigt over Vejrforholdene ved Lyngby.

	Middelvarme i C°					Nedbør i mm				
	1909	1910	1911	1912	Middel f. 22 Aar	1909	1910	1911	1912	Middel f. 22 Aar
December	0.4	1.2	2.4	2.7	0.9	20	80	57	61	46
Januar	÷ 0.1	0.8	0.9	÷ 3.0	÷ 0.7	33	69	21	44	39
Februar	÷ 2.8	1.2	0.7	÷ 1.9	÷ 0.8	20	93	52	37	34
Marts	÷ 1.0	3.2	2.5	3.4	1.0	43	14	31	41	40
April	4.1	6.4	6.0	5.8	5.4	53	60	41	32	43
Maj	8.8	11.4	12.7	9.9	10.9	36	62	31	37	43
Juni	13.3	15.6	14.0	13.9	14.9	83	51	83	53	59
Juli	14.5	16.1	16.1	17.5	16.5	47	64	64	75	61
August	14.6	15.9	17.5	14.4	15.7	45	62	64	142	79
September	11.9	12.5	13.5	10.1	12.5	59	58	19	31	51
Oktober	10.5	8.8	7.7	6.8	8.2	39	11	86	80	56
November	1.8	2.2	4.8	2.9	3.7	62	77	97	73	47
Vinter	÷ 0.7	1.1	1.8	÷ 0.7	÷ 0.2	73	242	130	142	119
Foraar	3.8	7.0	7.1	6.4	5.8	132	136	103	110	126
Sommer	14.1	15.9	15.9	15.8	15.7	175	177	211	270	199
Efteraar	7.9	7.8	8.7	6.6	8.1	160	146	202	184	154
Hele Aaret	6.8	7.9	8.2	6.9	7.4	540	701	646	706	598

Tystofte Forsøgsstation i det sydvestlige Sjælland, nær Store Bælt, har mild lermuldet Jord, god Bygjord i god Kultur.

Udlæg 1909.

Rødkløver, Hundegræs, Draphavre, Eng-Rævehale, Eng-Svingel og Timothe har som Forfrugt haft Runkelroer, gødet med Staldgødning, som Dæksæd Havre uden Gødningstilskud. I alle Græsforøgene er der gødet med 150 Pd. Chilisalpetet 20. September 1909 og 200 Pd. 23. Marts 1910, atter 7. Oktober 1910 er der givet 100 Pd. svovlsur Ammoniak og endnu 28. Marts 1911 200 Pd. Chilisalpetet, alt pr. Td. Ld.

Hvidkløver og Italiensk Rajgræs havde staldgødede Runkelroer som Forfrugt, Dæksæd 2rd Byg, som forblev ugø-

det. Rajgræsset fik 100 Pd. Chilisalpeter 20. September 1909 og atter 100 Pd. 29. Marts 1910.

Udlæg 1910.

Kløverarterne havde staldgødede Runkelroer til Forfrugt og ugødet Havre til Dæksæd. 5. Marts 1911 fik Kløveren 240 Pd. 37 pCt. Kaligødning pr. Td. Ld.

Græsforsøgene. Forfrugten var staldgødede Runkelroer og Dæksæden ugødet 2rd Byg. Til Græsset blev gødet med 100 Pd. svovlsur Ammoniak 7. Oktober 1910, 200 Pd. Chilisalpeter 28. Marts 1911 og samme Mængde 26. Marts 1912, alt pr. Td. Ld.

Oversigt over Vejrforholdene ved Tystofte.

	Middelvarme i C. ^o					Nedbør i mm				
	1909	1910	1911	1912	Middel f. 26 Aar	1909	1910	1911	1912	Middel f. 26 Aar
December	1.2	2.1	3.0	3.3	1.5	8	74	41	53	35
Januar	÷ 0.2	1.5	1.6	÷ 2.6	÷ 0.3	16	55	14	17	29
Februar	÷ 1.6	2.2	1.7	÷ 1.0	÷ 0.2	14	64	40	25	27
Marts	÷ 0.2	3.8	2.6	4.4	1.8	26	10	42	29	35
April	4.7	6.6	6.2	6.1	5.7	39	38	19	19	31
Maj	8.9	12.1	13.3	10.0	11.1	41	32	16	49	39
Juni	13.8	16.6	14.7	14.9	15.3	40	58	74	70	51
Juli	15.3	16.8	16.9	18.6	16.8	64	80	33	74	58
August	15.6	16.7	18.4	15.5	16.0	44	70	39	99	69
September	12.5	13.8	14.6	10.7	12.8	61	38	27	40	41
Oktober	11.2	9.3	8.3	7.7	8.6	38	16	93	56	54
November	2.9	3.2	5.5	3.9	4.3	46	50	72	66	38
Vinter	÷ 0.2	1.9	2.1	÷ 0.1	0.3	38	193	95	95	91
Foraar	4.5	7.5	7.4	6.8	6.2	106	80	77	97	105
Sommer	14.9	16.7	16.7	16.8	16.0	148	208	146	243	178
Efteraar	8.9	8.6	9.5	7.4	8.6	145	104	192	162	133
Hele Aaret	7.0	8.7	8.9	7.6	7.8	437	585	510	597	507

Askov Forsøgsstation ligger i det sydlige Midtjylland, nær Kongeaen. Lermarken har lettere, men noget kold og kalkfattig lermuldet Jord i god Kultur og Gødningskraft.

Udlæg 1909.

Alle Forsøg er udlagte i samme Mark, Forfrugt: Byg og Dæksæd: Havre, hvortil gødes med 20000 Pd. Staldgødning og 200 Pd. Superfosfat. I 2. Aar 28. April 1911 er der givet 200 Pd. Chilisalpeter til samtlige Græsarter.

Udlæg 1910.

Alle Forsøg havde ogsaa i dette Aar Byg som Forfrugt, medens Dæksæden var Havre, gødet med 20 000 Pd. Staldgødning, 200 Pd. Superfosfat og 300 Pd. Kainit. 28. April 1911 og 13. April 1912 er Græsserne gødede med 200 Pd. Chilisal-peter, alt pr. Td. Ld.

Oversigt over Vejrforholdene ved Askov.

	Middelvarme i C ^o					Nedbør i mm				
	1909	1910	1911	1912	Middel f. 26 Aar	1909	1910	1911	1912	Middel f. 26 Aar
December	1.4	1.2	2.9	3.0	0.9	47	103	109	59	59
Januar	0.1	1.1	1.6	÷ 2.8	÷ 0.3	48	54	64	17	45
Februar	÷ 1.1	2.8	2.0	÷ 1.2	÷ 0.5	22	70	102	27	38
Marts	÷ 0.8	3.7	2.5	4.8	1.2	40	21	74	54	47
April	5.0	6.5	6.2	6.6	5.4	49	47	41	43	43
Maj	8.8	12.0	13.1	9.6	10.7	46	25	26	57	46
Juni	12.8	16.8	14.0	14.8	14.8	121	72	97	70	57
Juli	14.2	16.6	16.6	18.0	15.5	71	78	30	62	72
August	14.2	15.8	17.7	14.1	14.9	96	100	14	141	96
September	12.1	12.4	13.6	10.0	12.1	111	30	37	58	67
Oktober	10.1	8.7	7.7	7.1	7.9	115	19	120	103	82
November	2.1	2.1	4.9	3.7	3.8	55	126	112	72	58
Vinter	0.1	1.5	2.2	÷ 0.2	0.1	117	227	275	103	142
Foraar	4.4	7.4	7.3	6.8	5.8	135	93	141	154	136
Sommer	13.7	16.2	16.1	15.6	14.9	288	250	141	273	225
Efteraar	8.1	7.7	8.7	6.9	7.9	281	175	269	233	207
Hele Aaret	6.8	8.2	8.8	7.8	7.2	821	745	826	763	710

Studsgaard Forsøgsstation i Midtjylland, nær Herning, har let og mager sandmuldet Jord med Sandunderlag, endnu kun i ringe Kultur og Gødningskraft.

Baade Forfrugt og Dæksæd har i begge Aar været Havre. Til Dæksæden er anvendt 20 000 Pd. Staldgødning pr. Td. Ld. Til Græsforsøgene er yderligere anvendt følgende Gødningsmængder, alt pr. Td. Ld.: I April 1910 200 Pd. Chilisal-peter og 100 Pd. Superfosfat, i Foraaret 1911 baade til 1. og 2. Aars Græsmark 200 Pd. Chilisal-peter, 200 Pd. Thomasslagge og 100 Pd. Kaligødning, i December 1911 400 Pd. Thomasslagge og 200 Pd. Kaligødning og i April 1912 200 Pd. Norgesal-peter. Til Bælgplanteforsøgene er givet Kali og Fosforsyre i de samme Mængder, men ingen Kvælstofgødning.

Oversigt over Vejrforholdene ved Studsgaard.

	Middelvarme i C ^o					Nedbør i mm				
	1909	1910	1911	1912	Middel f. 5 Aar	1909	1910	1911	1912	Middel f. 5 Aar
December	1.4	0.7	2.0	2.0	0.8	54	102	70	79	73
Januar	0.3	0.0	1.7	÷ 3.7	0.6	54	68	25	21	50
Februar	÷ 1.4	1.0	1.8	÷ 1.0	0.5	22	64	80	39	55
Marts	÷ 0.0	3.0	2.0	3.0	1.5	40	30	70	38	46
April	4.4	5.0	5.5	6.0	5.0	52	57	26	37	40
Maj	8.2	11.7	13.1	8.8	10.0	58	28	36	36	42
Juni	12.5	16.1	13.8	13.0	13.7	39	73	75	55	66
Juli	13.8	16.1	16.2	17.0	15.2	75	87	29	83	67
August	13.8	15.3	17.5	13.0	14.0	116	146	20	103	88
September	11.8	12.1	12.8	9.1	11.7	74	25	38	65	52
Oktober	9.7	8.4	6.0	6.0	8.0	143	29	117	108	81
November	1.4	1.8	4.5	3.8	2.7	73	85	159	90	88
Vinter	0.1	1.1	2.0	÷ 0.0	0.6	130	234	175	139	178
Foraar	3.0	7.0	6.0	6.2	5.4	150	115	132	111	128
Sommer	13.4	15.8	15.8	15.0	14.5	230	306	124	189	221
Efteraar	7.5	7.4	8.1	6.8	7.7	290	139	314	263	221
Hele Aaret . . .	6.2	7.8	8.2	6.7	7.1	800	794	745	702	748

Oversigt over Vejrforholdene ved Borris.

	Middelvarme i C ^o					Nedbør i mm				
	1909	1910	1911	1912	Middel f. 4 Aar	1909	1910	1911	1912	Middel f. 4 Aar
December	1.5	0.0	2.7	2.8	1.7	34	62	84	53	68
Januar	0.2	0.0	1.4	÷ 3.5	0.8	30	36	28	16	34
Februar	÷ 1.8	1.7	1.0	÷ 1.0	1.1	22	48	61	50	49
Marts	÷ 0.6	3.2	2.1	3.0	1.5	29	26	55	34	43
April	4.8	5.0	5.5	5.0	5.1	51	46	29	35	46
Maj	8.8	12.1	12.8	9.0	10.8	49	16	34	36	33
Juni	12.8	16.4	14.0	13.0	14.3	46	54	68	64	50
Juli	13.4	16.2	16.0	17.5	15.4	53	74	32	48	52
August	13.8	15.4	17.5	13.5	15.1	123	117	22	127	82
September	11.4	12.2	13.0	9.8	12.1	69	30	33	87	62
Oktober	9.7	8.8	7.1	6.8	8.4	102	22	94	76	58
November	1.7	1.8	4.8	3.0	2.8	52	105	145	75	87
Vinter	0.0	1.2	2.0	÷ 0.8	1.2	86	146	173	119	151
Foraar	4.2	7.1	6.8	6.8	5.8	129	88	118	105	122
Sommer	13.2	16.0	15.8	15.0	14.0	222	245	122	239	184
Efteraar	7.0	7.4	8.8	6.0	7.8	223	157	272	238	207
Hele Aaret . . .	6.2	7.0	8.2	6.8	7.4	660	636	685	701	664

Borris Forsøgsareal, nær Skern i Vestjylland, har dyb sandmuldet Jord i god Kultur og Gødningskraft.

Alle Forsøg, undtagen Italiensk Rajgræs-Forsøget, har i begge Aar haft Runkelroer som Forfrugt, Dæksæden har været Havre, hvortil gødes med 20 000 Pd. Staldgødning pr. Td. Ld. Desuden er der i Græsforsøgene hvert Foraar gødet med 200 Pd. Chilisalpeter pr. Td. Ld.

For Italiensk Rajgræs var Forfrugten Rodfrugter og Dæksæden Havre i 1909, gødet med 100 Pd. Chilisalpeter, 300 Pd. Superfosfat og 100 Pd. Kaligødning, i 1910 med 75 Pd. Chilisalpeter, 300 Pd. Superfosfat og 150 Pd. Kaligødning. Rajgræsmarken har hvert Foraar faaet 200 Pd. Chilisalpeter, alt pr. Td. Ld.

Oversigt over Vejrforholdene ved Tylstrup.

	Middelvarme i C°					Nedbør i mm				
	1909	1910	1911	1912	Middel f. 17 Aar	1909	1910	1911	1912	Middel f. 17 Aar
December	0.1	0.1	2.2	2.5	0.9	44	43	25	60	49
Januar	0.2	0.0	1.2	÷ 2.6	0.1	22	33	40	0	34
Februar	÷ 1.7	0.7	1.1	÷ 1.7	÷ 0.2	0	20	49	30	20
Marts	÷ 1.8	3.1	1.8	3.6	1.5	28	26	41	34	36
April	3.8	6.0	5.9	5.4	5.0	49	54	17	42	40
Maj	8.4	11.6	12.8	9.4	10.4	35	44	29	32	46
Juni	12.9	15.2	14.0	13.7	14.4	30	57	85	95	45
Juli	14.0	16.2	16.1	17.3	15.6	66	67	55	52	52
August	14.2	15.6	16.2	13.9	14.9	75	146	32	172	88
September	11.4	12.1	12.8	9.6	11.8	45	28	22	45	41
Oktober	9.7	8.2	6.6	6.8	7.7	111	17	84	71	59
November	1.0	1.2	4.1	3.0	3.4	50	70	101	64	49
Vinter	÷ 0.5	0.2	1.5	÷ 1.2	0.2	66	96	114	90	103
Foraar	3.5	6.9	6.9	6.1	5.6	112	124	87	108	122
Sommer	13.7	15.7	15.6	15.0	15.0	171	270	172	319	185
Efteraar	7.4	7.2	7.2	6.5	7.6	206	115	207	180	149
Hele Aaret . . .	6.0	7.5	8.0	6.5	7.1	555	605	580	697	559

Tylstrup Forsøgsstation i Midt-Vendsyssel har let sandmuldet Jord med fint Sand som Underlag. Kløverforsøgene har haft Rodfrugter som Forfrugt og Havre som Dæksæd, til begge Afgrøder er givet Staldgødning, men ingen direkte Gødningstilskud til Kløveren.